BARCELONA: PER EDICIÓ DUES PESSETES CADA MES

La Veu de Catalunya

10 cts.

PENINSULA: 7'50 PTS. Trimestre UNIÓ POSTAL: 15 PTS. Trimestre

Any XXXII. - Núm. 8.321 - Dijous, 23 de novembre de 1922 — Edició del vespre — Oficines i imprenta: Escudellers, 10 bis. - Telèfon 184 A

Fàbrica de panyos i novetats de Valentí Soler — Immens assortit en géneres per a vestits i abrics de senyora i senyor.— Vendes al major i al detall. **Avinyó, 7 (cantonada Fernando.)**

Fills de F. Mas Sardá — *20, Rambla del Centre, 20* — VALORS — CANVI — CUPONS

Cap d'any de la mort de l'Il·lm. senyor

Don Rossend Partagàs i Carbonell

Agent de Canvi i Borsa, Cap del Districte del Sometent de Pedralbes-Sarriá, Vocal del Consell Superior del Foment del Treball Nacional, etc., ocorreguda el dia 24 de novembre de 1921 havent rebut els Sants Sagraments

(A. C. S.)

La seva vídua donya Elvira Lluch, fills Rossend i Elvira i família tota, recorden als amics i coneguts la dolorosa pèrdua i els preguen i agrairan l'assistència a les misses que, per l'etern repòs de l'ànima del finat, se celebraran demà, divendres, de deu a dotze, a l'església parroquial de Santa Anna.

EL DOL ES DONA PER DESPEDIT — **NO ES CONVIDA PARTICULARMENT**

EL JOVE

Eduard Serra i Mélich

morí a Sant Andreu de Llavaneres el dia 21 del corrent als 18 anys d'edat

havent rebut els Sants Sagraments i la Benedicció Apostòlica

(A. C. S.)

Els seus afligits pares, germans, àvia paterna, oncles, ties, cosins i família tota, en assabentar als coneguts i amistats de tan dolorosa pèrdua, els preguen que el tinguin present en llurs oracions.

Sant Andreu de Llavaneres, 23 de novembre de 1922.

GRANS MAGATZEMS

EL SIGLO

S. A.

FINS EL 25 DE NOVEMBRE
GRAN EXPOSICIÓ I VENDA DE

NOVETATS D'HIVERN

Vestits - Abrics - Faldilles - Bruses
Refajos - Bates - Pells - Guants
Sastreria - Calçat - Capells - Corbates - Mocadors - Bufandes - Gèneres de punt per a senyora, senyor i noi

PREUS EXCEPCIONALS — VEGIN-SE LES ESCAPARATES

SALONS DE BELLES ARTS (Primer pis)

ACTUALMENT OBRES
de BALDRICH - DARIUS VILÁS - LARRAGA
LOPEZ MORELLO
Col·lecció de cartells presentats al concurs dels senyors Successors de Morel i Farreras
EXPOSICIÓ HOMENATGE
de l'insigne pintor
VILLEGAS

LOCALS

Observatori Meteorològic de la Universitat de Barcelona.—Dia 22 de novembre de 1922.

Hores d'observació: A les set, a les tretze i a les divuit.

Baròmetre a 0° i al nivell de la mar: 769'3, 770'9, 771'0.

Termòmetre sec: 8'2, 14'9, 11'2.

Termòmetre humit: 7'5, 12'0, 10'5.

Humitat (centèsimes de saturació): 90, 69, 91.

Direcció del vent: Calma, SSE., E.

Velocitat del vent en metres per segon: 0, 1, 2.

Estat del cel: Quasi serè. Serè.

Classe de núvols: C.St.

Temperatures extremes a l'ombra: màxima, 16'8; mínima, 7'3; mínima prop del sol: 5'8.

Oscil·lació termomètrica: 8'9.

Temperatura mitja: 12'3.

Precipitació aquosa, des de les set del matí del dia anterior a les set del dia de la data, 0'0 mm.

Recorregut del vent en igual període 35 km.

Observacions particulars: Boira tot el dia.

El director, E. Alcobé.

Paraigües Cardús Portaferrissa, 10.

Al carrer del Rec, cantonada a la plaça del Born, hi havia un carro aturat, el cavall del qual va mossegar a Francesc Altisech Morera, de 33 anys, resultant amb una ferida incisa contusa a la part anterior de l'avant-braç esquerre, de pronòstic reservat.

Després d'ésser curat a la casa de socors del passeig de Colomb passà al seu domicili.

·Vichy Català

Aigua mineral natural digestiva i més econòmica que les similars.

Catifes vellut 4'75

Magatzems Belén Xuclà, 1 i 3 Carme, 8

Anit passada es reventà una canyeria de la conducció d'aigües a la Plaça de Catalunya, vora el començament de la Rambla, surtint l'aigua en gran quantitat i constituint la distracció dels passejants nocturns.

L'aigua anava Rambla avall, arribant fins a Betlem.

— Assegurem que el **Champ-Sors**, etiqueta verda, és el millor xampany.

Vaixelles PORCELLANA J. Llorens. Rbla. Flors, 30.

Al carrer de Corts, prop de la plaça de Tetuan, un automòbil atropellà a Alfonsa Font Martínez, de 18 anys, resultant amb la fractura de la tíbia, contusions i escoriacions de pronòstic reservat.

El xofer la va portar amb l'automòbil a la casa de socors de la Ronda

Banca Marsans, S. A.

Valors - Cupons - Girs - Canvi - Cotons - Viatges

Rambla de Canaletes, 2-4
BARCELONA

Direcció telegràfica: MARSANSBANK

Apartat de Correus num. 1.
Telèfons números... 4530 A. 4531 A. 4532 A.

SUCURSAL A MADRID
Avinguda del Comte de Peñalver, núm. 18

Gelatina de carn i de gallina Aliment poderós. E. Martignole, Flascó de cristall, Escudellers, 8

Alcohols purs
rectificats de 96|97°. Especials per a Clíniques, Laboratoris, Farmàcies i Perfumeries.

ANISSATS
DE TOTES CLASSES

Venda a l'engròs i al detall
A. ANTICH
Ronda Sant Pau, 32.-Telèf. 810 A

Dr. G. Moragas de l'Hospital de Santa Creu. Malalties de la pell i gènito-urinàries. Portaferrissa, 18, entrl. - De 4 a 6 i de 8 a 9.

El Dr. M. Cusí i Vidal especialista en les malalties de la **gola, nas i orelles**, de l'Hospital de la Santa Creu, ha traslladat la seva consulta al **Passeig de Gràcia, 83, principal.** — Telèfon 3.274 A. — Visita de 11 a 1 i de 4 a 6.

Sabó "La Oca"
Fabricant: J. ALERM - MATARO
qualitat superior

de Sant Pere i després de curada va passar a l'Hospital Clínic.

Llençols confeccionats tamany monja, a ptes. 3'25
Magatzems Belén Carme, 8 Xuclà, 1 i 3

Al dispensari de la plaça de Sepúlveda ha estat curat l'advocat don Joan Romero Romero, de 71 anys, el qual havia estat atropellat per un cavall, rebent una ferida de pronòstic reservat al front, en caure a terra.

— Futbolistes!! Gent d'esports!! Avui ha sortit el primer número de
XUT!
Setmanari satíric deportiu.
Es publicarà cada dijous. Col·laboració escollida. Profusió de ninots. Preu: 10 cèntims.

Al carrer de Muntaner va caure d'un tramvia en marxa, Baptista Vidrié Climent, de 27 anys, rebent contusions de pronòstic reservat.

Cristalleries J. Llorens, R. Flors, 30

Un tramvia de la línia 40 ha topat amb un carro al carrer del Clot, davant del núm. 15, resultant amb una contusió a l'espatlla Carles Pinós Roca, de 44 anys, el qual s'encertava a passar per allí.

JOIES VILANOVA Unió, 6

Camussa molt superior, ample 140 cm. p. abrics, a 6'50 ptes. m.
Magatzems Belén Carme, 8 Xuclà, 1 i 3

—Liquida taces cafè. R. Catalunya, 95

Heu's aquí el programa del recital que el pianista Albert Tadlewsky donarà avui, dijous, a la nit, al Palau de la Música Catalana:

I.—«Chaconne» amb variacions (Transcrita per F. Busoni), J. S. Bac. «Sonata», op 110 en la bemoll major, L. v. Beethoven.

II.—«Mazurka», «Berceuse» i «Sonata», op. 35, F. Chopin.

III.—«Nocturn», per a la mà esquerra sola, en re bemoll major, A. Scriabine. «Klavierstuek», op. 11, núm. 3 (primera audició), A. Schoenberg. «Variacions», op. 5 (primera audició), Eyvind Alnaes.

Com de costum en els concerts dels Amics de la Música, l'entrada al Palau sols serà permesa als socis d'aquesta entitat.

-Estufes petroli, gas, carbó, brasers, calorífers, etc. Gran assortit. Llorens Germans. Rambla de les Flors, 30.

— Futbolistes!! Gent d'esports!! Avui ha sortit el primer número de
XUT!
Setmanari satíric deportiu.
Es publicarà cada dijous. Col·laboració escollida. Profusió de ninots. Preu: 10 cèntims.

El diumenge vinent, a les onze del matí, s'efectuarà a l'Ateneu de Sant Gervasi la donació dels premis adjudicats als concursants en les tirades que se celebraren els dies 12 i 19 del corrent, en el concurs organitzat pel cap d'aquell sometent En Jacint Tort i Daniel.

— Calefacció ideal
Estufa J. M. B.
València, 346 — Telòfon 747 S. P.

El capità general ha aprovat els nomenaments de caporal d'edistricte, del sometent de Ger i sots-caporal del districte setè d'aquesta capital, fets respectivament a favor d'En Miquel Sindreu Mitjavila i En Francesc Carulla Cuyàs.

Franel·la piqué cotó, a 1'10 ptes. metre
Magatzems Belén Carme, 8 Xuclà, 1 i 3

Tal com es tenia anunciat, la Secció de Propaganda i Excursionisme de l'Ateneu Obrer del districte II (Mercaders, 38 i 40), celebrarà el diumenge la cursa de parelles, mixtes i d'homes sols, de Sant Cugat del Vallès a Papiol.

L'entusiasta excursionista En Pere J. Bonet ha cedit una artística copa amb caràcter de premi extraordinari per a l'esmentada cursa.

Entre altres nombrosos premis el primer el constituirà dues magnífiques copes, donació de l'Ateneu indicat.

Per les nombroses inscripcions que ja hi ha és d'esperar un èxit molt esclatant.

Lloc de reunió: A les 6'45 a l'estació de Sarrià.

Per qui vulgui anar ha presenciar l'arribada de la cursa haurà d'agafar el tren que surt del Baixador del Passeig de Gràcia, a les 8'15.

Ha quedat suspesa per causes imprevistes la conferència que demà, divendres, havia de donar-se al Centre Excursionista de Catalunya.

En la sessió acadèmica que celebrarà avui, dijous, a les set del vespre, al seu local la Societat Mèdico-Farmacèutica dels Sants Cosme i Damià, el doctor J. Valls Campaner desenrotllarà el tema: «Algunes consideracions sobre l'última epidèmia.»

Camusses colors llisos a 4'50 pessetes metre
Magatzems Belén Carme, 8 Xuclà, 1 i 3

L'Institut Mèdico-Farmacèutico celebrà sessió en la qual el doctor Baudili Guilera desenrotllà el seu tema «Incarceració de l'uter gravid». Féu un estudi detallat del dit procés, parlant dels símptomes que poden donar lloc a error diagnòstic i com s'han de tractar. Intervingueren en la discussió els doctors Fargas, Degollada i Comas Campos.

El Col·legi d'Advocats fa públic que els senyors col·legiats que desitgin exercir el torn d'ofici durant l'any econòmic de 1923 a 1924, han de presentar llurs respectives sol·licituds a la Secretaria del Col·legi, abans del dia 24 de desembre pròxim, podent, els que prefereixin el torn especial de causes greus, fer manifestació expressa de tal desig.

S'ha inaugurat al Passeig de Gràcia, número 98, l'establiment de papers pintats i motllures dorades de l'industrial En Juli Brunet.

Resulta la botiga ben instal·lada fent honor a les cases del país i to-ranes que representa.

Han dirigit la instal·lació els senyors Joan de Bigarrey i Juli Brunet, sinant els treballs confiats als següents artífexs:

Pintura, Gelabert i Brabo; vidres, Joan Padró; electricitat, Josep Civit; ferros, Pere Martí; motllures, Esteve i Companyia; ebenista, Albert Missés; mestre d'obres, Manuel Barquè; aparells elèctrics, Víctor Moré; tapissos, Rodriguez i Salgado, i papers, Peters Lacrois i Ceotatín.

El Banc Reial del Canadà ha presentat al jutjat una denúncia sobre una estafa important.

A l'Asil del Parc ha mort Esteve Forensa Clarià, de 55 anys, solter.

A la farmàcia del número 7 del carrer de Sant Carles de la Barceloneta s'inicià un incendi a causa d'haver-se fos un circuit en la instal·lació elèctrica.

Es presentaren els bombers del Parc els quals no hagueren d'actuar per haver estat sofocat pel personal de la casa.

A la platja de Can Tunis un carro atropellà a Vicens Navarro Bordes, de 36 anys, carreter, causant-li erosions a la cama esquerra, de pronòstic lleu, que li foren curades al dispensari de la barriada.

Treballant al magatzem de carbó del carrer de Vila i Vilà, 5, baixos, l'obrer Josep Ribas, de 50 anys, casat carreter, va relliscar produint-se una ferida i algunes erosions a la mà esquera que li foren curades al dispensari de Santa Madrona.

Descarregant carbó al moll de Sant Bertran en va caure un troç al damunt d'Eusebi Cortés Sabà, de 48 anys, descarregador del moll, resultant amb una ferida contusa a la cama esquerra, de pronòstic lleu.

Després de curat al dispensari de Santa Madrona passà al seu domicili.

Una parella de seguretat trobà a la plaça del Palau, a les escales de la Llotja, un home d'uns 50 anys, sense coneixement.

Portat a la casa de socors del passeig de Colomb el metge certificà que havia mort de mort natural.

Com que no portava cap document no fou identificat.

El jutge ordenà que el cadàver fos portat al dipòsit de l'Hospital Clínic.

Garantizan el buen funcionamiento de sus Riñones.
Píldoras DeWitt
Se Venden en todas las principales Farmacias.

Màquines
per a cosir i brodar
les de més bon resultat

WHISKY
«Johnnie Walker»

De venda a tot arreu

ELS QUE MOREN

D. Joan Baptista Enseñat i Morell

La personalitat del conegut escriptor, que acaba de morir, i el nom del qual encapçala aquestes línies, és d'aquelles que no poden esborrar-se fàcilment de la memòria dels homes perquè la seva tasca literària, de valor indiscutiblement positiva ha estat immensa i contínuament renovada en llibres, diaris i revistes. Estrany serà, per tant, que hi hagi cap persona, mitjanament culta, de la generació última (Enseñat cultivà les lletres durant més de 50 anys) i de l'actual que no conegui la seva acreditadíssima firma prodigada també en publicacions franceses de tota mena. Perquè és de notar, que Enseñat parlava i escrivia en francès amb la mateixa facilitat i perfecció que el català i el castellà, donant-se, respecte d'ell, el contrasentit d'ésser més conegut a l'estranger, especialment a França i les repúbliques sud-americanes, que al seu país. A París, per exemple, era popularíssim pels seus innombrables treballs periodístics i per les seves traduccions, sempre esmerades i correctes, del castellà al francès, entre les quals hi donà gran renom la de la famosa revista *La Gran Vía*, de Felip Pérez i el mestre Chueca. Allí estrenà també diverses comèdies originals, entre les quals recordem *Richette y La Main a la pet*, que recorregueren en triomf molts escenaris.

Va néixer Enseñat a la ciutat de Sóller (Balears), l'any 1851. Estudià al Seminari i a l'Institut de Palma, passant després a Montpellier per a cursar la medicina, que abandonà tres anys més tard per a dedicar-se de ple a la literatura, ingressant a la *Société pour l'etude des langues romanes* i col·laborant en la seva revista. Es va traslladar en 1875 a Barcelona, on fundà el periòdic festiu. *El Mosquito* col·laborant al mateix temps a *La Gaceta de Cataluña* i a *La Academia*. En 1878 es va instal·lar a París, on fundà la revista *L'Allianee Latine*; produint infinitat d'obres que li foren editades per la casa Garnier Frères. En 1885 tornà a Espanya per a fundar a Madrid *El Ideal y La Sociedad Española de Excursiones* i obtingué la jefatura de la redacció de *El Globo*. Cansat de la vida de la Cort, vingué a establir-se a Barcelona, on va prendre part activa a l'Exposició Universal de 1888, exercint la secretaria general de la direcció, la de les seccions estrangeres i la del Jurat, i interinament, en diverses ocasions la direcció. Havia també pres part com a vice-secretari del Jurat espanyol a l'Exposició Universal de París, de 1878, figurant en la de Tolosa de 1887 com a delegat de Barcelona i en la Internacional del Treball, celebrada a París en 1891, com a vocal de la Comissió directiva. Actuà en la Història del Centenari de Colón (Madrid 192), com a delegat de les Balears, i com a representant d'Espanya en la Innsbruch de 1896, havent estat, per últim, l'iniciador i director de l'Exposició Balear de l'any 1897.

Era Enseñat acadèmic corresponent de la Història; membre del Comité Oriental i Africà i de les Societas Americanistes de França, i de la d'Estudis Japonesos i d'Etnografia de París, acunyant aquesta última en 1886 una gran medalla de bronze al seu nom. Era, demés, delegat de *L'Allianee Scientifique universelle* a Espanya i vice-president de l'Associació de la premsa, establerta a París.

En la impossibilitat de fer de moment el catàleg de les moltes obres d'aquest incansable obrer de la intel·ligència, heu's aquí el d'algunes d'elles: Histriques: *Napoleón I intimo, Napoleón II, La segunda Monarquia, La Tercera República, Jorge Washington, La Emperatriz Eugenia, Historia de la America Latina*. Novel·les: *Por la honra, Tritón, Los Amores de Catalina de Médicis, Las Sorpresas del Matrimonio, Los infiernos de París, Narraciones* (comprèn diverses novel·les curtes). Teatrals: *No más Crisis, Que no se entere el marido, La Pendiente del vicio, El Pastelero de su Majestad, Educar por lo fino, Los Héroes de Puigcerdà, Agustina, El Púlpito del Diablo, La Abuela*, (comèdia lírica), *No hay mal que por bien no venga, La Granja, Contra Soberbia... El Ingenio, El Primo Teodoro, Conflicto entre dos orgullos, La Providencia del marido, Esmeraldina, La Bandera, Catalina de Médicis, El Rey Lear, Las Sociedades Secretas*. En català: *A l'altre món, La mestressa, La tinc a sota*. Adaptacions: *Los dos Pilletes, El Maestro de Arma, La mendiga de San Sulpicio* i *La Baraja del Crimen*.

Amb això relacionat basta perquè el lector pugui fer-se càrrec de la improba tasca realitzada per Enseñat, per aquest escriptor infatigable i meritíssim que, per a no desmentir una tradició persistent respecte dels seus artistes i literats, ha mort quasi en la indigència, després d'haver contribuit en gran part a enriquir amb les seves obres a multitud d'editors i empresaris de teatres.

Recomanem a les entitats i als particulars que tenen a bé trametre'ns articles o notes suplicades, la necessitat absoluta (sense la qual no ens és possible fer-ne el menor cas) d'avalar degudament els originals amb un segell o una firma.

Bisbat

—El darrer número del Butlletí Oficial Eclesiàstic del bisbat de Vich publica el següent sumari:

«S. C. de Religiosos: Duda sobre la secularización o dispensa de votos. —S. C. de Religiosos: Adiciones en el Ritual Romano y resolución de varias dudas.—S. C. de Seminarios y Universidades: Facultad de conceder el título de «maestros agregados» otorgada a la Universidad Gregoriana.—Crónica de la Diócesis.—Necrología. —Anuncio.»

—El darrer número del Butlletí Oficial Eclesiàstic del Bisbat de Solsona publica el següent sumari:

«Commisio Pontificia ad Codicis canonea authentice interpretandos: Dubia.—El Timbre en las actas de consentimiento matrimonial. — Nombramientos.—Crónica diocesana.—Advertencia.—Necrología.—Bibliografia.»

—Ha estat viaticat el beneficiat de Santa Eulàlia de Vilapiscina don Joan Borrut i Mayné.

—Ha estat autoritzada la col·locació al campanar de Sardanyola d'un rellotge que ha costejat el marquès de Sardanyola.

—En aquesta Secretaria de Cambra s'ha rebut un edicte del bisbat de Jaen convocant a oposicions per a proveir dues places d'organista.

—En la festa que es farà al Paranimf de la Universitat el vinent diumenge en honor de Santa Teresa hi pronunciarà un discurs el catedràtic doctor Cosme Parpal.

—S'ha publicat el número de «Revista Popular» corresponent a la present setmana amb un notable sumari.

—Divendres a l'Asil del Bon Pastor s'hi celebraran misses en sufragi de la que va ésser fundadora i superiora de l'Asil, la il·lustre dama Isabel Landsbereg i Belen, al claustre Maria del Cor de Jesús.

Govern civil

CONTRA LA BLASFEMIA

El governador farà fixar pels carrers el següent ban contra la blasfèmia:

«Assabento: Que és norma de conducta que m'he imposat des que vaig tenir l'honor de possessionar-me d'aquest Govern, el d'atendre amb especial interès al millorament dels costums perseguint i castigant dins l'esfera d'acció que em correspon, tot el que suposi immoralitat.

No se m'oculten les dificultats de l'empresa. Tinc per descomptada la forta oposició dels que viuen a l'empar del vici i de la immoralitat.

Compto en contra d'aquesta minoria, amb l'eficaç existència i cooperació del veinat honrat i de les nombroses entitats que integren aquesta ciutat, de les que constantment rebo inequívoques proves d'aprovació que m'animen a continuar aquesta campanya encaminada principalment a què una població per propis i estranys admirada per la seva cultura i laboriositat, es vegi per culpa d'uns quants, tatxada de lloc on tot vici té fàcil arrelament.

Seguint la conducta traçada, em trobo disposat a perseguir amb ma ferma la blasfèmia que ultra ferir els sentiments dels més respectables, és una manifestació de grollera incultura impròpia d'aquesta capital.

Just és confessar que en aquesta ciutat no és tan freqüent la blasfèmia com en altres llocs, però precisa estingir-la pel bon nom de Barcelona.

L'article 22 de la llei provincial m'autoritza per a castigar amb multes fins a cinc centes pessetes els que amb llurs actes o paraules ofenguin la moral, i en la seva aplicació he d'ésser inexorable.

He de fer, en l'aplicació de la pena la justa separació entre el que per la seva condició social se li ha d'exigir l'exemple i aquell que no ha comptat amb els elements educatius del primer. Ambdós seran castigats, uns i altres seran corregits, però amb els primers, amb el que llenci la grollera blasfèmia amb consciència del que significa tota energia ha de semblarme poca.

Les autoritats i agents de l'Autoritat que de la meva dependeguin, tindran cura de formular les oportunes denúncies per infracció d'aquesta circular per al compliment de la qual espero trobar la cooperació de tot el veinat.

Barcelona, 22 de novembre de 1922.»

NOTÍCIES DE LA PENÍNSULA

(Telegrames i conferències de LA VEU)

CONGRES

Madrid, 22, 9'15 nit

El ministre de FOMENT diu que el Govern reconeix la capital importància del problema, i la prova és que ha acudit amb les seves iniciatives parlamentàries i amb les partides del pressupost, fins on li ha estat possible, a remeiar la situació.

Nega que la «província» de Barcelona estigui injustament tractada en el repartiment de crèdits. En aquest pressupost s'han lliurat per valor de 6 milions de pessetes.

Del que hagin fet altres ministres, no en pot respondre, però ell, entre els lliuraments per a conservació de carreteres i els fets a la Mancomunitat per a camins veïnals, ha enviat a Barcelona la quantitat abans esmentada.

El senyor SALA rectifica breument, i se suspèn aquest debat.

Continua la interpel·lació del senyor Besteiro sobre ordre públic.

El senyor SARRADELL rectifica, tot manifestant que ahir el ministre de la Governació digué tan poca cosa, que no hi ha gaire matèria rectificable. Però algunes manifestacions ha de fer.

Afirma que la política espanyola passa per una crisi d'agressivitat, i es dol que el Govern no hagi expressat el seu criteri, contestant amb rodeigs després d'haver exhibit al Parlament proves de casos de transgressió de la llei pel director de Seguretat.

Així no es pot discutir.

Ahir el ministre va voler derivar el debat atribuint-me un concepte que el senyor Millàn de Priego no administra moralment els cabals secrets de Governació, i això ni ho he dit jo ni ho ha dit ningú. Això no és discutir de bona fe.

Llegeix paràgrafs del discurs del senyor Piniés, i diu que no els entèn.

Manifesta que, en jutjar la gestió del senyor Millan de Priego, ha d'ésser dur de concepte, d'expressió, i en aquest camí haurà de seguir-lo el ministre o no podrà contestar als seus càrrecs.

El marquès de VILLABRAGIMA hi intervé i diu que tots els càrrecs que avui formularà els dirigirà contra el Govern, i especialment contra el ministre.

Adverteix que sobre l'autenticitat dels fets que exposarà no és possible discutir, encara que té descomptada la resposta que el ministre li ha de donar.

La conducta policíaca que avui se segueix, és la que inicià el senyor Sánchez Guerra, la que seguí el senyor Bugallal i que continua el senyor Piniés: és la política de les quinzenes, la de saltar-se la llei «a la torera». Es tot un sistema de violències per les quals és precís atropellar la llei.

Vingué el procés Dato. Foren lliurats al jutge 16 detinguts, i en manquen tres als quals no s'ha pogut agafar.

Seguí la política implantada i vingueren uns famosos bans i es continua aquesta usurpació de funcions a l'Ajuntament i calgué desautoritzar els bans.

(El senyor Solano demana la paraula.)

Al·ludeix el procés d'emmetzinament del súbdit anglès Lefebre, i diu al ministre que no vol entrar a detallar fets. La policia fracassà també en aquest assumpte.

Assegura que Madrid està completament abandonat. Els furts abunden i a certes hores no es veu ni un guàrdia per certs carrers; en canvi en altres indrets n'hi ha amb profussió.

Es veuen parelles a la porta de certes cases i s'utilitzen automòbils i motocicletes per a custodiar els personatges conservadors, com el marquès de Lema, que sofreix mania persecutòria. (Rialles.)

Seria curiós saber el nom d'agents dedicats a aquests menesters.

El mateix ministre de la Governació, quan fa viatges al seu districte, té desplegat per la carretera un contingent extraordinari de forces perquè el guardin.

Es necessari que el Govern rectifiqui el procedir seguit fins ara, i tots els elements lliberals d'Espanya estan obligats a perseverar en les seves gestions per a aconseguir la desaparició d'un règim policíac que ens denigra.

S'ha d'evitar que persisteixi un estat de coses en el qual s'empresona per no saber legislar, i s'assassina per no saber empresonar.

Cita el cas del soldat Josep Sedano, qui ha lluitat a l'Africa i té la creu roja. Sense motiu se l'empresonà, i fins se l'ataconà brutalment (Rumors.)

El senyor SOLANO. — L'ataconada és un sistema.

El marquès de VILLABRAGIMA. — S. S. sap que han estat detinguts injustament alguns serenos.

Veurem si compleix la paraula de depurar fets i exigir les degudes responsabilitats. Jo dubto que això es faci, perquè fins ara no ha tingut cura de depurar les denúncies que se li han formulat.

Com pot afirmar el ministre que era un cas isolat el del guàrdia que disparà i envestí un estudiant davant Sant Carles? I el del guàrdia que porta dos oficis, l'un ordenant de posar en llibertat un individu, i l'altre ordenant d'empresonar-lo segons convingui? I l'ús dels trencacaps? I les ordres dels comissaris d'imposar càstigs cruents als detinguts? Són aquests casos isolats?

Les coples cantades pel carrer revelen un estat d'opinió, i allà on digui Millàn, que hi posin Piniés. (Rialles.)

Enumera altres casos d'atropells que donen una trista idea de la interpretació que aquest Govern dóna a la llei provincial, atemptats contra la llibertat individual, contra la Hisenda i contra l'honor dels ciutadans.

Ben clarament es veu amb l'atropell policíac contra els jutges, pel qual el ministre de Gràcia i Justícia tingué només unes febles frases per a dir que ell hauria interpretat la llei com ho feren els jutges.

Entre rialladas de la Cambra, diu al senyor Piniés que no n'hi ha prou amb contestar amb somriure elegant car ja sap, temps ha, que la fatxada no veu dir res. Un bon camí, aquest, per atènyer el deganat del Col·legi d'Advocats! Si és veritat, com es diu, que S. S. vol obtenir-lo.

El ministre de la GOVERNACIO. — Aquesta aspiració està renyida amb la meva modestia.

El marquès de VILLABRAGIMA. — Vejam en què consisteix la immoralitat del que ahir digué el senyor Sarradell sobre els fons secrets de Governació. No hi ha immoralitat ni en el que digué el senyor Sarradell ni en la mala interpretació que el ministre hi donà. La immoralitat està en la dualitat de càrrecs, vinculant en una mateixa persona els càrrecs de cap de la policia i d'habilitat del ministeri. Ah! Què va que no s'atreveix S. S. a llevar-li un d'aquests dos càrrecs? (Rialles i rumors.)

A l'actual cap de la policia va donar-lo a dum el senyor Bugallal (Més rialles.)

Parla de l'íntima amistat del senyor Piniés amb el senyor Millàn de Priego i als rumors que això fa córrer.

No solament estan en joc els fons secrets de Governació, sinó que són una altra porció de fons secrets, els que estan en joc.

No crec en el miracle de fer tornar duros les pessetes, i és impossible que en la Direcció de Seguretat s'atengui tot el que s'hi atén, i sobre dinar. I un dia es regalà un automòbil al ministeri de la Governació, i un altre dia un automòbil al Jutjat de guàrdia.

El senyor SOLANO. — Això ja ho va dir el senyor Guerra del Río i va llegir les factures.

El marquès de VILLABRAJIMA. — Ja ho sé. Com sé que s'assignaren a cada casa els automòbils i motocicletes que s'havien d'adquirir, i la casa que no ho feia es tancava i no s'hi permetia el joc.

Hi ha establert un tribut, pel qual cada taverna paga dos ralets cada dia.

El ministre de la GOVERNACIO. — S. S. durà les proves de tot això...

Algunes veus. — Quina candidesa! Si tot hom ho sap. Per què, proves?

El marquès de VILLABRAGIMA. — Cridi S. S. el general Calvet i l'informarà de tot.

A la Direcció de Seguretat es multa les dones mundanes amb 50 pessetes i no se'ls dóna el paper de multes. (Rumors.)

Tot això ho dic perquè ho tinc comprovat, i no falta qui està disposat a declarar-ho davant de S. S. Un mecànic ho ha presenciat i ha vist com a les dones que s'amagaven se les augmentava la multa.

El ministre de la GOVERNACIO. — I per què S. S. no ha donat ja aquests antecedents?

El marquès de VILLABRAGIMA. — Però, S. S. es creu que tothom es tan valent com els estudiants?

Jo aquí estic disposat a donar a S. S. tots els antecedents que necessiti.

El ministre de la GOVERNACIO. — No sols els desitjo, sinó que els necessito, i crec que fins els necessita la Cambra i tot.

(El senyor Ossorio i Gallardo demana la paraula.)

El marquès de VILLABRAGIMA. — Tot això passa per què ho volen els lliberals, que no han intensificat les seves campanyes de protesta agitant l'opinió. La Lliga dels Drets de l'Home s'ha limitat a demanar justicia, quan la podia exigir.

El senyor BARCIA. — A les reunions de la Lliga no hi anà S. S., que no ha necessitat deixar sentir la seva protesta fins ara que ho fa amb crítica bastant infecunda. Nosaltres no mendiquem res, ni necessitem lliçons de ningú.

El marquès de VILLABRAGIMA acaba el seu discurs invitant el Govern a rectificar i afirmant que, obert el Parlament, no pot continuar l'actual estat de coses.

Se suspèn aquest debat.

Ordre del dia.

Continua la discussió dels dictamens parcials sobre l'expedient de reponsabilitats.

El senyor PRIETO continua el seu discurs defensant el seu vot particular.

Repeteix sintèticament les últimes manifestacionss que ahir formulà i afegeix que ja s'ha vist el que s'és esdevingut quan s'ha volgut castigar algun delicte militar. Els tribunals d'honor s'hi han anteposat i han separat de l'exèrcit als acusats. Amb això s'han convertit en un factor d'encobriment.

Els tribunals d'honor han castigat delictes d'una tal naturalesa que exigia de passar tant de culpa als tribunals de justicia.

Una altra de les conclusions del meu vot particular és ja immediata clausura de les Acadèmies Militars.

Està evidenciat el fracàs de l'ensenyança militar a Espanya, on estan pendents problemes com el de l'organització de l'exèrcit.

Una altra conclusió és la supressió del cos d'Intendència militar.

Això no necessita grans raonaments. En la consciència espanyola està tot el pesombre d'aquest cos.

En l'expedient Picasso es veu amb claretat la immoralitat que palpita en els serveis d'Intendència.

S'ha repartit tant de diner, que per vergonya de tots s'ha de corretgir el mal.

Fins en la vida ordinària de les places la primera Intendència, ultra ésser un focus d'immoralitat, és una rèmora.

Demana la derogació de la llei de jurisdiccions. No es pot donar el cas monstruós que un exèrcit tan consentit per la derrota des de la pèrdua de les colònies sigui, ell mateix, jutge i part en delictes tan subtils com el d'injuries.

Ja es veuen les conseqüències que ha portat el dipositar en l'exèrcit la facultat de tots els rigors contra el paisanatge. Aquest exèrcit no té autoritat moral per a decretar certs càstics si abans no s'exigeixen les altes responsabilitats que en aquest expedient estan perfectament definides.

Cal restablir l'imperi de la justicia, perquè únicament quan la justicia impera, es quan un Estat se sent fort.

Si Espanya no ressurgeix per la justicia, anirà a la pèrdua de la seva independència i es veurà envaida pels estrangers.

Jo — diu — preveig aquesta ruïna perquè en les altures de l'Estat hi ha una fugida, una desbandada, com la d'Annual.

No es pot admetre que en aquests moments, pel sol objecte de pretendre la celebració d'un míting per a criticar la guerra del Marroc, es processi les directives de les societats socialistes i se'ls digui que si no suspenen el míting, es denunciarà la convocatòria per a aplicar-la a la llei de jurisdiccions.

No es poden fer expoliacions com la de l'acta de diputat d'En Marcel·lí Domingo i que s'amordassi els qui en protestin.

Això no ho pot fer ni un exèrcit victoriós ni un exèrcit derrotat.

Per això demanem la derogació de la llei de Jurisdiccions.

Es refereix a la ponència dels conservadors i diu que, en síntesi, és una excitació als tribunals militars perquè castiguin els culpables dels fets delictius, però eximeixen de responsabilitat els polítics correligionaris, als quals també atènyen les responsabilitats.

Això no pot fer-se. Això equival a proclamar que per esperit de companyerisme i de solidaritat política s'ha d'exculpar els amics i deixar que es castigui només els culpables secundaris. Això no pot fer-se.

Aquest debat no pot tenir solament l'expressió dels vots.

Adverteix que es molt de notar que les forces de la Unió Monàrquica Nacional i de la Lliga Regionalista, siguin en aquests moments coincidents, potser per única vegada, per a dir que aquí hi ha responsables.

Quant veieu que s'uneixen aquests elements amb altres de la Unió Monàrquica, que tenen substància conservadora, republicans i reformistes i lliberals, tots menys vosaltres, per a assenyalar-vos que aci hi ha responsables, us acontentareu amb l'efecte material d'una votació que per uns quants vots us dóna el triomf del dictamen d'irresponsabilitat? No, senyor Sànchez Guerra: aquesta no és una qüestió de vots; aquesta és una qüestió de major transcendència, en la qual quedarà patent la manifestació del Parlament com a expressió de la voluntat nacional. Per tant, el vostre dictàmen, sentant com senteu la premisa d'ua responsabilitat, és incongruent en llurs conclusions.

Dels desencerts acumulats en una mà, amb tots els elements abandonats a reraguarda, va tenir-ne coneixement el que era llavors ministre de la Guerra, i, per tant, la seva responsabilitat és patent.

No vull enfondir més en el vostre dictàmen, del qual ens allunya un abisme. El del senyor Alcalà Zamora no l'hem firmat, perquè no ens satisfà, perquè ens semblà insuficient en l'exigència de responsabilitats.

Jo no puc admetre la doctrina segons la qual no pot acusar els governs del desastre i dels posteriors per no haver-hi normes en la nostra legislació per a fer-ho. Està clara en el dictàmen del senyor Alcalà Zamora la censura als governs presidits pels senyors Allendesalazar i Maura.

Troba una contradicció en el dictàmen dels lliberals. Reconeixen la inexistència de l'opinió pública del país, i després diuen que el país està relaxat fins arribar als graus de la indiferència. Donc, si això és així, per què aneu a demanar a l'opinió, si no existeix una censura? Si no exigiu censures als culpables polítics, com les exigireu als oficials que es van trobar amb unes tropes que no responien a la moral necessària de l'exèrcit? Esteu, doncs, obligats a exigir aquestes responabilitats que reclama l'opinió.

Recull la part de ponència lliberal que es refereix a la conducta possible del Senat davant els acords del Congrés, i diu que mai no pot ésser una nosa, per a acusar, el sospitar que l'altra Cambra no trobarà motiu per a l'acusació. Suposant que el Senat pot absoldre per falta de prova, debiliteu el vostre propi judici.

Exposa la interpretació que ell dóna als articles 45 i 49 de la Constitució, sobre la reponsabilitat ministerial, i diu que aquesta no es refereix als delictes comuns que stan previstos en el Codi Penal. Creu, per tant, que, encara que no hi hagi normes legals per a la seva acusació, el Congrés té sobirania per a acusar els ministres davant el Senat, ajustant-se a la Constitució. La legislació vigent, la llei orgànica del poder judicial, determina que el Tribunal Suprem jutjarà els ministres en els delictes en què no hagin d'ésser jutjats pel Senat. Després està ben clar que l Congrés pot fer l'acusació en aquests delictes que al·ludeix la Constitució.

Recorda el cas d'Olózaga, qui fou acusat davant del Senat per haver arrencat violentament un decret de dissolució de les Corts, i aquest delicte no estava penat en la legislació vigent.

Enrobusteix la seva teoria amb textos de la pròpia llei; però àdhuc prescindint de tot, hi pot haver escrúpols del Parlament en un país on n'hi ha prou amb una circular del fiscal del Suprem per a definir un delicte tan il·lusori com el de la cotització de quotes. I vacil·larà, el Parlament, a acusa els propis individus als que ell mateix considera delinqüents? Es que no es castigarà els que han deixat als camps d'Africa 10.000 esquelets d'espanyols, perquè no han tingut intenció de causar aquest dany? Donc al que mata se'l castiga, encara que no tingués intenció de matar. L'articulat del Reglament del Congrés deixa prevista la responsabilitat per als delictes que s'escapen a la omisió de la llei. Per això la responsabilitat ministerial té les seves garanties i impideix que una tarda, alegrament, un diputat pugui respondre a una venjança. S'exigeix una proposició que ha de passar per les seccions i s'ha de votar pel «quorum»; és a dir, que té totes les garanties d'una llei, perquè el legislador ha previst la subtilesa d'aquest instrument posat a mans del Congrés.

Vosaltres no voleu trobar altres figures de delicte que les conegudes pel Codi. Donc jo plantejava en el preàmbul del meu vot, la prevaricació; i aquesta columna de delictes vergonyosos que aquí s'han examinat estan ben definits en la prevaricació.

Si teniu por que l'Alta Cambra absolgui, no heu de passar-ne angúnia perquè si propugneu per la reforma de l'Alta Cambra constantment, aquesta seria la més bona ocasió per a enrobustir les vostres propagandes.

Encara que es troba separat de la ponència dels lliberals, anuncia que els socialistes, quan s'hagi rebutjat el vot particular que avui defensen, i es voti el dels lliberals, aportaran llurs sufragis al vot dels lliberals.

Nosaltres — diu — amb la supressió del Cos d'Intendència, el tancament de les Acadèmies militars i la derogació de la Llei de Jurisdiccions, demanem la desaparició dels focus pestilents que han engendrat la tragèdia; demanem que s'acusi, davant del Senat, els governs responsables de l'actitud de la Corona que s'associa a l'homenatge a un general que és un dels més grans responsables. El glorificar a l'estació d'Atocha el cabdill responsable, és prevaricador, com ho és dictar una Reial ordre que obstrueixi les actuacions judicials.

S'ha de castigar, i, si no es fa així, a Espanya, no hi haurà més sensació històrica que una revolució en la qual el poble obri la cripta de l'Escorial per treure'n un cadàver... (Els grans rumros de la Cambra impideixen de sentir el final del paràgraf.)

Entre grans protestes de la majoria, acaba el seu discurs dient que no és possible d'associar la retalesa a les festes d'una platja de moda, car això dóna justificació perquè en la revista que es representi en un Music Hall de París, es posi en ridícol les elevades persones que viuen dins dels alcassers.

El senyor ALVAREZ ARRANZ li contesta, per la Comissió.

S'associa a les paraules del senyor Prieto en elogi i condolença dels milers de soldats espanyols que van caure morts als camps africans.

Fa avinent al senyor Prieto que no podrà seguir-lo en tots els punts del seu discurs.

Diu que la Comissió ha procedit amb justicia en no aplicar responsabilitats als qui no en tenen.

La missió de la Comissió no és la d'investigar judicialment, i, no res menys, cal tenir en compte que la Comissió no coneix l'expedient íntegre, sinó en extracte, comentat pel propi jutge instructor.

El senyor PEDREGAL. — I perquè no ha demanat la Comissió el què li feia falta?

El senyor ALVAREZ ARRANZ. — Des dels primers dies jo vaig exposar les dificultats d'enjudiciar sense l'expedient íntegre.

El senyor PEDREGAL. — Es molt curiós que des d'aquell banc es digui que el Govern no ha facilitat totes les dades que demanava la Comissió. (A les esquerres hi ha mostres d'aprovació. —La majoria protesta.)

El senyor ALVAREZ ARRANZ segueix dient que el propi general i en cas s'ha dolgut de no haver pogut, en ocasions, fer les necessàries verificacions per a depurar els fets.

Fa avinent que el senyor Prieto concedeix més importància a les responsabilitats militars que a les polítiques, i això s'observa en les conclusions del seu vot particular.

No troba inconvenient enfondir en el tema de la responsabilitat del general Berenguer, quan encara està pendent al Senat la concessió del suplicatori per a processar-lo. Seria anteposar-se a ço que en tot cas ha d'esser cosa dels tribunals de justicia. Creu, doncs, que el criteri del senyor Prieto el compartiran pocs a la Cambra.

Rebutja també la teoria exposada pel senyor Prieto sobre les responsabilitats d'ordre ministerial.

Per a acusar el Govern del senyor Allendesalazar, el senyor Prieto parteix d'aquesta base: que s'anava a l'ocupació de la badia d'Alhucemas. I en l'expedient no hi ha res que permeti de creure en l'existència de tal propòsit.

Llegeix uns paràgrafs de l'expedient en els quals el jutge instructor diu precisament que el general Berenguer no pensava en l'ocupació d'Alhucemas, perquè es trobava ocupat en la submissió dels Yevala i Beni-Aros.

Adverteix que el general Silvestre no era un general qualsevol, sinó el comandant general de Melilla, i que tenia un lluïda història de no interromputs èxits des que era comandant de cavalleria; i recorda que aquest i un altre militar han estat els únics ascendits pel Parlament en època en què aquest no entenia encara en els ascensos per mèrits de guerra (Rumors.)

Diu que és molt fàcil parlar de les operacions de guerra i ajustar-les «a posteriori».

El senyor Prieto preguntava perquè no es destituí el general Silvestre després del succés d'Abaran.

Per a contestar a això, basta llegir els telegrames dirigits al ministre de la Guerra, en els quals es llevava importància al succés.

El senyor Prieto deia que desastres d'aquesta naturalesa no s'incuben en uns dies ni en uns mesos. Donc bé; el Govern del senyor Allendesalazar només portava dos mesos en el poder quan la catàstrofe d'Annual s'esdevingué. Perquè, doncs, circumscriure la responsabilitat en el Govern del senyor Allendesalazar i no fer-la extensiva a altres governs que el precediren?

El senyor Prieto bé deu saber que les responsabilitats ministerials no poden fer-se efectives sense un major fonament que el que fins ara ha indicat.

Troba poc patriòtic i poc aconsolador combatre els qui, investits de la confiança del país, vingueren al poder, al moment de la catàstrofe, a estroncar la sang vessada. Es com si s'acusés d'incendiaris els bombers que vénen a apagar un foc. (Rumors d'estranyesa i rialles.)

Diu que la culpa de molts mals la tenen aquells que durant molts anys no han consentit que els Governs es consolidessin en el poder, fent una política menuda. (Protestes a les esquerres.)

Tracta de justificar les Reials ordres dictades pel senyor Cierva, perquè es tractava d'un expedient governatiu, i en aquelles Reials ordres es deia que es fes l'abstenció assenyalada, sens perjudici de l'actuació de les autoritats militars. Que l'actuació dels tribunals militars estava lliure ho prova que, per virtut de l'expedient Picasso, el Consell Suprem de Guerra i Marina ha pogut elevar al Senat el suplicatori per a processar el general Berenguer. El general Picasso pogué fer, doncs, les verificacions que foren necessàries, tocant a l'alt comandament.

Recull les al·lusions del senyor Prieto sobre el propòsit d'ascendir el general Berenguer, i diu que la proposta per al dit ascens es feia per fets anteriors a la catàstrofe de Melilla, i venia informada favorablement pel mateix Consell Suprem de Guerra i Marina, que després ha demanat el suplicatori per a processar el general Berengur.

No troba justificada la clausura de les Acadèmies Militars. Si alguna cosa hi ha que sigui deficient o ineficaç en l'ensenyament militar, s'ha de corregir, però no suprimir l'òrgan.

El mateix diu del Cos d'Intendència militar. Com que la funció ha de subsistir, no s'aconseguirà res amb el canvi de persones. El que cal fer és sanejar l'organisme.

Creu haver contestat tots els punts tocats pel senyor Prieto en el seu discurs. Si alguna cosa hi ha que no hagi recollit, és perquè no es de la incumbència d'un membre de la Comissió.

Per a acabar, rebutja la suposició que damunt seu pugui fer-se d'haver parlat influït pels bòbils polítics. En un assumpte d'aquesta transcendència només es pot parlar a impulsos de la consciència, i per això s'asseu amb la tranquil·litat d'haver complert amb el seu deure.

El senyor PRIETO rectifica i agraeix la resposta que li ha donat el senyor Alvarez Arranz; perquè no haventhi dictamen i estant el debat en una situació anormal, ningú no tenia obligació de contestar-li.

Diu que és inexacte que li hagi faltat el més petit element de judici per a dictaminar, car ell ha obtingut del Govern tot el que li ha demanat.

Vaig sol·licitar més de 14 documents íntegres de l'expedient i tots vingueren a la comissió.

D'aquests documents vaig agafar-ne els paràgrafs que ahir vaig llegir a la Cambra, i haig de declarar que no hi he trobat cap element nou que no estigués en el meravellós extracte que vingué a la comissió.

Si S. S. no tenia elements de judici per a declarar la responsabilitat, com ha dit, tampoc els tenia per a declarar la responsabilitat. (Molt bé.)

No m'estranya que a S. S. l'espanti la idea que el Parlament, en una gosada invasió d'atribucions, declarés el lliurament dels caps de Melilla als tribunals.

La realitat ens dóna grans exemples. Aquest estiu hi hagué una vaga de Correus i el Govern exercí les dues accions, portà als tribunals els que creguè delinqüents, i per un Decret, no per una llei, dissolgué el cos de Correus i tirà per terra una porció de drets que estaven emparats per una llei. Que va alarmar-lo, això, a S. S., des de sa posició política?

Donc si això pogué fer-ho el Govern, no ha de poder el Parlament separar, pels fets de Melilla, d'un càrrec altres funcionaris?

No dic que la R. O. del senyor Cierva estigués fora de l'esfera del Govern, però puc dubtar de l'encert d'aquesta mesura.

Si el Govern responsable decretà que no es fes investigació de la conducta de l'Alt Comandant, i aquest, emparat per aquella R. O., està com indemne de culpabilitat, com negar al Parlament el dret d'exigir responsabilitat a aquest Govern?

Quan el vescomte d'Eza decretà l'anada a Melilla del general Picasso no pogué tenir en el seu ànim el propòsit de les restriccions.

Es clar que és fàcil explicar a posteriori el desastre militar, però no crec que sigui fàcil, ni humanament ni ciervísticament explicar aquestes coses «a priori» (Rialles.)

No crec que S. S., abans de produir-se Waterloo, pogués fer-ne un judici.

Se suspèn el debat i s'aixeca la sessió a les 8'40.

COMUNICAT OFICIAL DEL MARROC

Madrid, 23, 12'30 matinada.

El comunicat facilitat aquesta nit, al ministeri de la Guerra, diu així:

«El general encarregat del despatx des de Tetuan, participa a aquest ministeri:

«Res de nou als territoris de Ceuta, Tetuan i Larraix.

Al territori de Melilla, comunica el comandant general que el dia 20, a dos quarts de sis de la tarda, fou hostilitzada, entre Bufarcub i Azrú, una secció del regiment de Garellano, que tornava de Tafersit, essent rebutjat el grup enemic per la dita secció i forces de la posició de Midar.

Els indígenes de Isaamen han remès a Afrau una tancadura de canó Krupp.»

EL COL·LEGI FARMACEUTIC

El Col·legi Farmacèutic ha celebrat el 185 aniversari de la seva fundació.

IMPOSICIO

El príncep d'Asturias i l'infant don Jaume han estat personalment a les oficines de Correus a ingressar 1,400 pessetes dels seus estalvis.

EN MELLA

El senyor Vàzquez de Mella ha desmentit que pensi retirar-se a la vida privada.

Diu que farà propaganda i que presentarà la seva candidatura en les properes eleccions.

L'ALT COMISSARI

El general Burguete ha sortit aquesta nit cap al Marroc.

L'ACTITUD DEL PROFESSORAT

Amb assistència de 90 catedràtics, s'han reunit a darrera hora els claustres de la Universitat i de totes les Facultats, per tal d'adoptar acords, en relació amb el conflicte estudiantil, produït per la protesta contra els atropells comesos per la policia i contra En Millán de Priego.

Després d'un canvi d'impressions sobre les entrevistes mantingudes amb els ministres de la Governació i Instrucció, el criteri predominant fou el de mantenir-se en la mateixa actitud de paralització de la vida universitària, no es doni la deguda satisfacció pels atropeells de què han estat objecte els estudiants.

Es formularen dures censures per la passivitat amb que vénen produint-se els ministres d'Instrucció i Governació.

Es concedí un vot de confiança al rector i degans de totes les Facultats, perquè, amb la representació de tots els catedràtics, resolguin el que creguin més procedent i exposin davant del Govern el criteri que manté tot el professorat.

LA COMISSIO DEL SUPLICATORI

Sembla que la veritable causa de la dimissió dels senyors Obaya i Marín de la Bàrcena, del càrrec de vocals de la comissió del suplicatori contra En Berenguer, obeeix a la teoria substentada en la darrera reunió de seccions pels senyors Sáenz de Quejada i Tormo, que no haurien de formar part de la comissió dos magistrats que són també presidents de Sala del Suprem.

Per si se'ls designés substituts, s'indiquen ja els noms del duc d'Alba i el marquès de Santa Maria de Carrizo.

EL PROJECTE SOBRE VAGUES DE FUNCIONARIS

El ponent del projecte de llei sobre vagues de funcionaris, senyor Fabié, ha acabat la seva tasca, i així ho ha comunicat al president de la comissió.

Demà o demà passat aquesta es reunirà per a redactar el dictamen de conformitat amb el projecte.

Hi ha preparades diverses esmenes, en les quals es restringeix encara més el projecte i s'augmenten les penes per als que es declarin en vaga.

LA SESSIO SECRETA DEL SENAT

La sessió secreta que demà celebrarà el Senat s'ha acordat, a petició de set senadors per a recollir les al·lusions fetes al Congrés pel senyor Barcia.

EL SUPLICATORI

Per a demà està convocada la Comissió que entén en el suplicatori per a processar el general Berenguer. Es tracta d'ajuntar voluntats, per tal que recaigui dictamen demà mateix.

LA COMISSIO DE GUERRA

En la reunió de la Comissió de Guerra per a examinar les esmenes, el president, comte de San Luis, ha manifestat que tenia noticia del disgust d'alguns companys per no haver estat incorporats al dictamen alguns punts acordats en l'anterior reunió, i per aquesta raó ha posat el càrrec a disposició dels vocals, ja que la presidència s'havia d'exercir amb plena autoritat.

Després de ratificar la confiança, s'ha passat a l'examen de diverses esmenes, convenint-se que informarà davant la Comissió el ministre de la Guerra.

El cap del Govern ha fet present que acceptaria amb esperit ample totes les modificacions que millorin el projecte.

Una de les esmenes acceptades es refereix al tant per cent de l'ascens en les escales, i consigna que l'ascens per mèrits de guerra, qualsevol que sigui el Cos on aquest mèrit es realitzi ha d'esser el 20 per 100, sense que s'interrompeixi en passar l'ascendit a l'escala immediata superior, si bé ajustant-se el tant per cent al nombre de la plantilla del que s'ascendeixi.

S'ha acordat que la pensió per mort en el servei dels caps i oficials d'Aviació, s'unifiqui amb les de l'exèrcit en general.

També s'ha près l'acord que el judici contradictori sigui restringit, i no plebiscitari com s'havia proposat.

Finalment s'ha nomenat al senyor Martín de Lambia, ponent del projecte de llei de reforma del Cos d'Invàlids.

EN ROMANONES

Després de terminar el seu discurs el marquès de Villabràgima, ha arribat al Congrés el comte de Romanones.

Els periodistes l'han rodejat per a felicitar-lo.

El comte de Romanones ha demanat detalls.

Quan ha sabut el que el seu fill havia dit a la sala de sessions, ha manifestat:

—Em plau; així veuran que no s'acaba la raça i que hi ha Romanones per a temps.

LA DIPUTACIO DE MADRID

A la sessió de la Diputació s'ha acordat proposarr al Govern que dóni a un carrer el nom de Rafel Maria de Labra.

El senyor Ovejero ha demanat que es reprenguin els treballs que es realitzaren en altre temps per tal d'establir la Mancomunitat castellana, per entendre que avui seria fàcil o possible assolir l'èxit portant a la pràctica aquesta unió de les províncies castellanes que tant benefició podria produir-les.

Després de breus frases dels senyors Arismendi i Ovejero, s'ha confirmat el següent acord, en el qual es fa una petita modificació quant a l'acord de la Comissió provincial: «Sol·licitar del Govern que en el cas que a la Diputació de Barcelona i Mancomunitat de Catalunya se'ls, concedeixi el servei d'explotació de la xarxa catalana de telèfons, s'adopti un criteri general per part del Govern, i en iguals circumstàncies se segueixi el mateix procediment amb els altres organismes provincials».

EL CONGRES OBRER

Avui ha continuat el Congrés de la Unió General de Treballadors.

La taula presidencial estava coberta amb un drap negre, en senyal de dol pels tristos esdeveniments d'ahir.

Ha començat la sessió amb la lectura d'alguns telegrames de protesta.

El senyor Besteiro ha pronunciat unes paraules referents als Congresos obrers internacionals.

Exalçà la fraternitat que ha d'existir entre els obrers d'arreu el món com assentimnet als discursos que ahir van pronunciar el srepresentants estrangers.

S'aproven els treball realitzats pels delegats socialistes espanyols en la Conferència de Ginebra.

El senyor Saborit dóna compte que l'Oficina de Ginebra establirà a Espanya una oficina per a publicar en castellà tots els documents que es publiquin en relació amb la classe treballadora.

Es declara que l'Assemblea ha vist amb satisfacció que el company Largo Caballero hagi estat nomenat membre de l'Executiva de la Internacional.

Ha estat aprovada la gestió dels delegats als Congressos internacionals de Londres, Roma i Conferència de Gènova, i segueix discutint-se la gestió del Comitè general.

general.

Seguidament ha estat discutida la dels vocals de l'Institut de Reformes Socials.

Es dóna, doncs, coneixement al Congrés del dictament de la Comissió de Legislació social, en el qual, entre altres extrems, es demana que se suspenguin les estrenes en els serveis que fan determinats oficis.

En un altre lloc es demana que el Govern no autoritzi el treball de les dones a Sant Sebastià com a cambreres, per entendre que aquests treballs als dits establiments, són propis d'homes.

A la sessió d'aquesta tarda han estat llegits nous telegrames de societats obreres protestant dels esdeveniments d'ahir.

Han estat aprovats els comptes i s'ha discutit el dictamen de la ponència encarregada de Legislació social i reforma d'Estatuts.

Els congressistes han publicat una nota explicant els successos desenrotllats ahir a la Casa del Poble i culpant-ne els comunistes.

DILIGENCIES JUDICIALS

A última hora de la matinada ha acabat el Jutjat les diligències de declaració dels detinguts pels successos d'ahir a la Casa del Poble.

El jutge ha ordenat que fossin posats el llibertat Virginia González, Gregori Ramos Martín i Manuel Núñez Arenas. Detinguts i incomunicats han quedat Lluís Fernàndez Mula, Pere Yunta Valdecabra, Joaquim Pérez i Marian García Núñez, els quals, en llurs declaracions, han negat rodonament que haguessin fet dispars.

LA VAGA DE MALAGA

Màlaga. —)En vista de les repetides declaracions de vaga il·legals sense que en els gremis que parin hi aparegui Directiva responsable, l'autoritat competent ha ordenat la clausura del centre obrer per entendre que aquestes declaracions obeeixen a un pla sindicalista.

Alguns parelles de la guàrdia civil vigilen els voltants de l'edifici.

S'ha efectuat la detenció de dos sindicalistes en llurs domicilis, coneguts agitadors, figurant entre ells Paulí Díaz, que recentment fou expulsat de Melilla, i un altre conegut per Pacomio.

La policia practica investigacions per a detenir altres individus.

Malgrat la vaga de forners, es fabrica pa suficient, però l'agabellament que n'ha fet el veïnat ocasiona l'exhauriment de la mercaderia, originant la formació de llargues cues a les portes dels establiments.

Els carrers estan animadíssims. Hi patrullen parelles de la benemèrita que impedeixen la formació de grups.

Al moll es treballa com en dies anteriors.

Al Teatre Olimpia han celebrat un mitin els obrers del ram de la fusta, qualificant de provació l'obertura dels tallers, i acordaren no tornar al treball mentre hi hagi companys presos.

LA VAGA ESCOLAR

Madrid, 23, 2 matinada.

Comuniquen de Valladolid, Santander, València, Bilbao, Màlaga, Terol i La Corunya que els estudiants segueixen sense entrar a classe.

COMUNICAAT

Amb el general Burguete han marxat aquesta nit, en direcció al Marroc, l'esposa i filla de l'Alt Comissari, el general Castro Girona, el secretari de l'Alta Comissaria, senyor López Ferrer, i els ajudants del general Burguete.

Aquest ha estat acomiadat a l'estació pel senyor Sánchez Guerra, el general Barrera, el ministre d'Estat i mols caps i oficials.

CONSELL DE GUERRA

Bilbao. — A la caserna de Sant Francesc s'ha celebrat un Consell de guerra, per a veure i fallar la causa instruïda contra el paisà Anaclet Asla i el caporal d'artilleria Joan Ugalde.

DEL 19 D'OCTUBRE

Lisboa. — El primer complicat en els fets de 19 d'octubre, dels quals se'n començarà demà la vista de la causa, serà un mariner qui va fenir un tinent de marina.

Després de rebre les indicacions dels ministres, relatives a les declaracions, seran jutjats els oficials.

El jutge instructor resolgué prescindir de la declaració del president de la República. — Havas.

EL «CONGO» EN PERILL

Lisboa. — Segons comunicació rebuda per la telegrafia sense fils de l'estació del Cap Finisterre, el vapor «Congo» continuava demanant auxili aquest matí, i a tal objecte han sortit alguns navilis. — Havas.

POLITIC PORTUGUES QUE ES RETIRA

Lisboa. — El senyor Brito Camacho s'ha retirat de la política.—Havas.

POLITICA PORTUGUESA

Lisboa. — En els círcols polítics es parla de l'ajornament de les tasques parlamentàries, a conseqüència de la continuada falta de nombre en les sessions.

També es diu que la primera sessió que se celebri, serà el dia 2 de desembre proxim, presentant-se el Govern a un parlament recentment reconstituït.

Es dóna com a segur que dimitiran els ministres d'Agricultura, Guerra, Instrucció pública i Negocis Estrangers. — Havas.

De Societat

Lenginyer de les obres del port, senyor Ayxelà, acompanyat del seu fill Josep Maria, es troba a Madrid.

—

Un nombre escollit de conegudes famílies d'aquesta ciutat, passaren ahir a la tarda a felicitar la distingida dama Na Cecília Fradera de Vila amb motiu de celebrar la seva festa onomàstica.

Transcorregueren ràpidament unes hores en amigable «causserie», servint-se un delicat i exquisit té.

Allí hi vegérem les famílies de la Cruz, Michel, de Cabarrús, Casasemas de Llopis, Llopis d'España, Luque de Vilaregut, Alberti, Montaner, Torres de Mestres, Formiguera de Cortés, Montells (Teresela), Cabarrús de Cavana, Carol vídua de Vila, Sala, Rodríguez Sucre, i els senyors Casas-Abarca (Pere), de la Cruz (Anselm), Cuyàs, Aliberch, Gatell.

La senyora de Vila, junt amb el seu espòs, el conegut advocat En Francesc X. Vila, atengueren delicadament a les distingides amistats amb el refinament d'ells característic.

FIVE

Per la llengua catalana

Els noms en català en el Registre civil

Per als nacionalistes catalans ha d'ésser una tasca constant i inexcusable la de mantindre a tot hora la sobirania de la llengua recabant arreu el seu imperi i emprant per a la seva expansió i honorament, tant en la vida privada i familiar, com en la oficial i en l'actuació pública i corporativa del nostre poble, tots els mitjans que calgui per tal d'aconseguir en l'empresa la màxima eficàcia.

I això, que és un deure de dignitat per als catalans, en l'actualitat i en molts aspectes, no és més que un problema de voluntat. Si aquesta ens mancava, ens mancaria també, indubtablement, el motor per a les nostres reivindicacions nacionals.

En el camí, plé d'esculls, que el nostre poble porta fet en la lluita per a l'assoliment de la seva llibertat col·lectiva, és evident que la llengua catalana ha anat, de dia en dia, reconquerint posicions ben remarcables que la van posant en el lloc que per naturalesa i per dret imprescindible li correspon, però, és innegable també, que el camí a seguir per atènyer la plenitud del seu imperi no és pas curt ni planer i cal que el poble enforteixi la seva voluntat per tal d'arribar, el més aviat possible, a la fita desitjada.

Així, convé no menysprear les avinenteses que diàriament en la vida es presenten, abandonant d'una vegada tarannàs i rutines absurdes que cal corregir. Una d'elles és, sens dubte, la de sol·licitar i inscriure en el Registre Civil els noms dels catalans en una llengua que no és la nostra, pugnant, en fer-ho, amb tota raó natural i motivant que tots els actes que portin per causa les certificacions que es lliurin de tals inscripcions del Registre, vinguin amb un nom oficial en llengua no catalana. Tant més, quan no sols per dret natural, sí que també perquè res s'hi oposa en la legalitat present, estem en el deure de sol·licitar que siguin inscrits en català els noms dels catalans fent la declaració dels mateixos en el nostre idioma.

No col pas esforçar-ses gaire en palesar la raó i conveniència de què el català guanyi oficialitat en el que respecta als noms, en les inscripcions del Registre Civil esmentades i, per tant, en els documents que en sien certificacions. Res tan íntim ni tant consubstancial a tota persona com el seu nom i els seus cognoms i no és cosa natural ni lògica que uns ni altres puguin estar subjectes a mixtificacions i que, una errada pràctica, respecte dels primers, no pot cohonestar.

Els preceptes legals en la matèria consagren, com no podia menys d'ésser així, el dret dels ciutadans, o dels qui els representin en fer la declaració per a la inscripció en el Registre Civil, a donar als inscrits els noms que els semblin convenients i que han d'usar en el recurs de la seva vida familiar i pública i en tots els actes de la seva vida civil. Aquesta llibèrrima voluntat en la elecció de nom quet é tota persona que faci la declaració dels que hagin d'ésser inscrits en l'esmentat Registre, sols té unes limitacions que el precepte legal consigna i que, per lògiques, haurien de tenir en ell la corresponent previsió. En efecte, el vigent Reglament per a l'execució de les lleis del matrimoni i Registre Civil de 13 de desembre de 1870, en son article 31, apartat 3, preveu que quan el nou nat no tingués ja nom posat, el declarant que faci la presentació manifestarà quin nom té de posar-se-li, però l'encaregat del Registre no consentirà, afegeix, que li siguin posats noms extravagants o impropis de persones ni que es converteixin en noms els cognoms. Són els únics obstacles que el precepte legal imposa i que, d'altra banda, el bon sentit i la defensa a l'hora del nou nat què ha de portar-lo, fa necessària.

No sols queda consagrat en l'esmentat precepte del Reglament aquest dret dels ciutadans, sinó que, del mateix, la Direcció general dels Registres i el Notariat n'han palesat la seva evidència, fent que no sien possibles en la matèria, dubtes ni obstacles de cap mena. L'esmentada Direcció- General en dues distintes Ordres de 19 d'octubre de 1910 i en altra de 9 de desembre del mateix any, totes elles molt interessants i d'un encert que, per desgràcia, no veiem gaire repetit en les disposicions emanades dels organismes centrals, deixa ben sentat el precepte que ve a subratllar el nostre dret. En elles tracta de casos del país basc, resolent favorablement la inscripció de noms al Registre Civil en llengua euskara. Un d'ells és del Registre Civil d'Ondàrroa (partit judicial de Marquín), altre del Registre Civil de Guérnica i el tercer, també del Registre Civil d'Ondàrroa. En tots ells s'invoca, com a fonament legal de la resolució, l'esmentat precepte del Reglament del Registre Civil i es ve a sentar el següent, respecte a la inscripció dels noms en llengua euskara: que els noms euskars de Mireen (en castellà «Mariai») i Koldobica (en castellà «Luis») no estan compresos entre les prohibicions de dit article reglamentari, que, així mateix, la expressió dels esmentats noms en llengua euskara tampoc pot ésser un inconvenient atés a que en el país de què es tracta és l'idioma més usat i conegut i, per tant, mereix ésser respectat, tant més, quan en llengua euskara han d'ésser nomenats els inscrits mentre romanin en aquella regió i que, per si dubte oferis, diu la Direcció, consignar en un document públic de l'Estat espanyol una paraula que no pertanyi al seu idioma, pot obviar-se consignant a continuació i entre parentesi, la traducció de la mateixa en castellà amb el que quedaran satisfets deures d'alta conveniència i sentiments i afectes mereixedors també de consideració.

No poden pas ésser més evidents la justícia i raó natural de tals preceptes, ni aquests més explícits ni terminants, i no tindriem perdó els catalans, si malgrat l'estatuit i a desgrat dels interessos espirituals que plegem, seguíssim la rutina de demanar la inscripció dels nostres noms en llengua d'altri.

De l'esmena de la nostra gent en aquest punt, n'esdevindrà forçosament l'imperi del català, en els noms, en tots els actes i actuacions de la nostra vida oficial. En català, oficialment, tota vegada que les certificacions del Registre Civil fan prova respecte al particular, tindran de posar-se els noms dels catalans en ingressar o actuar en els Centres de l'Estat, Província o Municipi, en contractar i obligar-se oficialment, en lliurar-se els títols professionals i credencials de tota mena, en fer-se la inscripció en els altres Registres i Censos. Amb els nostres noms en català, tindran d'extendre's les actuacions i diligències administratives i judicials que portin percausa aquelles certificacions del Registre Civil, quins noms esstiguin en elles concignats en català i dels que la versió castellana en serà, no la denominació oficial, sinó únicament «la traducció» i, així, la llengua catalana anirà fent via i guanyant estat en la vida oficial del nostre poble, mentre Catalunya no sigui mestressa d'ella mateixa.

Convindria que els àrdits propagandistes de «Nostra Parla» en les seves patriòtiques campanyes arreu de Catalunya, es fessin ressò de la conveniència altíssima de l'esmena del nostre poble en aquest sentit i que, dixi mateix, els benemèrits companys de la «Unió Jurídica Catalana» que vénen fent una tasca tan assenyaladament catalanesca en defensa de la llengua i del dret de la nostra terra, estsiguin amatents i prests a la defensa d'aquest altre dret nostre si fos desconegut o entrebancat per part d'algú en l'exercici del mateix pels catalans.

Imposem-nos, doncs, en la matèria, una tasca quotidiana, tant en l'ordre de l'alta propaganda i actuació, com en el, sens dubte, més general i àdhuc més eficaç l'actuació particular i d'activitat individual. Fém, amb els nostres consells i amb els nostres acte, que això vagi esent un fet, i no sols quedarà honorat el verb immortal de la nostra Pàtria, sinó que, dintre alguns anys, la gent catalana tindrà, oficialment, el nom que, sens traduir-se, haurà volgut donar-se.

JOSEP M. GINESTA

Qüestions socials

ELS SUCCESSOS DE MATARO

Segons una altra versió, un dels actuals treballadors, foraster, l'emprengué a trets contra un grup de vaguistes que estava apostat prop de la fàbrica, resultant dels dispars ferit al pit el jove Josep Casas, que viu al carrer de Santa Teresa.

Aquest fou assistit de primera intenció a la farmàcia Americana de la Plaça de Pi i Margall.

Degut a la forta complexió del ferit no es temen complicacions.

Pel seu propi peu es va dirigir a casa de la seva promesa, al carrer de Cuba.

* * *

A conseqüència dels successos de Mataró, han estat detinguts Celestí Ribera i Ermengol Martín, acusats d'haver fet els dispars que feriren als dos vaguistes.

* * *

La Corporació General de Treballadors i Unió de Sindicats Lliures, va cursar ahir el següent telegrama: «President del Consell de ministres.—

En nom de la Corporació General de Treballadors i Unió de Sindicats Lliures, davant V. E., amb el degut respecte, però també amb la major energia, protestem dels successos esdevinguts ahir a Mataró, on un grup d'obrers del Sindicat Lliure i un altre d'estrany a tota organització, foren agredits a trets pels pistolers del Sindicat Unic. Tampoc podem deixar passar en silenci el fet diari de què comissions de l'Unic recorrin fàbriques i tallers, obligant, revolver en mà, als treballadors, a què s'afiliin a aquest Sindicat, burlant les disposicions del Govern.

Esperem del recte procedir de V. E. que dictarà les oportunes ordres per a evitar aquests actes vergonyosos que poden tenir conseqüències tràgiques.

Per la C. G. T. i U de S. L., el president, Sales; el secretari, Baratech.»

EL RAM DE L'AIGUA

Demà, divendres, a les nou de la nit, es reunirà en Assemblea el Sindicat Lliure Professional del Ram de l'Aigua. L'acte se celebrarà al Cine Muntanya, de la barriada del Clot.

A GRANOLLERS

A Granollers s'ha celebrat una Assemblea obrera, per a la reorganització dels treballs en aquella ciutat, havent assistit a l'acte nombrosa concurrència. Presidí l'acte, Garcia, i parlaren diversos obrers, entre ells, Martínez, representant de la Confederació Regional del Treball.

Per aclamació, es designà president de l'organització local a Valeri Mas, i s'acordà donar immediat impuls als treballs de reorganització, motiu de l'acte que se celebrava.

ELS TECNICS

La reunió de tècnics i elements directors (enginyers, pèrits mecànics, delineants, encarregats, etc), de les indústries mecàniques i metallàries, tingué lloc a l'estatge del Sindicat General de Tècnics de Catalunya i es tractà de la manera d'adaptar-se al R. D. del 3 de novembre sobre sindicació professional voluntària. Després d'extensa deliberació entre els presents, s'acordà celebrar una altra reunió.

ELS SUCCESSOS DE MATARO

El governador ha manifestat als periodistes que de les averiguacions fetes per la guàrdia civil i la policia de Mataró resulta que els successos ocorreguts davant la fàbrica del senyor Fàbregas no poden imputar-se a cap organització, sinó que són conseqüència de rivalitats entre grups de treballadors.

Tampoc es confirma que els agressors fossin forasters, puix els dos detinguts són veins de Mataró, havent-se ocupat al Martí un revòlver Smith amb cinc càpsules.

Els dispars foren fets per una altra arma que obra en poder del Jutjat.

Aquest matí ha estat a veure al governador el senyor Casanovas per assegurar-li, en nom del Sindicat Unic que aquest no ha tingut cap intervenció en els successos de Mataró.

EL MINISTRE DEL TREBALL

El senyor Calderon arribarà de Madrid el dissabte al matí i no se sap encara si marxarà el diumenge o el dilluns al vespre.

El delegat del Treball senyor Algarra està confeccionant el programa del ministre del Treball.

EL SENYOR ROSSELLO

Ha tornat de Madrid, on sembla que ha conferenciat amb el ministre del Treball, el delegat governatiu senyor Rosselló.

ELS CUINERS I CAMBRERS

Ha conferenciat amb el governador la Comissió mixta de patrons i obrers cuiners i cambrers per tal d'assabentar-lo del seu funcionament, principalment de les organitzacions de socors per a la vellesa i atur forçós.

OBRERS EN VAGA

Els obrers de la fundició de ferro dels senyors Anglés i Serra, del passeig de Pujades, estan en vaga des del mes d'agost.

En vista que el conflicte no es soluciona, l'empresa ha pres l'acord de considerar renunciades les places a tots els obrers que no tornin el dilluns al treball.

Folletó de LA VEU DE CATALUNYA

36 23 NOVEMBRE 1922

LA FEBRE D'OR

Novel·la de costums del nostre temps

PER

Narcís Oller

(Reservats tots els drets)

PRIMERA PART

LA PUJADA

Tremolant-li totes les fibres del cos, pujà aquella escala i entrà al despatx d'En Foix sense topar per ventura seva amb més conegut que En Quim.

En Foix resplendia de goig. Tancà amb clau la mampara, i, contra la voluntat de la noia, l'obligà a prendre lloc en el divan. Mlle. Blanche estava sense paraula ni acció. A més a més de la vergonya del passat, la dominava un esverament estrany que no sabia explicar-se; però que la tenia alerta com si la rodegessin mil perills. Aquell home no era el *bon senyor* d'abans; els ulls li reien, llançaven llumissors elèctriques.

—Miri's, aquí està el llibre, veu,—digué En Foix, per a tranquil·litzar-la,—aquí hi ha els diners, capital i interessos. Vostè firmarà aquí, i llestos. Ja veu si és senzill.

—Doncs la ploma i firmo—féu la noia, saltant de son lloc al peu de la taula en què s'apoiava el banquer.

Aquest li entregà la ploma i diners; ella firmà; donà les gràcies tota commoguda, i com feé acció d'empendre la porta, En Foix l'agafà suaument per la munyeca.

—Oh, esperi's, dona, esperi's... No sembla sinó que tingui por de mi; que l'haguem ofesa amb alguna cosa. Segui, Blanxeta, segui; reposi per Déu Jo no em enc el que li passa, per què tremola així. Segui, segui.—I acostada a ell, allí al divan, continuà:

—Vull dir-li que vostè, per a mi, és la noia de sempre, que segueixo estimant-la com si no s'hagués mogut de casa. El comportament de vostè ha estat un xic estrany, un xic misteriós, és veritat; però em basta saber el que em va dir la seva amiga. No hi tenim res que veure nosaltres, eh?

—No, senyor. No tinc pas cap ressentiment de vostès.

—Doncs prou. No en parlem més. Deixi'm complir la paraula dada. Però... permeti'm una pregunta: ara, què farà vostè, sola, per aquests móns de Déu? Què avançarà dins d'una altra casa? Jo m'interesso per vostè; jo li he posat més afecte del que vostè es pensa.. Vol la meva protecció?

—Gràcies, senyor Foix—gosà a dir la noia, apartant-se un xic i amb la veu plorosa.

—Vol més diners? Vol mil, dos mil, tres mil?

—Senyor Foix!—exclamà Mlle. Blanche amb veu d'agraviada i allunyant-se tot d'un plegat. «No ho deia, ella, que aquell home no era el mateix?» El blanc dels ulls se li encenia; sos llavis, ses mans, tremolaven...

—Dona, no s'agravii, per Déu. Vostè és una nena; vostè no pensa prou. Sense diners, en aquest món, no es fa res. Ningú és ningú si no li donen la mà. Jo li posaré pis, un taller, una botiga...

—Senyor Foix!—féu la noia, arribant d'un salt a la porta i emparant-se de la clau;—què s'és pensat? Per qui m'ha pres? Vostè no té prou tresors per a comprar-me. *Ah! En voilà un!*—

I com un llampec, obrí, fugí i rebaté la porta, deixant a En Gil Foix parat com per una fuetada, sorprès i embadalit de debò. Aquell cop de gènit l'havia enamorat.

—Carat de mossa! Així m'agraden, les dones: del morro fort, del morro fort!—

I dins del cor guardà, ben covadet, el desig d'empaitar-la un altre dia, costés el que costés.

... ...

Però el negoci no volia raons; l'antesala estava plena de gent, i era qüestió de despatxar-la, per a parlar després extensament amb l'Eladi, que havia de marxar a París per a explorar la situació d'aquella plaça i veure com hi collocarien accions del carril de Vilaniu.

XI

La pujada s'anava fent dolça fins per la Catarina, que, poc a poquet, trobava més planer el camí. Allò de què un dia En Foix li posés mil duros a les mans «per agulles» i li regalés una diadema un altre dia, l'estarrufava tota. Qui així es veia obsequiada, bé podia suportar el traüt que li ocasionaven el pondo de la casa i la vida que duien. Per altra part, poseer la noia tenia raó, quan li deia que tots aquells mals de cap passarien demà que ella se sabés despendre un xic més de les antigues habituds de trastejar per casas tot el matí, de fer dissabte tres dies cada setmana, d'estar sempre vigilant el servei, d'encaparrar-se per si trencaven una escudella o un vidre; demà que aprengués a viure com una senyora. Efectivament, moltes que ella en coneixia, bé vivien amb prou tranquil·litat; per què no havia d'arribar a fer com elles? No ho feia ja la noia, de cop i volta declarada exempta d'atansar una cadira, d'aixecar de terra un paper? Amb l'ajut de Déu tot aniria arribant. El cas era que ella havia d'agrair els desigs que mostrava a complaure-la, la generositat que des plegava en obsequiar-la més i més.

I tant li ho agraïa que ella li ho volia demostrar, dant-li a la vegada una sorpresa el dia del seu cap d'any. A la quieta, sense que ni la noia ho sabés, li regalaria un parell de «quadros». Sí, sí; En Francesc, si ho volia fer, pagant el que fos, els hi pintaria..... «Un bon parell de «quadros» per a la sala; sí, sí».

I amb alegria infantívola, aprofitant una tarda que la noia no volgué sortir, s'encaminà a casa En Francesc per a parlar d'això. Ja feia dies que no hi havia estat; així d'un tret mataria dos pardals; veuria la mare, pobra senyora, que no sabent-se fer prou càrrec de certes exigències socials, de segur que estava ressentideta, a judicar per la cara que li feia dies ha.

Prou ho havia endevinat: la senyora Mònica ho duia pintat a la cara. Llàstima que En Francesc no hi era; aquest, amb les seves bromes, l'hauria destarotada una mica. I si la mare estava de mal humor, com fer-li l'encàrrec a ella? Però bah, bah: l'armaria de calma i tot s'arranjaria. El temps apremiava i, qui sap quan hi podria tornar? Paciència i a dir-li.

—Atansa't, filla, atansa't. Tu per aquí?—pregunta la vella, amb intenció mal dissimulada.

—Ja ho veig, mare, que vaig aclarint les visites; ja ho veig, però m'ho té de perdonar: no sé per quin cantó girar-me.—

La senyora Mònica, que estava llavorscabdellant una troca al peu del balcó del menjadoret, parà un moment de cabdellar per a mirar sa filla amb compassió per damunt de les ulleres.

Cròniques de Buenos Aires

Perquè no se'n tornen

I — Quan, en haver escoltat la llarga narració dels seus enyors de la terra volguda, pregunto a l'amic per què, si de tanta manera troba en manca l'ambient nadiu, no se'n torna d'una vegada i deixa per a sempre aquest camp de les seves batalles, em respon ensirós:

— Ai! amic! Com vol que torni si en vint anys d'ésser aquí encara no he pogut fer-me el que «allí» en diuen una «posició?»

No sé avenir-me a la idea de retornar, al cap de vint anys, tan pobre i tan sense horitzons com me'n vaig anar. Què diria la família, què dirien els amics, què diria tothom? Allà tenen del que torna d'Amèrica una idea tota especial. I si torna sense un capital fet el menyspreen, no li fan cas, «no je llevan el apunte», com diem per aquí. Comprèn? Ara ja estic ficat en mig del trànsit i no em dóna la gana de què, si tornés tal com vaig anar-me'n tinguès tothom dret a pensar que no valia la pena d'haver fet el viatge. Vull tornar quan pugui; és a dir, quan m'hagi fet una situació. Així estic fa una pila d'anys. Mentrestant vaig vivint...

(En efecte: va vivint, a empentes i rodolons alimentant amb esperances el seu enyor. I com aquest, són moltíssims el que no se'n tornen a la terra llur per vergonya d'arribar-hi amb les mans buides, i amb les mans a les butxaques... buides.)

II. — Aquest és un personatge d'altre taranná. Es àgil, apressat, bullanguer, freturós. Parla acriollat, sap tots els recons, ha fet tots els oficis, s'ha embrancat en tots els negocis, viu en un «departamento», juga a les carreres, pren tè i mata i compra tot o quasibé tot als «remates».

— Ah, no! Un viatge per veure tot allò com està, sí que m'agradaria fer-lo. Però, viure altra vegada allí? No. I ara! Sap? El que s'ha avesat a aquesta vida, ja no comprèn aquella; ja no li pot satisfer. Estem acostumats a tota una altra cosa, aquí. La vida va més de pressa i més irresponsable. Aquí, hi ha més llibertat. Corre més el diner. No sé com dir-l'hi. Però, és distint, vaja! Després, fa tants d'anys que falto d'allí (jo vaig venir de criatura), que, francament, m'hi trobaria foraster. En canvi, aquí, hi tinc les meves afeccions, les relacions d'amistat, conec tots els viaranys. No. No. No sento pas desig d'anar-me'n a viure a una altra banda.

III. — Confidencialment, li ho diré — féu un altre — com a un confessor. Ja ho vaig voler fer. Però, amic, me'n vaig desenganyar. En creure arribada l'hora del meu descans, que, a fe, que em semblava merescut, prenguí les meves disposicions i aní a la meva terra. Arribava ben carregadet de plata. Ja pot pensar que no l'enganyo. Però, fillet de Déu! allí vaig ésser sempre, mentre hi vaig viure, en «Pepet de cal Sastre», com quan vaig sortir-ne per a venir a raure a Amèrica en carea de fortuna, d'aquesta fortuna que ara em té lligat aquí. La meva dona i jo vàrem fer tot el possible per a donar al poble la impressió de qui érem i del que haviem rebut a fer. Vàrem regalar una escola «de flauta». El dia de la inauguració fou una gran diada. Fins hi anà el senyor governador. Però, a l'endemà, tornem'hi! Jo no era encara més que el «Pepet de cal Sastre...» «Ja veu — afegí, després d'un anguniós silenci, — aquí tinc un palau i sóc «Don José», i no sóc «Doctor», perquè no em dóna la gana...

Interrompé la conversa el criat, que anunciava que l'automòbil l'esperava. Encengué l'home un «Romeo y Julieta», i m'acompanyà a Palermo.

Al cap d'una estona de passeig per les amples avingudes, digué, com reprenent la conversa:

— De totes maneres, m'agradaria tornar-hi. I llencà amb fàstic i tristor el «Romeo y Julieta», encara no mitjançat...

IV. — Aquest altre — milionari també, i que trueix a Buenos Aires d'una gran consideració i d'un merescut prestigi, per tal que ha assolit amb el seu treball i la seva intel·ligència un lloc ben envejable — em contà un cas que val per si sol per un tractat complet. Heu's-lo aquí:

Havia lluitat a Buenos Aires durant molts anys, reeixint finalment victoriós i aribant a arrodonir una fortuna considerable. Decidí aleshores anar a la seva terra. De passada, veuria si li convenia «fincar-se»; és a dir comprar una vella casona pairal o terreny per a bastir-ne una, on anar a aixoplugar la seva fatiga de milionari quan els anys posessin damunt d'ella la dolça aureòla d'una blancor respectable.

En arribant al seu poblet frui deleitosament la resurrecció plaenta de de les velles remembrances. Una escalforeta cordial li feia suau el córrer de la sang per les venes... Pensà en la mare, que havia deixat a les llunyanes terres del batallar i volgué comprar-li qualque cosa que li servís de record. Després de deambular llargament pel poble sense troballa de coneixença, anà a raure a un petit botiguer que venia uns mocadors de seda molt xirois i llampants. Tingueren el botiguer i ell una conversa com aquesta:

— Sempre heu tingut botiga en aquest poble?

— No, senyor. Però ja fa quinze anys que hi sóc.

— I quant en voleu d'aquest mocador?

— Cinquanta rals.

— Caram! Ho trobo un xic car.

— Ja veurà. El seu preu és quaranta. Però als forasters els conto deu rals més.

— Aleshores — acabà dient-me el meu amic — vaig comprendre que tenia raó el botiguer i vaig pagar els deu rals que em pertanyien per ésser foraster al meu poble. Heu's aquí com vaig canviar de pàtria.

V. — I vostè, senyor Rafecas, perquè no se'n torna a Catalunya i es deixa de fer més negoci i de fatigar-se i afanyar-se més, amb els diners que arriba a tenir?

— Diners? Oidà! Aquesta és precisament la qüestió. Sí, és veritat, aquí sóc ric. Si volgués liquidar el negoci, no ho fóra ni la meitat. Ja ho té explicat. El crèdit em fa milionari. El crèdit que obro i el que em donen. Però, si en un moment donat, volgués realitzar-ho tot, per a entornar-me'n a Catalunya, em quedaria reduit a una fortuneta sense importància, com la puguin fruir molts altres allí. I, francament, haver-me estat trenta anys a Amèrica per a aquest resultat... Aquí, almenys, sóc milionari.

VI. — I, finalment, aquest altre deia:

— Què voleu? Jo no tinc altre pensament, altre desig, altre enyor que aquest d'anar a viure a la meva terra els meus darrers anys.

I s'acaronava les parpelles, com enfonsant-hi una visió volguda. I afegia:

— Però, i la família? Penseu que vaig crear aquí una família, que la meva dona, que els meus fills, ja grans, són d'aquí, que no comprenen altra vida que aquesta, que aquí tenen totes les seves afeccions. El fill gran, qui sap! encara potser s'hi avesaria, però...

En aquest moment entrà a la sala una ardida donzella esvelta, d'una fina bellesa bruna i ben plantada i dirigint-se al meu interlocutor, digué:

— Ché, viejo, vamos al Plaza a tanguear. Vení después, no?

I sortí, quasi sense mirar-me. El «viejo», que era el seu pare, sí que em mirà. I digué tan sols:

— Compreneu?

— Sí; que comprenc — vaig fer jo. I li estrenyí la mà.

RAFEL MARQUINA

B. A. IX-22.

Opinions d'altri

El mapa de Catalunya

Retallem d'«El Sol»:

«Hará no más unos cinco años que ante la carencia de mapas generales de la región, decidió la Mancomunidad de Cataluña crear un pequeño Servicio Geográfico que, entre otras misiones, y al tiempo que se prepara para realizar cumplidamente el estudio a la moderna de la geografía regional, tiene la de levantar el mapa de Cataluña a la escala de 1: 100.000.

La tarea aparece más ardua cuanto que no sólo los elementos de que puede disponerse para realizarla son muy limitados, sino que, de otra parte, el mapa ha de responder a exigencias de orden muy diverso y publicarse en un tiempo dado, determinado de antemano. Ha de satisfacer—entre múltiples objetivos diferentes—, no sólo las necesidades geográficas, sino que la carta ha de servir de base a los mapas geológico y agronómico que el Servicio Geográfico de la ManMoomunidad desea publicar casi simultáneamente.

Dada la extensión territorial de Cataluña—no grande a la verdad—se ha adoptado por el servicio en cuestión para la carta regional la proyección conocida con el nombre de «tercer sistema de Tissot». El país entero de Cataluña quedará incluido en 43 hojas, por líneas meridianas y paralelas y cada una comprenderá 15 de latitud por 30 de longitud.

El mapa entero se base muy acertadamente en las triangulaciones geodésicas del Instituto Geográfico y Estadístico, y allí en donde no existe todavía la de tercer orden, la triangulación ha sido completada por el servicio de la Mancomunidad. Para la topografía se han utilizado por el «Servei» trabajos anteriores existentes—siempre que ofreciesen plena garantía—y de no, se han realizado expresamente por el Servicio Geográfico de referencia.

De las 43 hojas de que el mapa se compone cuatro están en preparación; diez, aparecerán muy en breve, y una —la núm. 34, correspondiente a Villafranca del Panadés (Vilafranca del Penedès)—inicia triunfalmente la serie de las publicadas. Y de esta hoja es la de que queremos hablar. La impresión que su vista produce es de todo punto excelente. Ya la escala—1: 100.000—es un acierto; y la equidistancia—50 m.—otro no menor, por cuanto se refiere a la totalidad del mapa, aun cuando formas del relieve muy interesantes desaparezcan si no poseía altitudes superiores a la cifra indicada. Las tintas admirablemente estudiadas y logradas en cuanto consiguen tornar expresivo el relieve recordando un tanto las cartas de Suiza del general Dufour, las que citamos justamente en corroboración de su elogio. Se ha tenido al mismo tiempo el cuidado de suprimir y de evitar en el dibujo cuanto pudiera darle inadecuado aspecto catastral. Así, el mapa sirve, ante todo, las necesidades geográficas, con lo que basta para advertir que se sirven todas las demás, pero no que vienen subordinadas a las absurdas administrativas. El mapa ofrece, en conjunto y en detalle, un simpático aire de modernidad, sin olvido de su estética visualidad, y representa un avance y un serio homenaje a las corrientes modernas de la Geografía. Esperamos, con verdadera impaciencia, la publicación de las hojas restantes para llegar a disponer de un instrumento de trabajo indispensable y de que tanta necesidad habían los geógrafos.

J. DANTIN CERECEDA

La Unió Jurídica a Montblanch

Dimarts, a les deu del vespre, el president de la Unió Jurídica de Catalunya, En Francesc Maspons i Anglasell, donà una conferència a la Casa de la Vila de Montblanc, la qual fou anunciada de pregó del batlle del poble.

Hi assistiren bon nombre de veïns, abundant-hi gent representativa i el jovent. El batlle En Joan Poblet, presentà el conferenciant, el qual parlà per espai d'una hora, arrencant del fet del jutge de La Bisbal, de la intromissió de la justícia centralista dins de Catalunya, essent al final fortament i llargament aplaudit.

El senyor Maspons portà el convenciment a tothomú essent els comentaris del públic que omplia la Sala Comunal, escoltadíssims i raonats, que raonadíssima fou la conferènci-

Cròniques de Lisboa

El Raid científic

Perquè aquest títol?

Perquè, sobre el famós «raid», Lisboa-Rio de Janeiro, el teló de l'opinió pública comença ja a cobrir de silenci l'escena d'aparell i estimació amb què Lisboa rebé els heròics aviadors. Tot fineix. La pròpia glòria, acaba per ésser una tortura, un autèntic martiri. Tot va a parar a les columnes indiscutides dels periòdics. No fem res que els diaris no ho proclamin amb caràcters grossos dela enutjosament Gago Coutinho. «Jo sols vull la tranquil·litat de la llar i redevenir simple ciutadà!» I que, fa mesos, els festeigs no han cessat de repetir-se. Les sessions solemnes en què la verbositat ha brollat a càntirs els ha extenuat.

De tal guisa, Gago Coutinho que fins ara havia encarregat «els discursos d'agraïment a Sacadura Cabral, el «Ciceró de l'aviació», com ell el denomina, deixà el seu clàssic silenci i parlà. Parlà, en una sala de l'Escola Naval, de la part tècnica del «raid», per a justificar l'acampament festiu amb què Lisboa procura oblidar les seves aprensions del canvi, i dansà, pregà i explotà d'alegria i esperança envers millors i venturosos dies.

Donarem, doncs, una notícia resumida del que fou aquesta conferència amb la qual modèstia de l'almirall Gago Coutinho superà dignament el «mare-magnum» de vanitat amb que l'època actual s'ha banyat.

* * *

Sala plena, predominant l'element militar de terra i mar, molts professors de les escoles superiors, autoritats, alguns membres del cos diplomàtic, ajudants militars estrangers, alumnes i professors de l'Escola de Guerra i Escola Naval, aquests darrers drets, en doble fila, al peu d'una de les parets.

El ministre de Marina que presideix la sessió, diu que la conferència que anava a oir-se era el complement de la que Sacadura Cabral havia fet feia uns dies a la Societat de Geografia. Es ben just que Coutinho ho fes allí, perquè, com a alumne, freqüentà l'Escola Naval. Aquí havia de confirmar els seus amplis coneixements en navegació aèria. Gago Coutinho fou després ovacionat i prengué la paraula.

L'il·lustre conferenciant, començà emprant la pissarra per a les seves demostracions, per definir l'acció dels vents sobre els vaixells a vela, aplicant-la a la navegació aèria sense motor. Posant això a guisa de preàmbul, comença da seva conferència, sempre utilitzant la pissarra, explicant l'interès que els porta a l'estudi de la navegació aèria astronòmica, a la qual fins fa poc s'havia donat poca importància. Féu després l'anàlissi dels instruments necessaris a la direcció dels avions, l'estudi i exposició de llurs aventatges i defectes, la necessitat de marcar punts de referència en el mar mitjançant els mitjans de descomptar els desviaments soferts per l'aviació a causa de la influència del vent. A tal objecte el conferenciant exhibí un curiós aparell, inventat per ell i per Sacadura Cabral i que dóna els millors resultats.

Els càlculs astronòmics nocturns, emprant l'observació d'altura i posició de deu estrelles i quatre planetes, foren exposats amb una senzillesa que no deixà d'ésser brillantíssima, com tota la resta de la conferència, ocupant-se després el conferenciant en descriure les condicions de l'avió en el qual hi havia sobre la brúixola, la tradicional llegenda «Patria honrae que a Patria vos contempla», un quadern amb un llapis, anomenat «quadern dels missatges», mitjançant el qual conversaven per escrit els aviadors, i encara, entre altres coses, un aparell interessant per a bombar la gasolina dels dipòsits inferiors, un dels treballs que el conferenciant tenia durant el «raid». Fou una lliçó curiosíssima, la de Gago Coutinho, en la qual la matemàtica, l'algebra, els logaritmes, tota la utilització complicada dels càlculs desfilen continuament, no fàcilment comprensibles pels mateixos intel·ligents; així tot el viatge al Brasil fou tecnicament descrit en l'estil precís i senzill d'una tesi científica.

Gago Coutinho parlava sempre «en nom propi i en el del seu company de viatge:

—Nosaltres férem això... Anàvem a tal altura.... Estiguérem dotze hores sense veure terra... Estudiàrem la direcció dels vents... etc.

El conferenciant descrigué el seu naufragi prop dels «Penedos de Sant Pere i Sant Pau», el «raid» entre «Fernando de Noronha», l'efecte útil de les boles de fum, l'episodi de l'aparició de dos tiburons, durant el naufragi, en què Sacadura el que més lamentava era no tenir suficients cigars per a esperar pacientment el pas del creuer «República». A la nit la lluna fou poètica, la situació dels naufrags, digué el conferenciant, que prosseguí descrivint en to festiu — fent somriure ades i ara l'assemblea — altres peripècies curioses del seu viatge meravellós. I contà, finalment, l'apoteosi de l'arribada al continent del Brasil.

El final de la conferència de l'il·lustre contraalmirall — com la del seu heroic company de viatge, fou un cúmul d'observacions i estudis fets sobre les aplicacions de l'astronomia a la navegació aèria — arrancà de l'auditori una vibrant i xardorosa salva d'aplaudiments; no s'oblidà el conferenciant d'atribuir tot el mèrit del seu viatge als portuguesos i brasilers que en esperit els acompanyaren i animaren.

X

L'Exposició de Barcelona

En l'última reunió celebrada per la Junta Directiva de l'Exposició, es donà compte de la Reial Ordre de la Direcció d'Agricultura, concedint la protecció oficial al Segon Congrés Mundial d'Avicultura, que se celebrarà en aquesta ciutat sota el Patronat de la Junta en l'any 1924.

S'acordà acceptar la invitació del Comitè de l'Exposició Hispano-Americana de Sevilla, per arribar a una intel·ligència respecte alguns particulars de comú interès per ambdues Exposicions.

Resolgué així mateix procedir a la immediata urbanització del carrer de Lleyda i vies adjacents perquè tan importants obres estiguin ultimades en celebrar-se l'Exposició del Moble en el pròxim mes de maig.

S'encarregà a la secció corresponent que es procedeixi a instal·lar fonts públiques en alguns llocs del Parc.

Per últim, tenint en compte la importància extraordinària que ha de revestir el Congrés de Cambres Hispano-Americanes que s'ha de reunir en aquesta ciutat el 21 de març pròxim, es resolgué oferir a la Comissió organitzadora d'aquell els Palaus del Parc perquè hi celebrin les seves reunions i galejar els delegats que concorrin al Congrés.

La Fira de Mostres

El Consell Directiu de la Fira Oficial de Mostres de Barcelona es reuní ahir a l'Ajuntament, sota la Presidència de l'alcalde, per aprovar els pressupostos de l'exercici corresponent a la reunió que tindrà lloc el pròxim març.

La discussió de les partides del pressupost donà ocasió al Consell d'ocupar-se detalladament de l'organització de les delegacions a Europa i Amèrica i de la propaganda en general.

Vistes les peticions d'ajornaments que fan per a la pròxima Fira els industrials, sense intervenció d'intermediaris, i davant la perspectiva de manca d'espai a la gran Sala Central, el Consell acordà l'habilitació de dues sales laterals del Palau, una d'elles destinada a la indústria metal·lúrgica i en la qual s'establirà la instal·lació necessària per a totes aquelles mostres que exigeixen la utilització de la força motriu.

El Consell s'ocupà del viatge a Madrid del senyor Barceló, director de la Fira, i d'En Manuel Ribé, per activar prop dels ministeris corresponents la tramitació d'expedients relatius a la Fira i del d'En Joan L. Taltavull, representant del Comitè Central, que presideix el ministre del Treball, amb les instruccions del qual ha de visitar les Cambres de Comerç Espanyoles

Diada de la llengua catalana a Terrassa

El diumenge vinent, dia 26, se celebrarà a Terrassa la Diada de la Llengua Catalana, organitzada per la delegació de Nostra Parla.

A la festa d'homenatge i míting d'afirmació nacionalista hi assistiran, de Barcelona, els senyors En Pere Benavent, En Juli Vila, En Domènec Pallerola, En Rafel Cardona, En R. Negre-Balet i En J. Civera i Sormaní.

Parlarà en nom de la delegada de Terrassa el president En R. Maña.

NOTICIES DE L'ESTRANGER

Letònia

Constitució del primer Parlament de la pàtria lliure

Fa pocs dies que ha tingut lloc a Riga l'obertura solemnial del primer «Saimd» o Parlament de Letònia d'ençà de la seva independència. Aquest acte omplenà d'emoció patriòtica als ciutadans de la nació letona. Les campanes de totes les esglésies de Riga saludaren el nou jorn amb el seu tritlleig, despertant la ciutat tota ella endiumenjada.

La nova Assemblea elegí com a President a Westmanis socialista de l'esquerra i com a Vice-presidents a Albering del partit dels pagesos i a Petrevic socialista de la dreta.

El cap del govern provisional, finida la comanda que se li havia fet, presentà a la Cambra la dimissió del govern.

Una nota ben curiosa d'aquesta Assemblea és el gran nombre de partits que hi estan representats, que són una vintena, i l'escassa força de cada partit per separat, car solament dos tenen més de deu diputats, o sigui, els socialistes d'esquerra que estan representats per 30 diputats i el partit dels obrers del camp que en tenen 17. En canvi hi ha set partits que cadascun d'ells solament té un diputat.

El partit socialista d'esquerra està intentant formar un govern de concentració amb la cooperació ministerial dels socialistes de dreta i dels diputats del centre democràtic. Fentho així i tot, restaran exclosos del nou govern els nacionalistes cristians (que tenen 4 diputats) els pagesos, (17 diputats), el partit nacional (4 diputats), els representants de les minories alemanyes (6 diputats), els jueus (5 diputats), els russos (3 diputats) i els polonesos (1 diputat).

La pujada al govern dels socialistes d'esquerra és esguardada sense gran inquietud pels seus adversaris burgesos. El mateix Ringold Kaining, ministre de Finances que fou del govern provisional letó i pertanyent al partit nacional, diu en el periòdic «Jaunakas Sinas»: el poble letó ha elegit 30 socialistes d'esquerra: això és un fet positiu i que cal tenir en compte per la formació del nou govern. En realitat, això no és pas una gran disgrat: podem combatre els socialistes des d'un punt de vista ideal, però cal reconèixer els drets que els dóna el fet de què representin una tercera part de la voluntat del país.

La dificultat essencial per la vida d'un govern així format prové de què els socialistes, adhuc aplegats amb els sis diputats del centre democràtic (entre ells el President provisional de la República, Tschakste) no constitueixen majoria.

Per obtenir-la, caldria que el partit dels pagesos amb els seus 17 representants s'adherís al bloc de l'esquerra. La seva participació en el nou govern l'afavoriria sens dubte, car aquest partit posseeix diputats que tenen ja pràctica governamental, entre ells els actuals ministres Meieroviz i Kveesis, així com l'anterior president del Consell Ulmanis. La qüestió doncs, rau en trobar un lligam d'adhesió o de coalició entre els obrers del camp i els socialistes d'esquerra.

Altrament aquesta solució sembla inevitable, per manera que el govern definitiu de Letònia començarà segurament amb un ministeri de concentració en el qual hi tindran cabuda quatre partits polítics: socialistes de dreta i d'esquerra, el partit del centre i el partit dels pagesos.

R. NEGRE-BALET

Un article de «Cœmedia» sobre Benavente

París, 23. — El diari «Comedia» havia encarregat al president de la Societat de «Gens de Lettres» de realitzar un estudi sobre el moviment teatral, literari i artístic de l'Amèrica del Sud durant el viatge que el dit senyor havia de realitzar en aquells països. M. Charles Legéffic publica avui el primer d'aquells articles dedicat a Jacint Benavente, de la qual obra fa un extens examen. — Havas.

Els treballadors anglesos sense feina

Londres, 23. — L'entrevista entre els delegats dels sense feina i els ministres del Treball i Higiene no ha donat cap resultat. Els ministres es declararen disposats a transmetre al Gabinet les aspiracions dels delegats, però confirmant l'actitud de Bonar Law, contrària a rebre la visita dels esmentats delegats. — Havas.

Londres, 23. — La manifestació projectada ahir pels obrers sense treball, fracassà. Durant la manifestació el primer ministre havia de rebre una delegació.

Alguns diputats laboristses, especialment Mr. Ladsbury, procuraren que els sense feina desistissin de llur propòsit i acceptessin l'oferiment del ministre del Treball, Mr. Barlow. Aquest rebrà una delegació composta de seixanta persones. Si l'entrevista no dóna resultat positiu, els diputats laboristes seran rebuts personalment per Mr. Bonar Law.

Han estat preses moltes precaucions per a evitar tota aglomeració en els voltants de Downing Stret i del Parlament.

La premsa comenta extensament, no dissimulant la seva sorpresa, la elecció de Mr. Ramsay Macdonald com a leader del grup laborista a la Cambra dels Comuns, mentre que Mr. Clynes ha estat nomenat adjunt en lloc de leader del partit,, com tothom suposava.

L'elecció de Mr. Ramsay Macdonald ha causat certa inquietud en l'opinió anglesa moderada. Gairebé tots els diaris opinen que els propvinents anys seran crítics per a Anglaterra.

Alguns diaris fan ressaltar el següent paràgraf del discurs pronunciat per un dels caps dels obrers sense feina, que han vingut a Londres amb el propòsit d'éser rebuts pel primer ministre: «Havem vingut en formació militar amb els nostres oficials i suboficials. Només ens manquen les municions, però, quan sia precis, sabem ón hem de trobar-les.»

La «Dall Mall Gazete» diu que es tracta d'un moviment revolucionari a les ordres de Moscou i pagat per Moscou. Afegeix que els caps dels obrers sesnse feina exploten la ignorància d'aqueixos obrers, intentant sublebar-los. — Havas.

La Conferència de Lausana

París, 23. — Comuniquen de Lausana a «Le Matin» que el delegat soviètista Borowski ha fet saber a Ismet Baixà que Rússia apoiarà les aspiracions kemalistes a condició que els turcs defensin la participació de Rússia a totes les qüestions de la Conferència. — Havas.

París, 23. — A «L'Echo de Paris» li comuniquen de Lausana que el senyor Mussolini s'ha declarat a favor que sigui reconegut oficialment el Govern dels soviets. — Havas.

Catàstrofe a les mines de Birmingham.

Birmingham (Estats Units), 23.—S'ha produit una explosió a una mina que ha ocasionat 70 morts i 50 ferits. — Havas.

Austria i la Conferència de Ginebra.

Viena, 23. — Les diverses comissions del Parlament han aprovat les lleis i projectes concernents a la reconstrucció financiera del país, d'acord amb el que s'estipulà a la Conferència de Ginebra. — Havas.

La situació a Constantinoble

Londres, 23. — Li comuniquen a l'Agència Reuter des de Constaninoble que Refet Baixà segueix negant-se a admetre a grecs i russos, els quals s'han posat sota la protecció de la policia aliada. El general anglès Harington ha fet present la paciència i l'esperit de conciliació demostrats pels aliats, però afegí que existeix un límit que seria perillós per als turcs el voler traspassar. — Havas.

Desordres a Brunswick

Brunswick, 23. — S'han tornat a registrar seriosos aldarulls a causa de l'encariment de la vida per la puja dels articles de primera necessitat.

La policia hi ha intervingut, fent ús de l'arma blanca, i s'han de lamentar nombrosos ferits, entre ells un agent. — Havas.

La qüestió del Califat

Calcuta, 23. — El Comitè central del Califat ha aprovat sense reserves l'actuació d'Angora en la qüestió del Sultanat i elecció d'Abdul Mejid. Acusa el Govern britànic de voler sembrar la discòrdia al món musulmà en protegir a l'ex-Soldà. — Havas.

Londres, 23. — Comuniquen de Constantinoble al «Times» que no és probable que la seu del Califat musulmà sigui traslladada a una altra ciutat. Els nacionalistes opinen que el Califat ha de continuar residint a Constantinoble. — Havas.

Conferència d'Assegurances

La Secció primera de la Conferència d'Assegurances per a Malalties, Invalidesa i Maternitat, celebrà la seva sessió tercera sota la presidència del senyor Ferrer-Vidal i Soler, entrant en la deliberació de la ponència sobre el tema nové referent a l'assegurança obligatòria de malaltia, en la qual s'estableix els que han d'obtenir els beneficis de l'assegurança, qui ha de satisfer les quotes i import de les malalties i quantia i beneficiaris dels subsidis.

Intervingueren en la discussió de la totalitat els senyors Albó, Salillas i Espina i Capo, els quals formularen diverses observacions a la part de la ponència que es refereix als empresonats, en el sentit de que una volta extingida la condemna tornin a gaudir dels beneficis de l'assegurança, les quals observacions foren recollides pel senyor Jordana en nom de la Ponència.

L'actuari belga senyor Léfrancq exposà orientacions de caràcter tècnic, relacionades amb el cos de l'assegurança de malaltia i el període de concessió de subsidis, contestant-li el ponent senyor Aznar.

El senyor Sanchis Bergon proposà el desglós de la Ponència de la part que estableix que han de contribuir econòmicament a la formació de l'assegurança els Ajuntaments i Diputacions, traslladant-la al tema tercer; després d'intervenir el senyor Maluquer i de rectificar el senyor Sanchis i d'unes manifestacions del senyor Jordana, s'acordà l'esmentat desglós.

El senyor Ferrer Smith explicà detalladament l'organització i funcionament de les societats de socorsos mutus que integren la Federació de Barcelona, llegint interessants dades estadístiques. Reiterà per últim l'exposició de les aspiracions de les esmentades societats amb relació a la Conferència.

El senyor Moragas Barret formulà diverses aclaracions al manifestat pels senyors Sanchis Bergon i Léfrancq, intervenint en la deliberació els senyors Aznar i Léfrancq, un assembleista, representant del Círcol d'Asseguradors, ratificà anteriors manifestacions de la delegació de l'esmentat Círcol, exposant les aspiracions de les entitats asseguradores i oferint diverses dades estadístiques.

El doctor Sjeart exposà la necessitat d'atendre tots els perills morbosos sense limitacions; contestant-li, en nom dels ponents, el doctor Raduà.

El doctor Blas exposà l'actuació dels metges a favor d'una política de redempció sanitària d'Espanya, expressant de col-laborar activament a l'obra de la Conferència. El senyor Aznar agraí les manifestacions del doctor Blas.

El senyor Noguer i Comet, en nom de la Mancomunitat de Catalunya, indicà que anava a saludar en la llengua pròpia d'aquesta terra als assembleistes, pronunciant seguidament en català afectuoses paraules de salutació i formulant expressius vots per l'èxit de la Conferència. Acabà fent constar que la Mancomunitat de Catalunya assisteix a la Conferència disposada a laborar perquè sigui respectada íntegrament l'organització mutualista catalana de gloriosa tradició.

El senyor Maluquer, en la seva qualitat de conseller delegat de l'Institut Nacional de Previsió, féu constar en català el seu agraïment per les manifestacions del senyor Noguer i Comet, amb les quals coincideix la tasca de l'Institut.

Després de parlar un representant obrer, qui formulà diverses observacions, i féu constar l'adhesió de la seva classe a l'obra de la Conferència, el senyor Jordana expressà la seva conformitat a les manifestacions del senyor Noguer i Comet elogiant les obres que la Mancomunitat de Catalunya realitza.

El senyor Noguer Comet rectificà per agrair les paraules dels senyors Jordana i Maluquer.

Finida la discussió de la totalitat s'entrà en l'examen de les conclusions de la Ponència, essent aprovada la conclusió primera amb una esmena del senyor Ferrer Smith, aixecant-se acte seguit la sessió.

* * *

A la sala d'actes de la Caixa de Pensions, avui, a dos quarts de deu del vespre, l'actuari belga senyor Léfrancq donarà una conferència als senyors assembleistes sobre el tema: Orientacions tècniques de les assegurances socials».

* * *

A la sala d'actes de la Caixa de Pensions s'ha celebrat la primera de les conferències especials a càrrec del conseller delegat de l'Institut senyor Maluquer i Salvador, desenrotllant el tema «Federació espanyola d'actuacions regionals».

Resumí el conferenciant la política de previsió de l'Institut, instituït com una funció pública autònoma, protegida i fiscalitzada per l'Estat i organitzada en forma descentralitzadora, amb ple reconeixement de les personalitats regionals. Com a conseqüència d'això surgeix la forma de federació d'actuacions regionals per virtut de les quals intervenen les genuines representacions dels organismes regionals en el Consell de Patronat, Junta Executiva i altres organismes d'informació de l'esmentat Institut, com es veu amb el recent Comitè Paritari de Previsió.

Altra de les seves característiques és la coordinació de les seves funcions amb el Govern, essent el nexe el president del dit Institut, el qual representa el ministre del Treball en el règim legal de previsió.

Tractà de l'eficàcia que ha tingut en les gestes històriques i té en l'actualitat el factor sentiment; per la qual cosa estima de gran transcendència per a la col-laboració de Catalunya en dita política de previsió l'acte que tingué lloc en la darrera reunió de Seccions de la Conferència de respecte a la llengua i a les Institucions mutualistes de Catalunya.

S'ocupà de la valor que té en tot sistema federatiu el referèndum que significa la Secció d'Informació pública que se celebrarà en l'actual Conferència d'Assegurances Socials com a complement dels acords dels especialistes en les respectives sessions.

GALERIA ROBIRA
FERNANDO, 58
Quedan exposades les darreres creacions de l'eminent pintor J. Mir

S'està esgotant la primera edició

El Llibre dels Infants

Primer grau de la sèrie graduada de llibres de lectura

Pel R. P. JOAN PROFITOS, Escolapi :: Dibuixos de JOSEP OBIOLS

No pot mancar a cap escola de Catalunya

Demaneu-lo a

l'Editorial Catalana, S. A, Escudellers, 10 bis - Barcelona

i a totes les bones llibreries.

Borsa de París

4 per 100 Interior Espanyol	00'00
» 100 Exterior »	184'85
Accions Nord d'Espanya	000'00
» Alacant	000'00
» Andalusos	000'00
Renda russa 5 per 100	000'00
» 4 1|2 per 100	000'00
Brasil 4 per 100	000'00
Banc Espanyol Rio Plata	000'00
Renda francesa 3 per 100	58'45
Accions Rio Tinto	1.742

CANVIS DE L'ESTRANGER

Facilitats per la casa SULER I TORRA GERMANS, Rambla dels Estudis, 13, i Bonsuccés, 1.

PREUS DE COMPRA:

Billets: Francesos,	46'70
» Anglesos,	29'20
» Italians,	30'00
» Belgues,	43'80
» Suïssos,	121'20
» Portuguesos,	0'25
» Alemanys,	0'15
» Austriacs,	0'015
» Holendesos,	2'45
» Russos,	0'00
» Grecs,	00'00
» Suecs	1'65
» Noruegs,	1'09
» Dinamarca,	1'20
» Romania,	4'00
» Turquia,	00'00
» Estats-Units,	6'45
» Canadà,	6'15
» Argentins,	2'29
» Uruguais,	5'00
» Xilens,	0'70
» Brasilers,	0'60
» Bolivians,	1'35
» Peruans,	20'00
» Paraguais,	0'10
» Venezuela,	00'00
» Japonesos,	2'80
» Algerins,	45'70
» Egipte,	29'10
» Filipines,	2'85

PROVEU LES EXQUISIDES
GALETES BIRBA de CAMPRODON
que són les úniques que competeixen amb les més anomenades marques estrangeres.
Pagès i Rocafort, Fernando, 14 i principals establiments.

La Veu de Catalunya
DIARI NACIONALISTA CATALA D'AVISOS I NOTICIES
Dijous, 23 de novembre de 1922

L'ÚS DEL CATALÀ

En altre lloc del diari trobaran els nostres lectors la nota oficiosa en la qual el Consell Permanent de la Mancomunitat de Catalunya publica i comenta les comunicacions creuades entre el President i el governador civil de Barcelona.

Tenim entès que la salutació que ha estat motiu de l'incident havia sigut tramesa sempre en català i que mai no havia estat rebutjada.

Realment és deplorable que els elements burocràtics del centralisme tinguin un concepte tan arbitrari del caràcter de llurs relacions amb els pobles que governen o administren. El dret dels catalans a usar l'idioma propi en tots els actes de la vida pública és un dret natural imprescriptible i irrenunciable. Es indubtablement un dels drets individuals més respectables i més sagrats.

I a Catalunya, on el Cap de l'Estat ha rebut i acceptat les salutacions de l'Ajuntament i de la Diputació o la Mancomunitat en el nostre idioma patri resulta un veritable contrasentit que no l'admetin elements burocràtics, la categoria dels quals és certament inferior a la del Rei. Quan els catalans ens podem adreçar a Déu i al Rei en la nostra parla catalana, esdevé absolutament ridícul pretendre que no poguem usar-la per a saludar els funcionaris burocràtics.

Es la qüestió de l'idioma una qüestió fonamental per a nosaltres, els catalans. Cal, doncs, que tots els funcionaris i tots els elements burocràtics, que estiguin en contacte polític o administratiu amb nosaltres, s'adonin d'aquesta realitat i comprenguin que per damunt de qualsevol exegesi arcaica de la legalitat vigent i per damunt de qualsevol interpretació arbitrària del ver caràcter de les relacions entre el poble català i la burocràcia centralista, hi ha el fet viu de Catalunya que cal acatar i reconèixer.

Notàvem dies enrera que ningú no pot realitzar un acte més efectiu de propaganda nacionalista que un funcionari de l'Estat central oposant-se, en qualsevol forma, al lliure ús de la nostra llengua.

L'idioma català ha superat ja les tragèdies de la història. A l'hora que semblava humanament impossible que sobrevisqués, ressuscità gairebé de faisó miraculosa. Ha reeixit magníficament. Ha informat tota la cultura catalana, fins el punt que, quan restà esmortuït, la nostra cultura gairebé va desaparèixer. Ha triomfat, doncs, definitivament. Cal que tothom ho reconegui. L'idioma català no ha desaparegut en cap de les tragèdies de la pàtria. Ara és, sortosament, massa tard, perquè desaparegui. Passarà la burocràcia centralista i l'idioma català seguirà essent el verb insubstituible de la nostra pàtria.

Les Conferències de la lluita contra la mortalitat infantil

DISSERTACIO DEL P. GRACIA MARTINEZ SOBRE SANTA TERESA

Ahir al vespre començaren les conferències que el Patronat de la Lluita contra la mortalitat infantil, que presideix donya Trinitat Giraudier, vídua de Miquel i Badia, ha organitzat encomanades a l'il·lustre escriptor agustinià, P. Gracià Martínez.

A la sala d'actes del Foment del Treball, era ple d'un públic selecte, en el qual abundaven prestigioses dames i belles senyoretes, així com sacerdots seculars i de distintes ordres.

El P. Gracià Martínez va desenrotllar eloqüentment i amb frase clara i literària, la seva dissertació entorn de Santa Teresa com a escultora d'ànimes santes

Després de les salutacions i invocacions estudià l'afirmació del protestantisme que amb la reforma, l'esperit s'havia divorciat del catolicisme, oposant-hi el fit de Santa Teresa, mestressa de la ciència que no pot aprendre's a les aules.

Féu un elogi del feminisme, posant d'exemple reivindicador la figura de la Santa. Evocà les figures de Sant Francesc de Sales i Sant Bernat, com a tipus del cor sacerdotal i monàstica, els quals adquiriren el que Santa Teresa tingué com a infós, perquè era «una simple monja», segons frase de Fra Lluís de León.

Després, el P. Martínez estudià Santa Teresa, com a priora i reformadora, glossant la bella frase de Sant Agustí, aplicada al superior, del qual diu lapidàriament: «Plus amari appetet quam timere». Que prefereixi és ser estimat que no pas temut dels qui li stan subjectes.

Féu una pintura literària de les estrets i alegries del claustre, glossant frases de Santa Teresa, defensant les recreacions de les religioses i excitant a tractar bé les malaltes, presentant-la com un esperit humanissim ensems que rigorósament complidor de les regles.

Exposa el concepte del manar i l'obeir tradicional als claustres, evocant la frase del Beat Joan d'Avila, referent al «vi fals del manar» i complora els claustres als ports, on els perills de les tempestes no són pas evitats sense precaucions. Fa una pintura personal de la Santa i del seu viure claustral, basat en la naturalesa perfeccionada per la gràcia, excitant a les virtuts humanes de l'alegria, netedat així com de les més enlairades de castedat, oració, obediència. Fa una descripció de l'ascensional camí de «Les Morades o etapes del perfeccionament religiós, on no és precís que les imperfeccions siguin del tot evitades, fins arribar a les excelcituts de les morades setenes planyent-se que la Santa, per humilitat, no hagués volgut decriure les sensacions que sens dubte va experimentar en arribar-hi, establint la íntima unió amb Déu.

Després rebat l'afirmació d'algun escriptor de que avui, si Santa Teresa tornés en personificació d'home, seria jesuïta, puix el P. Martínez no capeix a Santa Teresa sinó com a monja carmelitana del segle XVI. Aprofita l'ocasió i en tenir l'auditori suggestionat per la figura de la Santa per a fer una pintura d'aquell temps, que resultà lírica i grandiloquent, però no gaire justa.

El P. Gracià Martínez fou molt aplaudit.

Les Idees i les Imatges

LA DEJECCIO I EL SUPURAMENT EN UNA OBRA LITERARIA

Una immundicia franca, una posterma palesa són preferibles, certament, a una sutzura a la violeta *o a un pus* a la rosa.

La grolleria infame de «La Terre», del primari Emile Zola, ens repugna i ens acora molt menys que la infàmia refinada de «The Pictures of Dorian Gray» de l'esteta Wilde.

JOSEP MARIA JUNOY

Generalitat

L'idioma català

En la reunió celebrada darrerament pel Consell Permanent de la Mancomunitat de Catalunya, el senyor Puig i Cadafalch donà compte d'haver contestat en els següents termes la comunicació que el senyor governador civil de Barcelona, li dirigí, participant-li haver-se possessionat del seu càrrec:

«Mancomunitat de Catalunya.—Presidència.— Excm. Senyor: En acusar-li rebut de la seva atenta comunicació assabentant-me d'haver pres possessió d'aquest Govern civil, per al qual càrrec fou nomenat per R. D. de 24 d'octubre proppassat, plau-me d'agrair-li els seus oferiments amb aquest motiu, i fer-li avinent com m'és grat de correspondre-hi amb una cordial reciprocitat de sentiments.—Déu guardi a V. E. molts anys la vida.—Palau de la Generalitat, 15 de novembre de 1922.—J. Puig i Cadafalch.—Excm. Sr. Governador civil de la Provincia.»

El senyor Governador civil ha retornat la referida comunicació, acompanyada del següent ofici:

«Gobierno Civil de la Provincia de Barcelona.—Secretaria General.—Número 6102.—Recibida ayer la comunicación de V. S. de 15 del actual, que es adjunta, contestando a la mia del 27 del pasado, en que tuve el gusto de darle conocimiento de haberme hecho cargo de este Gobierno Civil, ruego a V. S. se sirva reproducirlo en idioma castellano, que considero es el que corresponde usar por esa Excma. Mancomunidad en los escritos oficiales dirigidos a mi Autoridad. —Dios guarde a V. S. muchos años. —Barcelona, 22 de noviembre de 1922 —Julio de Ardanaz.—Sr. Presidente de la Excma. Mancomunidad de Cataluña.»

El Consell trobà profundament lamentable l'actitud del senyor don Julio d'Ardanaz, per constituir alhora una desconsideració a la persona del senyor President de la Mancomunitat, i una greu ofensa a la llengua catalana, a la qual no vol admetre, dins la nostra pròpia terra, ni per contestar una salutació. No tindrà el senyor Ardanaz ocasió de repetir-ho.

ELS CONCURSOS DE BESTIAR

S'ha publicat un opuscle fent l'historial dels concursos de bestiar organitzats per la Mancomunitat de Catalunya.

L'opuscle, que és molt interessant, explica el perquè es van crear i el perquè s'han suprimit.

NECROLOGICA

El Consell Permanent de la Mancomunitat ha acordat fer constar en acta el seu condol per la mort de don Isidre Bonsoms, benemèrit protector de la Biblioteca de Catalunya i per la de don Isidre Lloret, director de l'Escola de Funcionaris de la Mancomunitat.

CONDOL

El Consell Prmanent ha acordat fer present al cònsol de Xile a Barcelona del condol de la Mancomunitat per la catàstrofe que hi ha hagut en aquell país.

LA VISITA DEL DR. MOLINER

S'ha rebut una comunicació de la Diputació provincial de València, redactada en català, donant les gràcies al senyor president de la de Barcelona per les atencions de que fou objecte el diputat provincial Dr. Moliner quan va estar a Barcelona delegat per assistir al Congrés Nacional d'Higiene i Sanejament de l'Habitació.

ELS PRESSUPOSTOS

El Consell Permanent de la Mancomunitat ha començat els estudis preliminars per a la formació dels pressupostos.

COMISSIO PROVINCIAL

La Comissió Provincial ha despatxat els següents assumptes:

Informe en l'expedient relatiu a la petició formulada per l'Alcaldia de Sant Pere de Riudevitlles de que es requereixi d'inhibició el Jutjat de primera instància de Vilafranca del Penedès perquè deixi de conèixer de la demanda interposada per don Josep Pla contra els obrers d'aquell Municipi que tiraren a terra dos pals i cables d'una línia clandestina per ordre de l'esmentada Alcaldia.

Exempció de subhasta sol·licitada per l'Ajuntament d'Arenys de Mar per a renovar amb la S. A. Il·luminació de Poblacions el contracte de subministre d'il·luminació pública de la dita localitat.

Idem id. id. d'Ullastrell per adquirir 1.300 metres de terreny destinats a la construcció d'un edifici escolar i Casa Consistorial.

Idem id. id. de Terrassa per a l'adquisició d'un solar destinat a la instal·lació d'un safaretx públic municipal.

Idem id. id. de Begues per a concertar amb la Companyia d'Electricitat, Regadius i Força de l'Ebre el subministre de fluid per a la il·luminació pública i força motriu al dit poble.

Recurs d'alçada interposat per don Francesc Gomis Ferrer contra l'acord de l'Ajuntament de Sant Pere de Riudevitlles, relatiu a l'aprovació d'unes Ordenances municipals.

Aprovació d'un compte presentat per la casa Beristain i C.ª per al subministre de 40 pistoles, marca Búfalo, per al Cos d'Esquadres de Barcelona durant el mes de maig darrer.

Aprovació d'altre compte presentat per la mateixa casa pel subministre de 35 pistoles d'igual marca per a l'esmentat Cos durant el mes de juny últim.

CASA DE CARITAT

En virtut de l'acordat per la Junta de Govern, tots els dies feiners, fins el dia 6 de desembre pròxim, de deu a una, a la Secretaria d'aquest Establiment, s'admetran proposicions per a la licitació que s'ha d'efectuar de l'existència de restes de vestuari, consistents en draps blancs i de color, espardenyes i sabates, articles que podran ésser examinats pels interessats en els esmentats dies i hores.

S'admetran igualment propostes per a l'adjudicació dels ossos que es recullin a les cuines durant el pròxim any de 1923, els quals han d'ésser retirats setmanalment.

S'admetran, així mateix, proposicions per a l'adjudicació dels retalls de paper que es produiran a la impremta del dit Asil durant el primer trimestre de l'any pròxim.

Els que desitgin presentar proposicions hauran d'efectuar-ho en plec clos, separadament per a cada article.

La Junta es reserva la facultat de no acceptar les proposicions que al seu judici no siguin favorables, sense dret a cap reclamació.

Barcelona 22 de novembre de 1922. — P. A. de la J. de G. — El secretari, Lluís Noguera.

L'esterilitat del debat

ELS corresponsals dels diaris de Barcelona a Madrid atribueixen al comte de Romanones l'observació que la discussió de les responsabilitats es perllongarà fins a les vacances de Nadal i no tindrà cap eficàcia. Ha recordat el que succeí amb el debat sobre el Marroc i creu que ara passarà el mateix. Hi ha preparats, segons sembla, trenta discursos més. I el comte de Romanones creu que un debat que al tercer dia no ha produït ja els seus fruits és un debat estèril.

Realment, el discurs del Sr. Prieto, que ha durat dues sessions, sembla indicar el camí que recorreran els altres oradors que, com el Sr. Alcalà Zamora, són ja prou coneguts al Congrés per llur *eloqüència*. Però tothom sap també que aquesta *eloqüència* no ha tingut mai la virtut de facilitar cap solució pràctica als afers discutits. Ningú no creu, evidentment, que la qüestió de les responsabilitats pugui ésser resolta amb un torneig d'eloqüència a l'estil madrileny.

Tot fa preveure, doncs, que, amb l'afer de les responsabilitats, passarà el que ha esdevingut sempre amb totes les discussions del Parlament espanyol. No hi haurà forma d'esbrinar rectament ni de concretar amb eficàcia aquelles responsabilitats. Es perdrà altra volta el temps en discursos buits de contingut i en maniobres polítiques. Però res del que verament afecta l'opinió pública serà resolt com demana l'interès del país.

Es natural que quan succeeixen i es repeteixen aquestes coses, el país se senti cada vegada més divorciat dels polítics i de la vida política. Aquest divorci entre els ciutadans i el Poder públic, entre l'Estat i el país, que constitueix una de les tragèdies històriques de les terres d'Espanya, esdevé cada volta més gran, cada volta més perillós. I espectacles com els que ofereix l'esterilitat de l'actuació parlamentària en els afers del Marroc i de les responsabilitats no fan sinó accentuar i agreujar aquest divorci.

Es evident que una gran part d'aquesta esterilitat de l'actuació parlamentària cal atribuir-la a la mancança del que els anglesos anomenen *leader ship*, direcció assenyada d'un govern amb prou autoritat per a orientar i menar les Cambres envers solucions eficaces.

El Govern mai no pot desentendre's de cap qüestió ni romandre neutral o absent. Ha d'actuar sempre. Ha de tenir sempre un pensament i una voluntat. I aquesta necessitat d'actuació, d'orientació, per part del Govern, no pot ésser substituïda eficaçment amb cap altra cosa.

Polítiques

ELS ARTICLES D'EN CAMBO SOBRE EL MARROC

«La Prensa», de Buenos Aires, ha inserit a la seva secció telegràfica de Barcelona un extracte molt comprensiu dels articles publicats per En Cambó a LA VEU DE CATALUNYA, sobre l'actuació d'Espanya al Marroc.

SORTINTS

Marxaren a Madrid els diputats a Corts senyors Marsans i Girona, l'exdiputat senyor Vehils i el director general de Duanes, senyor Cominges, amb el cap del personal de la direcció senyor Azcárate.

El sots-director d'Obres Públiques, senyor Valenciano, sortí cap a Castelló de la Plana.

AUTORITZEU LES NOTES DE LES QUALS ENS PREGUEN LA PUBLICACIO, AMB UN SEGELL O UNA FIRMA QUE ENS SIGUI CONEGUDA.

Una figura que reapareix

Mossèn Baldiri Rexach

Amb aquest títol, he llegit a LA VEU DE CATALUNYA del mes que som, i en altres diaris de la nostra ciutat, un article encisador perquè tracta d'enlairar la personalitat i l'obra d'un eximi mestre d'estudi i humil sacerdot mossèn Baldiri Rexach rector de Sant Martí d'Ollers (Girona).

Res diria de la iniciativa portada a cap per la benemèrita Societat Barcelonina d'Amics de la Instrucció, amb la qual han coincidit altres importants societats culturals de la nostra estimada terra, de retre homenatge al modest mossèn Baldiri Rexach fundador en la primera meitat del segle XVIII d'una veritable pedagogia catalana, si no fos el fet d'ésser considerat per la dita societat d'Amics de la Instrucció «com «gairebé oblidat i desconegut fins ara» el treball realitzat fa prop de dos segles per tan preclar patrici.

L'obra pedagògica de mossèn Rexach no ha estat tan oblidada i menys desconeguda com s'afirma en elsusdit article, puix ja fa 36 anys, era el de 1886, quan es va publicar en aquesta ciutat, en «El Monitor» d'ensenyoment primari, un fulletó, del qual se'n va fer una tirada a part, titulat «Instrucciones para la enseñanza de niños», escritos por el reverendo Baudilio Rexach, presbitero y pedagogo catalàn de la primera mitad del siglo XVIII. — «Estudio crítico» por don Agustín Rius, Maestro Normal y Director de una de las Escuelas públicas de Barcelona».

Aquest fet, per si sol, ja diu que el llibre d'En Rexach no solament no ha estat desconegut ni oblidat, sinó que fins ha estat propagada la seva doctrina per qui havia exmerçat els anys de la seva vida a l'ensenyament del noi i s'honorava enaltint les bones obres.

L'autor d'aquest «Estudi crític», un dels exemplars del qual es trobaria segurament a la Biblioteca de la Societat d'Amics del a Instsrucció, puix sentia per ella veritable amor i afecte, puix no endebades va passar el senyor Rius, 53 anys essent-ne sòci de número, de mèrit i honorari, en parlar de mossèn Rexach, al començament del seu estudi, diu: «la obra que vamos a realizar y exponer para pagar al autor el tributo de admiración y respeto que sentimos por cuantos trabajan o han trabajado con verdadera fe para el fomento de la primera enseñanza, y por reivindicar para el presbitero Baudilio Rexac el buen nombre y lugar que merece entre los pedagogos españoles, entre los cuales ha de ocupar número en la historia de la Pedagogia patria.»

Aquest llibre que el senyor Rius i Borrell va trobar per casualitat dins del calaix d'una calaixera de la casa d'uns humils pagesos de Sant Esteve de Castellar, i que el servaven des de l'any 1815, i potser abans, fou imprès l'any 1748 per l'impressor i llibreter En Narcís Oliva, de la plaça de les Cols, de Girona, i que posteriorment la casa Brusi, de la nostra ciutat, en va fer una nova edició, i que mossèn Baudili el titulava «Instruccions per a l'ensenyança de minyons. Obra utilíssima per a la instrucció de minyons i descans dels mestres, amb estampes fines per a aprendre bé d'escriure», va servir al senyor Rius (a. c. s.), no solament per a enlairar el «mestre de minyons» si que també per a posar en evidència la il·lustració i zel de la clerecia parroquial de l'antic Principat, i per a demostrar que molts coneixements pedagògics titulats moderns després de cinquanta anys de renaixement escolar, i que es creuen generalment vinguts de l'estranger, ja eren posats i ensenyats a Espanya un segle abans per un il·lustrat sacerdot encarregat d'un petit curat de la diòcesi de Girona. I fins li va servir per a firmar-se en la idea que ja tenia de què els Ajuntaments de Catalunya, des de molt antic no desatenien en llurs pobles la instrucció primària. Demés, de l'estudi de la dita obra, en va treure el convenciment de què si no va esser en Rexach el primer pedagog espanyol per la seva antiguitat, és un dels primers per la vàlua de llurs coneixements educatius i del seu entusiasme per les escoles.

Prosseguint el senyor Rius la tasca empresa de divulgació de les doctrines, emana des de la dita obra i agradat de les teories i pràctiques en ella sustentades amb tant de valor i fe dites, no va deixar ni un moment de recordar-les i criticar-les en totes les ocasions que la indole dels seus escrits o discursos li permetien.

Així el trobem citant a mossèn Rexach, en el «Tractat de Pedagogia, Educació Escolar», obra cabdal que va publicar l'any 1888, en tractar, entra altres, de «Premios y castigos», i de «Los Colegios o internados», però on li fa una completa apologia, és en el capítol XVI, en parlar de la «Moral profesional», puix en els paràgrafs I «Cualidades de los maestros», i II «Deberes de los maestros con respecto a los niños», hi traduеix pàgines senceres dels seus escrits.

En el mes de gener de 1891 en publicar en «La Vanguardia», diari d'aquesta ciutat, una sèrie de «Cartas a Julia», titulades «La educación de los hijos», diu en la carta segona: «Porqué como decía el «Rdo. Baudilio Rexach» en lengua catalana hace ciento cincuenta años «Si los niños no aman, el temor solo poco aprovechará; y si aman y no temen, pronto se tomaran la libertad que no les convíene».

En 1895, tractant, en una revista professional de Tarragona, «La Idea» quina escriptura és la millor, vertical o inclinada?, cita com un de tants bons sistemes d'escriptura, la preconitzada pel calígraf català reverend Baudili Rexach.

En la «Introducción» a «El tartamudeo, y otros vicios de pronunciación con su tratamiento, que va publicar el senyor Rius l'any 1900, s'hi llegeix: «Antes del gran Pestalozzi fué cultivada la Pedagógia en España por algunos pocos escritores, pudiéndose citar, entre ellos, a los reverèndos Rexach...»

Com tampoc deixa de citar-lo i en diferents ocasions, en el discurs inaugural que per segona vegada tenia al seu càrrec l'any 1901, en la solemne sessió celebrada en el mes de gener per la Societat Barcelonina d'Amics de la Instsrucció que va titular «Concepto de la Pedagogía. Necesidad de fijarlo», i que va ésser publicat l'any 1906. En aquest discurs fins pregona que «Las doctrinas de Lull, Vives, Balmes i Rexach, són cuatro robustas columnas sobre las que puede sentarse sólidamente nuestra Pedagogía, desarollànlola con acertados procedimientos».

En 1902, en uns articles publicats a LA VEU DE CATALUNYA, referents a «La llengua als estudis de Catalunya» qüestió que venia debatent el senyor Rius des de l'any 1882 o abans, i que havia tractat en diferents ocasions, no pot sentar novament el principi pedagògic per ell sustentat de que «als nois se'ls ha d'ensenyar en la llengua nadiua» que no torni a citar a «mossèn Rexach», el seu inseparable company d'apostolat.

Precisament en aquell «Estudi crític» que va publicar el senyor Rius sobre l'obra d'en Rexach, diu, que si bé la Gramàtica que en aquells temps s'usava a Catalunya, era la llatina; en canvi es llegia en català i s'ensenyava en la llengua catalana en els nostres estudis. Cita en aquell «Estudi», una conversa haguda l'any 1883 amb un jove mestre del Reialme de València, i pregona una vegada més «que no solament és una lle d'urbanitat, sinó de sentit comú, que l'home dirigeixi la paraula a l'altre en la llengua que coneix el segon», i afegeix, tot dolent-se'n, «que aquí a Espanya els mestres de les províncies del Nord i de l'Est, es veuen obligats a parlar amb els innocents nois en una llengua que no entenen. Tot això, diu, passa a desgrat del bo sentit i dany de l'educació».

En 1907, amb motiu de publicar en el «Butlletí d'Escoles» Portaveu de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, un article titulat «Les Escoles de Primeres lletres de Barcelona a l'any 1760», torna a retreure el llibre d'en «Rexach».

I per no citar-ne d'altres, que farien interminable aquest article, acabarem aquesta petita narració, dient que en la «Gramàtica de la Llengua Catalana» que va deixar acabada, el senyor Rius, por temps abans de morir, l'any 1912, després de recordar una vegada més que Cervantes digué que «Todos los poetas antiguos escribieron en la lengua que mamaron en la leche...», cita per última vegada de la seva vida a mossèn Baldiri Rexach, prevere i rector de l'església parroquial de Sant Martí d'Ollés, bisbat de Girona, pels anys 1740 i tants, copiant del seu tractat «De l'Educació dels minyons, obra utilíssima per a la Instrucció dels minyons, i descans dels mestres» el següent: «Entre totas las llenguas, la que ab més perfecció deuen saber los Minyons es la llengua pròpia de sa patria...», i continua transcrivint-li interessants paràgrafs referents a la mateixa important qüestió.

Tot això fa dir al doctor Xercavins, en la sessió necrològica que la Societat Barcelonina d'Amics de la Instrucció va celebrar el dia 7 de juliol de 1912 en honor del senyor Rius i Borrell, en tractar en la seva memòria dels pedagogs catalans que el senyor Rius «va posar un veritable desig en demostrar que els nostres avantpassats sembraren elements suficients per a fer brotar de la nostra regió una pedagogia pròpia, que reflectís la manera d'ésser d'ella mateixa», i cita el fet de la publicació de l'«Estudio crítico» de l'obra d'en Rexach; posa en evidència l'afecte que el senyor Rius sentia pels conceptes en ella escrits i copia trossos de l'esmentat llibre.

La «Revista Luliana» (octubre de 1903), parla en aquests termes: «Però el més bonic de tot és que el senyor Rius busca i fixa el concepte de la Pedagogia «catalana», anant per això a beure a les fonts dels pedagogs de la terra, entre els quals no no hi manca, està clar, l'autor de la Doctrina Pueril, el Beat Ramon Lull, mossèn Baldiri Rexach i altres.

Que bo fa de veure que els pensadors d'avui escorcollen la ciència catalana dels temps passats!...

En «El Clamor del Magisterio» del 9 de juliol de 1912, en parlar d'aquella sessió necrològica i considerant al senyor Rius com a pedagog patriota, s'hi llegeixen aquestes paraules dites pel mateix senyor Rius «que si Espanya havia tingut un Montesinos i altres, a Catalunya li havien florit homse com en Vives, Rexach, Lull, Balmes i altres, que en res desmereixien dels autors més celebrats».

Així, com en aquest mateix periòdic, en un article publicat l'any 1901 amb motiu del discurs del senyor Rius en els Amics de la Instrucció, s'hi diu: «El senyor Rius creu en una Pedagogia verament espanyola i fins regional, al revés del que creuen altres il·lustres pedagogs, i cita com a testimoni de les seves asseveracions el nom d'aquells il·lustres pedagogs, dels quals, diu, en va llegir alguns fragments en català.

I En Frederic Climent Terrer, en un «Recordatori» publicat a «La Vanguardia», del dia 22 d'abril de 1913, escriu... «Tal fué don Agustín Rius i Borrell, maestro de maestros y educador de educadores, que en su copiosa labor pedagógica mantuvo patrióticamente el castizo espíritu nacional infundido en la educación de la infancia por Luis Vives, «Rexach», y Luis de Olot, ventajosos precursores de Pestalozzi en lo referente a la enseñanza objetiva y experimental.»

El mateix crític i pedagog, en un altre article titulat «Entre paréntesis», publicat en 1901, diu: «Quejóse el señor Rius de que la pedagogía no hubiese formada escuela en España, teniendo tan hermosa base en Vives, Lulio y Rexach, quienes mucho antes de Kant, Bousseau y Pestalozzi habían ya depositado en sus profundas y poco conocidas obras las semillas de la novísima pedagogía.»

I finalment, la il·lustrada mestressa de lescola graduada de Mataró, senyoreta donya Pilar Bartomeu, en un article publicat en «El Monitor de Primera Enseñanza» del 13 de març de 1912, que portava per títol «Un poco de historia. — La obra pedagógica de Rius», escrivia aquestes sentencioses paraules que sintetitzen tot el treball que havia fet el senyor Rius, durant 26 anys seguits, per a donar a conèixer l'obra de mossèn Rexach, «La historia de la Pedagogía española, le debe el conocimiento de un pedagogo notable, Rexach, del siglo XVIII».

Vegi la Societat Barcelonina d'Amics de la Instrucció, i tots els amants de la cultura pàtria, com mossèn Baudili Rexach i el seu llibre no hi han estat tan oblidats i descuidats com ella suposa.

Pel demés, sols em manca donar la meva humil, però coral felicitació a la Societat Barcelonina d'Amics de la Instrucció, per l'acte que es proposa realitzar homenatjant, altra vegada, a aquell bon mestre i rector que es deia mossèn Baldiri Rexach, i que el meu pare (a. c. s.), don Agustí Rius i Borrell, mestre d'estudi, havia ja començat a homenatjar, a l'any 1886, donant a conèixer en la premsa, en els llibres i en la tribuna aquella obra mestra de tan gran utilitat pràctica per a l'ensenyament dels minyons que essent escrita i publicada l'any 1748, avui encara es considera com d'actualitat pels capdavanters de la cultura catalana, bo i desitjant que el profit que d'aquest homenatge se'n tregui, serveixi per a enlairar com és deguda la nostra llengua i assegurar els fonaments de la vera pedagogia catalana, de quina, el mestre senyor Rius deia, que, mossèn Rexach n'era un dels quatre puntals.

AGUSTÍ RIUS I TARRAGO

«Imponente manifestación»

UN dels serveis que té encomanats la policia, a París, és el de les ovacions. N'organitza de tres classes — de primera, de segona i de tercera — igual que si es tractés d'enterraments o de funerals.

Així que el Govern té coneixement de la visita d'un sobirà o d'un alt personatge — cosa tan freqüent en aquella capital — comunica la nova al cap de policia, indicant-li l'itinerari que se seguirà i de quina classe ha de ser l'ovació.

El servei funciona admirablement: mentre el personatge és a París, es veu rodejat a totes hores d'un grup de gent — dotzenes, si l'ovació és de tercera; centenars, si és de segona; milers, si és de primera — que aplaudeixen i criden sense parar.

Vive le Roi, Vive le Président, Vive le Prince, Vive le Shah, Vive l'Amiral...

Tot d'una, algun d'aquests crits vos sorprèn, estrident, en tombar un carrer, i veieu passar la colla, fatigada, esgargamellantse, mentre tots els altres ciutadans resten en sos llocs i prossegueixen llurs treballs, somrients, sense fer-ne cas, com qui sent la cosa més natural i corrent, de cada dia...

Es un senyal de civilització. En els pobles petits i primitius, els deures que imposa la comunitat dels ciutadans els han de realitzar tots plegats. Entre tots han d'arreglar i netejar el carrer, tots han d'acudir-hi quan es crema una casa o un bosc, tots han de contribuir a socórrer un desvalgut o un que ha pres mal... En els pobles grans, això són serveis públics que presta l'autoritat, encarregant-ne a determinats homes i pagant-los el treball. A mesura que avancen els pobles van estenent el concepte del servei públic. Per una d'aquestes extensions, s'hi han inclòs les ovacions. Així com la societat té l'obligació d'apagar foc i d'arreglar i netejar els carrers i de socórrer els desvalguts, té, també, obligació d'entusiasmar-se per l'arribada d'un alt personatge. I així com tots aquells afers s'han encarregat a uns pocs, que n'han fet un ofici amb el qual honradament es guanyen la vida, lliurant de la càrrega tots els altres ciutadans, així també s'ha encarregat a uns pocs, que n'han fet igualment un ofici amb què es guanyen la vida, la feina d'exterioritzar davant dels forasters illustres l'entusiasme que sent la ciutat per la visita.

Això passa a París... i a molts altres punts; a Espanya, per exemple, on no sols s'ha tingut muntat el servei públic d'organitzar aquestes mansoies i inofensives ovacions a personatges estrangers... i del país, sinó que s'ha estès a manifestacions de molt diversa índole. Manifestacions *patriòtiques*, manifestacions *populars*, manifestacions *de adhesión inquebrantable* a una persona o de protesta contra una altra...

En Reparaz, en son deliciós llibre *Aventuras de un geógrafo errante* conta que, havent escrit un article, l'any 96, en el qual aixecava la cortina perquè es veiés tota la comèdia que a Cuba estaven representant el Govern i el general en cap, aquest se sentí molestat i organitzà una grandiosa manifestació patriòtica d'adhesió a la seva persona i de protesta contra el periodista, manifestació a la qual concorregueren, en primer lloc, tots els *granujas*, que allí estaven sempre en la més gran cordialitat amb els representants oficials de la Metròpoli; en segon lloc, el *Casino Español*, de l'Havana, i, finalment, representants de les cases de comerç *en inconfesables relaciones mercantiles con la autoridad militar*.

I això es va repetint — per ministres i per polítics i per governadors i per generals — i es va perfeccionant; puix si abans els mitjans de què es disposava eren escassos, ara sembla que s'arriben a utilitzar, per a la dita finalitat, elements tan formidables com el joc i les subsistències i la qüestió social...

Per això avui, amb les manifestacions i les ovacions, s'enganyen només que quatre innocents. La gran majoria dels ciutadans, en topar-se amb alguna d'aquelles comparses o en llegir en els periòdics que s'ha celebrat una *imponente manifestación* en la qual *todas las clases sociales han demostrado su adhesión y su protesta*, somriu benèvolament, com el bon parisenc, i, tot admirant com cada dia va perfeccionant-se més aquest servei públic, es pregunta: quant deu haver costat, tot això?

J. VALLES I PUJALS.

PREMI DE L'OR

(Preus de compra)

Alfons	126'00	per cent
Isabel	129'50	» »
Unces i mitges unces	125'50	» »
Quart d'unca	125'50	» »
1|16 d'unca	125'50	» »
Francs	125'50	» »
Dòlars	6'50	» »
Lliures	31'50	» »

Barcelona, 23 novembre.

Borsa de Madrid

Canvis facilitats per la Banca Marsans, S. A.

Barcelona, 23 novembre.

4 per 100 interior, comptat	70'40
» fi mes	00'00
» fi pròxim	00'00
Amortitzable 5 per 100 (1920)	96'00
Banc d'Espanya	583'50
Arrendatària de Tabacs	247'00
Stat. Gral. Sucr.ª-Obligacions	00'00
» » » Ac. preferides	62'00
» » » » ordinàries	31'50
Francs	47'00
Lliures	29'33
Banc Espanyol Río Plata	231'00
Cèdules Hipotecàries	000'00

DARRERES INFORMACIONS

PENINSULA

DE GOVERNACIO

Madrid, 23, 2 tarda.

Preguntat aquesta tarda el ministre de la Governació sobre l'epidèmia tífica apareguda a Chiclana, ha contestat que es tractava de tifus abdominal, no exantemàtic.

D'aquests casos ha estat informat el director general de Sanitat, havent-se dictat les oportunes mesures per a impedir la propagació.

—Pel demés—deia el ministre—no hi ha epidèmia, ni en províncies, ni a Madrid, mercès a la severa vigilància que es presta i consti que jo no mantinc reserves de cap classe sobre assumptes i qüestions sanitàries perquè crec que al públic se li ha de dir tot per a prevenir-lo.

Mercès al zel de les autoritats s'ha aconseguit dominar i fer desaparèixer els casos isolats de pesta bubònica apareguts a Barcelona.

Parlant després dels successos desenrotllats a la Casa del Poble durant la celebració del Congrés Nacional de la Unió de Treballadors ha manifestat el senyor Piniés que amb la detenció del comunista Vicens Gil efectuada anit, quedaven presos tots els autors de l'agressió realitzada contra els socialistes.

DE LA PRESIDENCIA

El president del Consell es proposava intervenir en la discussió del vot particular del senyor Prieto, respecte a responsabilitatss, per a fixar l'actitud del Govern en aquest debat.

Respecte a la proposició dels republicans, demanant la derogació de la llei de jurisdicions, el senyor Sànchez Guerra està disposat a rebutjar-la, no per principi, sinó per entendre que aquesta petició no té el seu lloc adequat en el debat.

FIRMA DE GUERRA

Disposant que el general de brigada don Remigi García Cabrero cessi en el càrrec de cap d'Estat Major de la Capitania general de la tercera regió, i passi a situació de primera reserva, per complir en aquesta data l'edat reglamentària.

Promovent a l'empleu de general de brigada el coronel del cos d'Estat Major don Claudi de la Cuesta i Cois.

Nomenant cap de l'Estat Major de la Capitania general de la tercera regió el geneal de brigada don Claudi de la Cuesta i Cois.

LA «GACETA»

La «Gaceta» publica:

Reial decret del ministeri de Guerra concedint abonament de temps en la forma que s'indica als caps i oficials que com agregats militars, comissionats a l'estranger, i encarregats en la vista d'inspeció als campaments de presoners els prestaren en els diferents fronts de combat durant la guerra europea.

De Finances.—Disposant que es verifiqui segons la disposició que es publica la distribució del cupu de 750.000 tones de carbó mineral contractat amb la Gran Bretanya, al dret reduït de 4 pessetes.

Una altra aprovant la plantilla definitiva per a la distribució dels funcionaris del cos general d'Administració de l'Hisenda pública, liquidadores de la contribució sobre les utilitats de la riquesa mobiliària.

Reial ordre concedint franquicia temporal als mostruaris destinats a la quarta Fira de Mostres de Barcelona.

Una altra disposant que quedi redactat en la forma que es publica l'epígraf 16 de la classe 9.ª de la tarifa primera de les unitats al reglament per a la contribució industrial i de comerç.

EXPOSICIO

Al Círcol de Belles Arts s'ha inaugurat una exposició de quadros, paisatges de la muntanya de Catalunya, de l'artista don Melcior Domenge, que és visitadíssima.

COMISSIONAT CUBA

Ha arribat a Madrid don Josep Manuel Govin, fundador de «El Mundo», de l'Havana.

Porta l'encàrrec del Govern cubà d'estudiar a Europa el moviment emigratori.

EL PROBLEMA FERROVIARI

La Cambra oficial de la Indústria de la província de Madrid ha elevat una exposició al president del Consell i al cap del Govern demanant que s'activi la discussió del projecte de llei d'ordenació ferroviaria, perquè desti aprovat en la pesent etapa parlamentària.

No desconeix la Cambra de la Indústria la necessitat que el Parlament té de tractar altres assumptes, però tem que, donada l'especial mecànica del nostre Parlament, pot arribar el cas que a pretext d'una estèril campanya al redós de l'expedient de responsabilitats, sense que s'aconsegueixi concretar aquestes responsabilitats, s'impideixi donar solució al problema ferroviari.

EL MINISTRE D'INSTRUCCIO

Madrid, 23, 4'15 tarda.

Quan el ministre d'Instrucció pública ha rebut avui els periodistes els ha parlat del plet escolar.

Ha dit el senyor Montejo que, efectivament, a les nou del matí havia rebut una comunicació del Rector de la Universitat Central, senyor Carracido, en la qual li dóna compte dels acords presos en la reunió claustral celebrada ahir.

Els periodistes han fet al ministre diverses preguntes relacionades amb la seva actitud, però el senyor Montejo ha eludit la contestació dient que encara no havia format judici exacte.

—I en el Congrés, podrà dir-nos quelcom aquesta tarda?

—No sé, no sé; — ha contestat —. Probablement a les vuit del vespre parlaré quelcom sobre aquest assumpte. Abans de fer pública la meva opinió, haig de conferenciar amb altra persona.

ELS ESTUDIANTS

A l'amfiteatre de Sant Carles s'han reunit els estudiants, presidits pel senyor Esbert, president del Comitè Executiu Nacional d'Estudiants.

El senyor Sanchis fa ús de la paraula breument, disculpant l'absència del doctor Recasens, per impedir-li-ho les seves ocupacions, i després dóna lectura de diversos telegrames de protesta per la conducta seguida en el conflicte pels ministre d'Instrucció pública i Estat.

El senyor Esbert parla novament fent història del conflicte i nega que, com ha dit el ministre de la Governació, s'hagin barrejat elements estranys entre els escolars.

Excita a la classe escolar a continuar en llur actitud, fins aconseguir la destitució del Director de Seguretat.

Després diu que en la visita que han fet al senyor Piniés, per a demanar-li verbalment permís per a celebrar la manifestació projectada, el ministre els va aconsellar que tot es fes dintre el major ordre, i els demanà que sol·licitessin el permís per escrit, exposant-hi els motius de la manifestació. Aquesta tarda faran remesa al ministre de l'escrit.

Després parla l'estudiant Mario del Río, en representació dels estudiants valencians.

El senyor Esbert ha marxat a la reunió de la Comissió mixta de catedràtics i estudiants.

En donar-se compte d'aquesta reunió s'ha promogut un petit incident, per no estar alguns conformes amb l'actitud del Comitè presidit pel senyor Esbert.

Finalment s'ha fet una nova capta per a reparar les destroces causades a la Facultat de Medicina.

VISITA

Madrid, 23, 5'15 tarda.

Avui ha visitat, al seu despatx del ministeri de la Guerra, al president del Consell, la dissolta Junta Informativa d'Intervenció militar.

CONFERENCIA

El senyor Sànchez Guerra ha celebrat una extensa conferència amb el sotsdirector de policia, don Carles Blanco, que va dimitir el seu càrrec arran d'encarega-se de la Direcció de Seguretat, el senyor Millàn de Priego.

Referent a ço que han tractat guarden ambdós gran reserva, fent-se mots comentaris relacionats amb el plet que mantenen els estudiants.

CONGRES

Madrid, 23, 4'15 tarda.

S'obre la sessió a les 3'30, sota la presidència del marquès d'Arriluce d'Iberra.

Al banc blau, el ministre de Gràcia i Justicia.

S'aprova l'acta de la sessió anterior.

Precs i preguntes.

El senyor PORTELA apoia una proposició incidental sobre les persecucions que són objecte a Pontevedra els elements agraris.

Comença per referir-se a la forma que té muntada el senyor Ordóñez la màquina judicial en la dita província.

Denuncia el nomenament de jutges especials per instigació del ministeri de Gràcia i Justicia i enumera alguns casos d'atropells contra els elements agraris, als quals s'impedeix l'exercici del dret de reunió i fins se'ls minva l'exercici dels drets individuals. L'autoritat governativa coopera als atropells de les autoritats judicials que estan al servei del caciquisme conservador.

L'article 22 de la Llei Provincial s'aplica a la província de Pontevedra en els termes més dolorosos i desconsiderats. Cita el cas d'haver-se imposat multes de 2.500 pessetes als membres de la directiva d'una societat agrària per fútils motius, tals com no haver consignat els noms dels concurrents a una junta general. Doncs, aquesta societat sosté una escola graduada que és la millor de la província.

Aquests individus tingueren el valor de no pagar la multa, i per a fer-la efectiva se'ls embargaren els béns per valor de més de 20.000 pessetes.

Intenta llegir un article d'un periòdic local i el president li adverteix que està fóra del Reglament, puix això no cap en un discurs d'apoi d'una proposició, en el qual no caben al·lusions.

MaMdrid, 23, 5'15 tarda.

Se segueix pel camí que ha emprés va a provocar-les, obligant a intervenir a altres oradors.

El senyor PORTELA. — Ja sé que estic apoiant una proposició, però haviem convingut en que se li donaria caràcter d'interpel·lació.

Llegeix fragments de l'al·ludit article en que es denuncia que es va procedir contra un individu que havia tallat arbres que eren de la seva propietat.

Segueix enumerant persecucions contra els agraris, amb rèdades de detinguts als quals se'ls exigeixen fiances de 10.000 pessetes per a posar-los en llibertat.

El senyor SOANE interrómp freqüentment, i això produeix incidents sorollosos.

El senyor PORTELA segueix dient que el ministre de Gràcia i Justicia apel·la a aquests procediments perque és l'únic mitjà que té per a sortir diputat per Tuy.

El president dels agraris de Tuy segueix a la presó i escriu cartes que donen idea del que succeeix allí, fentse insoportable la vida. De continuar aquest sistema polític en aquella província s'hauran d'augmentar les presons.

Els senyors DURAN i BARRON interrompen, i el senyor PORTELA, ajudat pel senyor Iglesias, els diu que poden riure tot el que vulguin ara, però que ja veuran els efectes.

El PRESIDENT posa ordre a cops decampaneta.

Termina el senyor PORTELA amb nous atacs a la política de persecució que els elements conservadors realitzen a Pontevedra.

El ministre de GRACIA I JUSTICIA li contesta.

Protesta de què se'l cregui capaç dels maneigs caciquils denunciats per a mesquins fins electorals.

El senyor PORTELA.—Tot això és molt bonic, però és inexacte.

El ministre de GRACIA I JUSTICIA. — Jo no sóc capaç de fer política des d'aquest lloc.

Censura les propagandes que es fan entre els agraris perquè no respectin les lleis i no paguin el que deuen pagar, però passat que quan aquestes gents enganyades es llencen al combat i topen amb les esperances de la vida, els cabdills acuden a l'autoritat perquè els tanquin i aleshores caigui sobre l'autoritat la culpa del fracàs del cabdillatge.

El senyor PRIETO. — Doncs, que no els tanquin.

El senyor IGLESIAS. — Això no passa a Galicia.

El ministre de GRACIA I JUSTICIA. — Jo parlo en termes generals, sense al·ludir a ningú. Es fàcil fer-se cabdill de les masses, el difícil és conservar el cabdillatge.

Li diu al senyor Portela que les coses cal provar-les, i si no es proven, això en l'ambient parlamentari és una denúncia, i fóra de l'ambient parlamentari seria una altra cosa.

Rectifiquen tots dos senyors i se suspèn aquest debat.

Continua la interpel·lació del senyor Besteiro sobre ordre públic.

El ministre de la GOVERNACIO fa ús de la paraula per a contestar al marquès de Villabrágima.

Diu que, fent-se càrrec de la prudència a què l'obliga el càrrec, no ha de respondre a demasies de paraula ni ha d'emprar el llenguatge enèrgic en què s'ha produït l'atac. Per això el que farà serà anar contestant a cada un dels casos a què s'han referit els oradors que han intervingut fins ara en aquest debat.

Comença per ocupar-se del cas de l'uguai,a què al·ludí el senyor Guerra del Río.

Diu que aquest individu no havia complert amb els decrets d'estrangeria i presentà dos diferents certificaats acreditatius de distinta nacionalitat.

Per això es va decretar la seva expulsió. Anà a Itàlia i es va comprovar que havia estat expulsat de França per intel·ligència amb l'enemic. Es feren gestions prop del cònsol d'Itàlia i en 1920 es va tenir una indagació de Berna en la qual apareix aquest individu com d enacionalitat turca. (Rialles i rumors.)

Se'l va conduir a Balears i d'allí passà a Fernando Poó, el mateix que fan altres països, puix no tenim obligació de mantenir a Espanya els detritus d'altres nacions. (Bé a la majoria.)

Passà a Les Pales i d'allí s'ordenà el seu trasllat, per hamanitat, al manicomi del Pilar de Saragossa, per a sotmetre'l al tractament, degut al seu estat.

No és aquest l'únic cas, n'hi ha d'altres, entre ells un desertor de l'exèrcit francès i altres que va enumerant que estan expulsats de llurs països.

SENAT

Madrid, 23, 5'15 tarda.

Presidida pel senyor Sànchez de Toca, comença la sessió a les quatre menys cinc minuts.

Al banc blau, els ministres d'Estat, Finances i Foment.

Precs i preguntes:

El senyor ELIAS DE MOLINS reprodueix el seu prec d'ahir, demanant mesures protectores per a la indústria vinícola, i diu que aquestes mesures han d'ésser preses en el propi solar, ja que els mercats d'Europa i Amèrica poden considerar-se tancats.

El primer que és necessari fer en favor de la indústria vinícola és arribar al conreu intensiu i posar-se en condicions de lluitar amb aventatge contra les plagues del camp.

Tant en aquest com en tots els sectors de l'agricultura és necessari fomentar el crèdit agrícola, aportant els elements que siguin necessaris.

Cal tenir en compte que l'agricultura és una de les principals fonts de riquesa que tenim.

Per a sortir de la crisi vinícola és precís arribar al règim cooperatiu amb el fi que es produeixi en bones condicions de preu i qualitat.

Madrid, 23, 5'15 tarda.

Advoca per la creació del ministeri d'Agricultura, opinant que fins que s'hagi arribat a això, el problema agrari a Espanya no té possible solució.

El ministre de FOMENT reconeix la importància que té l'agricultura i afirma que d'ella s'està preocupant el Govern.

Dedica un elogi a l'estació enològica de Reus, que presenta com a model a les altres d'Europa, i el mateix ocórre amb el centre d'ensenyament agrícola de Vilafranca.

El senyor ELIAS DE MOLINS rectifica, insistint en la petició de què es fomenti el crèdit agrícola.

El ministre de FINANCES diu que s'està estudiant una ponència, formada pels ministres de Treball i Foment i el que dirigeix la paraula, que creu ha de satisfer els desigs del senyor Elías de Molins.

Torna a rectificar el senyor ELIAS DE MOLINS.

El ministre de FOMENT contesta a un prec del marqus de la Hermida sobre la plaga de la llagosta, rebutjant els càrrecs que sobre aquest particular es feren al Govern.

El marquès de la Hermida rectifica.

El senyor IZQUIERDO VELEZ s'ocupa de les gratificacions per residència als funcionaris civils a Canaries, entenent que s'imposa la unificació de les gratificacions.

El ministre de FINANCES manifesta que el criteri del Govern és de que tots els funcionaris disfrutin d'aquell benefici.

El senyor ORTEGA MOREJON es lamenta de que al ministeri de la Governació no s'hagi concedit l'autorització sol·licitada pels estudiants per a celebrar una manifestació.

Anuncia al Govern una interpel·lació sobre el conflicte estudiantil.

El ministre de FINANCES diu que encara no s'ha sol·licitat el degut permís i que quan es sol·liciti allavors el ministre de la Governació procedirà en la forma que s'hagi de conduir.

Madrid, 23, 6'15 tarda.

El senyor ORTEGA MOREJON censura la passivitat del Govern en aquest asumpte, puix entén que hi havia d'intervenir el mateix dia que li fou notificada la clausura dels centres d'ensenyança.

El ministre de FINANCES afirma la pròxima intervenció del Govern.

El PRESIDENT anuncia que amb el fi d'entrar a la sessió secreta sense premures de temps va a assenyalar-se l'ordre del dia per a demà.

Així e fa i passa el Senat a reunir-se en sessió secreta.

BARCELONA

El concert dels Amics de la Música

Figurant com a primera obra del programa del recital que el pianista polonès Tadbewsky donarà aquesta nit al Palau de la Música Catalana la «Chaconne» de Bach, obra d'uns vint-i-cinc minuts de durada, la Junta dels «Amics de la Música» prega als senyors concurrents a aquests concerts la major puntualitat, a fi d'evitar-los haver de quedar fora de la sala i privar-se de l'audició d'aquesta gran obra de l'autor de la «Passió», de la interpretació de la qual Albert Tadbewsky en fa una veritable creació.

Topada.—Dos ferits

Al carrer del Bruch, xamfrà a la Gran via, han topat un comió i un tramvia.

Ha resultat greument ferit el conductor del tramvia i ferit menys greu un guàrdia civil que anava a la plataforma de davnt.

Avís:

A tots els nostres subscriptors i amics advertim que LA VEU DE CATALUNYA agraeix cordialment les indicacions que li puguin ésser fetes i les col·laboracions espontànies. No podem, però, ni retornar els originals ni mantenir correspondència sobre les suggestions dels nostres amics i lectors, encara que vinguin inclosos a les cartes els segells per a les respostes.

Tots ells compendran que llur propi interès ens obliga a no esmerçar el temps sinó en el servei del públic i que ens fóra materialment impossible sostenir correspondència amb cada subscriptor sobre apreciacions circumstancials de política o de conducta.

Això no vol dir, però, que no agraïm totes les indicacions que ens puguin ésser fetes amb esperit patriòtic i que no aprofitem, reconeguts, les suggestions que siguin útils o factibles.

TAQUIGRAFIA CATALANA
DE
J. ELIAS JUBERT
El millor llibre de taquigrafia
De venda en totes les llibreries i en la nostra Administració

SESSIÓ DE L'AJUNTAMENT

Consistori del 22 de novembre de 1922.

A la sala nova del Consistori i amb la presidència de l'alcalde senyor marquès d'Alella, a les 5'30 de la tarda s'obre la sessió que és ordinària i de segona convocatòria.

Es llegeix i aprova l'acta de l'anterior.

DESPATX OFICIAL

Es llegeixen les comunicacions següents

De l'Alcaldia assabentant al Consistori dels assumptes informats per la Comissió de Govern en Junta del dia 16 de l'actual i aprovats per l'Alcaldia; assabentant també d'haver ordenat el pagament de 5.480'30 pessetes, import dels drets reial i timbre de l'escriptura de compra a don Manuel M. Sivatte, dels terrenys que calen per a establir una zona de protecció al voltant del dipòsit da Montcada i aqüeductes al de la Trinitat; es llegeix el telegrama de l'encarregat de Negocis Estrangers de Xile a Madrid, expressant l'agraïment del Govern xilè per les manifestacions de dol exposades per la ciutat de Barcelona per les desgràcies dels terratrèmols haguts en aquella nació.

DE DAMUNT LA TAULA

El dictamen concedint el permís per a fer a rasa oberta el Metropolità per la Rambla que resta damunt la taula a la sessió passada i acorda discutir-lo després del despatx ordinari.

S'aproven els dictàmens: destinant 800 pessetes a la construcció de quatre bancs als parcs municipals; autoritzant la urbanització de la finca de N'Ignasi de Llanza a la muntanya de Vallvidrera; retornant una part del dipòsit a la Companyia General d'Autòmnibus de Barcelona.

DESPATX ORDINARI

S'aproven la major part dels dictàmens presentats per les diverses comissions; restant-ne alguns damunt la taula a instància dels regidors.

EL METROPOLITÀ PER LA RAMBLA

La Comissió de Govern proposa que es concedeixi el permís sol·licitat el dia 2 de setembre últim per la S. A. Gran Metropolità de Barcelona, per a procedir a la construcció de la secció de les Rambles, tros comprès entre la Plaça de Catalunya i carrer de Sant Pau, facultant-se a la Societat peticionària per a practicar les obres a rasa oberta, amb la sencera subjecció a les condicions que s'esmenten en l'informe que el dia 19 de setembre últim va emetre el director general dels serveis tècnics municipals per la condició de rebaixar les excavacions en 0'60 metres, de manera que la distància sobre les vigues a la superfície del sòl sigui d'un metre.

El senyor Romeu digué que votaria en contra del dictamen perquè abans que l'interès de les Empreses, encara que facin millores públiques és l'interès de la ciutat; la impossibilitat a fer-ho en foradada es fonamenta en raons econòmiques, perquè fent-ho a rasa oberta l'Empresa gastarà menys. Considera discutible si és convenient que el metropolità s'allargui fins al Pla de la Boqueria i no arribant al Port. Malgrat totes les bones intencions les obres duraran molt de temps, i per això s'hi oposarà amb tots els mitjans reglamentaris.

El senyor Domènech impugna el dictamen. Recorda la construcció dels «túnels» de la Reforma amb el propòsit de què l'Ajuntament amb ells pogués reclamar la propietat del subsol, que ara ha estat concedida a una empresa. Considera innecessari el metropolità de la Rambla. Escateix la concessió i modificacions de traçats de l'Empresa. Diu que aquesta espera la Reforma de la via C per anar subterràniament de la Rambla a la via Layetana i privar d'acció d'altres empreses.

Diu que no és impossible el fer-ho en foradada, perquè s'ha fet al carrer de Rivoli, de París, i sota el Sena i a Londres sota el Tàmesi, i en altres terrenys aigualits. Es el sistema de tubu usat en fer la foradada de l'Argentina. Es cert que és molt més costós, però això a nosaltres no ens ha d'importar res.

Ens interessen —diu — els drets dels industrials, dels quioscos de periòdics, de les floristes. Em direu que l'empresa ja s'hi entendrà, però no sabem com, ni si serà satisfactòriament.

Remarcà la manca de dades als traçats facilitats pels tècnics municipals, dades que havien d'ésser reclamades als enginyers de la Divisió de Ferrocarrils.

L'empresa demana permís per a fer una estació a la Rambla, i no s'hauria de concedir. A Londres són dins de les cases. Si s'ha permès fer-les al Passeig de Gràcia i Plaça de Catalunya, no s'ha de permetre a la Rambla.

La construcció no s'ha d'autoritzar amb rasa, ni amb foradada a la Rambla, perquè en ella hi ha massa circulació. A París no passen pas pels bulevards, sinó per vies paral·leles a aquests.

El senyor Blajot defensa el dictamen.

Nega que als defensors els mogui cap interès especial per a l'empresa, solament en interès de la ciutat. La construcció soterrània és impossible, no per raons econòmiques, sinó perquè la superioritat l'ha autoritzada a rasa oberta. La rasant de la Rambla no pot abaixar-se més perquè far'a un resalt amb la de la Plaça de Catalunya. Per tant, la impossibilitat és legal i tècnica.

S'ha dit que no hi ha dret a destroçar la Rambla; la Rambla serà la mateixa acabades les obres. Hi havia un subjecte que deia: No hi ha dret a convertir la Rambla en altre carrer d'Aragó. Es fa una campanya d'exageracions. (El senyor Rocha: I els arbres?) Potser sí que en patiran; No ho sabem. Però, sense les obres, també, seguidament se'n moren d'anèmia i són substituïts per altres. (Els impugnadors interrompen.) El senyor Domènech deia que no era necessari: ho és aquest i tots els que es facin. Cal descongestionar els actuals mitjans de transport de passatgers.

Davant d'un interès superior cal suportar resignadament les molèsties que ocasionarà.

Els traçats facilitats als regidors tenen totes les dades: com es farà l'obertura; l'amplada a la Rambla de Canaletes; amb les passeres que restaran encara a banda i banda de la rasa a l'endau central; s'obrirà per seccions de 40 metres de llargada i entre una i altra es deixarà una faixa de 20 metres sense obrir; s'han imposat condicions perquè sia el menys molestós possible i que resulti el més beneficiós. L'estació de la Rambla serà provisional.

A París es va fer a rasa oberta, al carrer Reial, a l'Avinguda de l'Opera i altres vies principals.

El senyor Carrasco impugna el dictamen amb arguments de sentimentalisme ramblista. La Rambla és la Rambla, senyors, i En Blajot l'ha comparada amb la Via Laietana. (El senyor Blajot: Jo no he fet tal comparació); és la «via sacra» de Barcelona, on s'hi troben tots els catalans que ens visiten. La Rambla de les Flors, amb les floristes, amb les flors, amb els seus perfums..., això és la vida de Barcelona. Jo tinc la il·lusió infantil d'ésser el regidor de la Rambla de les Flors i l'he de defensar. Ella és essencial a la vida barcelonina; no s'ha de permetre que durant alguns mesos, anys potser, els ciutadans no s'hi puguin passejar. Això i que puguin morir els arbres és més interessant que la construcció del «Metro».

El ramal Plaça de Catalunya-Pla de la Boqueria és poc beneficiós al públic. En tot cas, caldrà allargar-lo fins el port. Diu que primer caldria esperar que fossin feis tots els altres ramals del Metropolità. Es dol que el cap dels serveis tècnics no hagi precisat més les condicions a imposar a l'Empresa.

El senyor Massot comença dient que si En Carrasco és el regidor de la Rambla de les Flors, ell ho és de tota la ciutat, qual interès priva damunt els interessos particulars. Li diu que li semblava un orador castellà: lirisme, sentimentalisme i no tocava de peus a terra; es coneix que no ha estudiat el problema. Nosaltres estimem la Rambla com tots els barcelonins, com tots els catalans. Les coses que s'estimen, no sols s'han de conservar, sinó millorar-les.

Els que desconeixen el problema impugnen el dictamen. No saben que la concessió és feta pel ministeri de Foment i la regula la Divisió de Ferrocarrils i no l'Ajuntament. El senyor Carrasco era regidor quan va autoritzar-se la construcció del Metropolità, i, què va dir? va oposar-s'hi? Perquè no ho va fer aleshores? Quin mitjà hi ha per a impedir-ho? Si us hi oposessiu no en treurieu res, perque el governador, el Govern, per la força la protegiria, com va succeir a Madrid. Nosaltres, en lloc d'oposar-nos-hi inútilment, havent tractat d'obtenir-ne profit per a l'Ajuntament i garanties i menys inconvenients per als veins.

Per totes aquestes raons els regidors d'Acció Catalana, votaran el dictamen presentant-hi vuit esmenes.

Ha dit el senyor Carrasco que els defensors del dictamen estaven d'esquena a l'opinió pública. A casa m'han visitat molts veins de la Rambla, als quals jo vaig explicar com se farien les obres, que no en sabien res, i restaren convençuts de la necessitat de fer-les i que no es podien fer d'altra manera.

Al poble cal orientar-lo perquè ell no s'assabenta d'altra cosa que del que li diuen, i algunes vegades se l'orienta malament. Barcelona vol el Metropolità i nosaltres treballem perquè es faci amb els majors avenços i les menors incomoditats.

El senyor Seniamar'a explica la situació dels radicals dintre la Comissió de Govern i les facilitats que cal donar a l'Empresa. L'Empresa ha pactat amb l'Ajuntament, perquè era de conveniència mutual: ella obtingué totes les facilitats per a fer les obres.

Reconeix que en el tracte de la Rambla s'han obtingut el màximum de concessions per a causar menys molèsties al públic.

Diu que si hi hagués vies paral·leles, a la Rambla per a passar els peatons, no s'hi oposaria.

En estudiar la manera com es faran les obres, troba a mancar que els tècnics puguessin informar a la sessió. Diu que la diferència de rasants que existiria si s'abaixés més la de la Rambla, bé hauria pogut preveure's abans de fer la del Passeig de Gràcia. El problema de la Rambla, que és sentimental, l'Empresa havia de resoldre'l esvaint el conflicte actual. No correspon a les facilitats que se li han donat.

El sentit comú indica que si l'Empresa ha prescindit de l'Ajuntament, en plantejar aquest problema;; nosaltres ens hauriem hagut d'inhibir-nos-en absolutament.

El senyor Junyent suposa que les molèsties que causarà durant les obres, no seran compensades pels beneficis que el públic n'obtindrà durant tot el temps que funcioni el metropolità. Diu que l'opinió de Barcelona està desorientada: una part creu que no s'hauria de fer, i l'altra creu que per raons econòmiques es vol fer amb rasa oberta. Caldria tenir la seguretat de la impossibilitat de fer-ho en foradada, i no essent nosaltres tècnics, el millor seria demanar dictamen a l'Associació de l'Escola d'Enginyers Industrials.

El senyor Marial diu als sentimentalistes ramblistes que Barcelona toia pesa més que la Rambla. Recorda la oposició que ell va fer a autoritzar la concessió del Metropolità; no s'oposava a la construcció, sinó a la forma de concessió. Jo crec que l'Ajuntament podrà obtenir encara més aventatges.

Diu que la rasant de la plaça de Catalunya mana i si la rasant projectada actualment per a la Rambla és la màxima, s'imposarà indefectiblement. Explica com en la construcció del Metropolità del carrer de Rivoli, de París, s'intentà el sistema de tubs, obligat per l'Ajuntament i no pogué seguir i es va fer a rasa oberta. Es un cas semblant al de la nostra Rambla.

S'estén en interessants detalls sobre la manera com podria fer-se sense obrir gran extensió de rasa pel sistema de ponts. Es dol que no hi hagi espai per a instal·lar les canonades d'aigua, gas i electricitat, damunt les vigues de ferro que formaran el sostre de la foradada soterrània.

El senyor Maynés defensa el dictamen, dient que hi ha apasionament, perquè es creu que es perjudicarà molt als industrials de la Rambla. Altres són inspirats pel sentimentalisme com el senyor Carrasco, que creu que el dret que tenen els barcelonins de passejar per la Rambla de les Flors, ha de passar davant de tot l'interès de la ciutat.

Creu més atendibles la protesta dels industrials que la dels passejants ja que l'imperatur del deure, ens obliga a passar pel damunt d'aquests esplais.

Tenim plena consciència que haurem de resistir una campanya d'impopularitat, com l'havem haguda de resistir en totes les grans obres que s'han aprovat en Consistori. En la qüestió de les aigües se'ns digué que ens entregàvem en mans d'una gran empresa, i puc demostrar amb números que si l'acord no estés suspès i hagués estat ferm l'Ajuntament, hauria beneficiat 600.000 pessetes en l'exercici anterior i més d'un milió en l'actual, que hauria servit per a alleugerir la càrrega contributiva dels barcelonins.

Després, la campanya es va moure perquè es deia que ens entregàvem a una Empresa d'autòomnibus, i avui, els ciutadans etan satisfets dels serveis que els autòomnibus fan al públic.

Avui, també amb paraules més o menys directes, s'ha volgut dir que amb el nostre dictamen anàvem a salvar interessos d'una empresa, amb menyspreu dels de la ciutat.

Ja hi comptàvem amb aquesta campanya i estem decidits a aguantar-la, segurs de què durarà sols tot el temps que hi hagi les vallés i es vegi que la Rambla sols ha estat «escorxada» uns quants dies.

Es diu, com En Carrasco, que ha de privar per damunt de tot l'espiritualitat de la Rambla; que ell se sent regidor de la Rambla de les Flors, i jo li he de dir que jo també ho sóc, perquè van elegir-me regidor pel districte tercer, que agafa la Rambla de cap a cap. Però jo tinc consciència de la meva responsabilitat i jo em creuria fer un mancament al meu deure si jo avantposés l'interès del districte a l'interès general de la ciutat. Cadascú de nosaltres és elegit, per ministeri de la llei, pels electors d'un districte, però desgraciada ciutat si tots ens semtissim sols regidors pel districte que ens elegí. Qui es cuidaria de la ciutat?

Nosaltres estimem la ciutat i la Rambla i no crec que el senyor Carrasco vulgui donar a entendre que la majoria consistorial és enemiga de la Rambla. Nosaltres creiem que el metropolità és convenient a la ciutat, que per la seva grandesa té dret a tots els progressos de la civilització. L'Ajuntament ha d'afavorir a l'empresa que vulgui construir aquí el Metropolità.

Ens hem trobat amb una concessió donada pel Govern amb tota la força legal; que en ella hi havia un ramal per la Rambla.

Diuen els impugnadors que el metropolità podria terminar a la plaça de Catalunya. Jo no sé com rebran els industrials de la Rambla i carrers de Fernando, Boqueria, Sant Pau i Hospital aquesta proposta. Jo, regidor de la Rambla, crec que és el major greuge que es pot infertir als industrials de les dites vies.

Tots veiem com a Barcelona les indústries, botigues i despatxos que abans eren a l'interior de la ciutat ara van traspassant-se a la plaça de Catalunya, Passeig de Gràcia i Diagonal. L'única manera de contrarestar aquesta marxa ascendent és que el metropolità sigui una via que transporti fàcilment i ràpida els ciutadans de l'Eixampla al centre del clos vell de la ciutat.

Si el metropolità termina a la Plaça de Catalunya, jo no sé si els ciutadans seguiran Rambla avall o si restaran pels carrers d'aquell entorn. Jo no sé si els convindria als industrials dels voltants del Pla de la Boqueria que els ciutadans restessin a l'entorn de la Plaça de Catalunya.

Cal pensar reflexivament no sols amb els ciutadans que passegen per la Rambla després de dinar; cal pensar amb la ciutat i els industrials de la Rambla. El metropolità serà el mitjà de comunicació més ràpid quan arribi a Horta i Sant Andreu perquè els veins d'aquestes barriades puguin anar còmodament al Pla de la Boqueria.

Aquesta gran millora ciutadana molestarà i perjudicarà mentre durin les obres, però després ningú es recordarà de les molèsties en veure les facilitats i beneficis que donarà. I això s'afermarà més quan tothom estigui convençut de la veritat, de què no hi ha altre recurs.

En aquest problema hi ha l'interès del negoci de l'empresa, apoiat en una llei i l'interès dels industrials digne també de tots els nostres respectes. Nosaltres, com a representants de tota la ciutat, hem de procurar coordinar i harmonitzar aquests dos interessos.

Hi ha qui cerca perjudicar l'empresa que ve a implantar un negoci que és una millora; nosaltres creiem que no tenim dret a fer-ho; a fer-li gastar milions sense cap necessitat. No crec que ningú s'arrisqués a venir a implantar tals millores si s'assabentava de què aquí hi havia 50 regidors que sols es preocuparien de perjudicar-lo en tot el que poguessin. (El senyor Carrasco: Ningú proposa tal cosa.) S'ha dit aquí que nosaltres cercàvem estalviar despeses a l'Empresa. Si s'encomana aquesta persecució no vindrà ningú a fer cap gran empresa útil. Cal coordinar tots els interessos.

S'han dit coses monstruoses. Jo he llegit que s'interrompria durant anys tot el trànsit rodat i de peatons per la Rambla, i el que ho deia sabia que no era cert.

La Rambla. Jo recordo que hi ha hagut moments que algú ha parlat de convertir la Rambla en un bulevard, i algun demostrava la conveniència que la gent en lloc de passejar pel mig, on no veuen els aparadors, es veiessin obligats a passar per les voreres i podrien contemplar els objectes exposats als aparadors.

Donc bé, amb les obres del metropolità, no s'interromprà la circulació per les voreres, per on passaran tots els que circulin per la Rambla. Tampoc restarà interromput el trànsit. I això era el que demanaven els industrials, que passessin tots per les voreres. Ja ho tindran.

Hi ha qui ha dit que s'obriria la Rambla en canal; s'escorxaria la Rambla; que s'obriria una rasa des de la Plaça de Catalunya al Pla de la Boqueria.

Això no és cert. La Rambla té 600 metres, i durant les obres estarà interceptada sols en trossos de 40 metres, i això no serà obrir la Rambla en canal. Estaran limitades les obres per unes valles que, quan, per exemple, arribin al carrer de la Canuda, ja es començaran a treure les valles del cap d'amunt de la Rambla. En explicar això a una comissió d'industrials que va visitar-me es mostraren més tranquils i em digueren que no estaven assabentats d'aquests detalls i que així les molèsties no tindrien tanta importància com es deia.

A la Rambla de Canaletes a cada costat de la rasa hi haurà un passadís de cinc metres, per on podran passar la gent. Es natural que a les Rambles successives aquests passadissos no podran ésser tan amples, però es procurarà fer combinacions que dificultin la circulació el menys possible. Aquestes molèsties bé es podran resistir per a obtenir el benefici de tenir el metropolità al Pla de la Boqueria.

En sentir els impugnadors del projecte, em meravello, perquè tots ens recordem que la Rambla de Canaletes i d'Estudis quan ocupava l'Alcaldia el senyor Pich i Pon va estar interrompuda la circulació durant mesos amb motiu de l'asfaltat, que tan pèssim resultat ha donat. Va protestar aleshores ningú? No.

Fa quinze dies es va interrompre el pas de carruatges per la Rambla de Canaletes amb motiu de les obres del tramvia i va protestar algú? No. Ha protestat ningú per les obres del carrer de Pelayo, que han impedit la circulació rodada durant mesos? No.

Quan es van fer les clavegueres, aleshores sí que s'obriren en canal. El carrer de Salmerón i altres vies de gran circulació restaren interrompudes. Qui va protestar? No protestava ningú, s'aguantava la molèstia perquè tothom considerava que era una millora d'alta conveniència.

Fa pocs dies s'adjudicà una subhasta per onze milions de pessetes per a construir 70 quilòmetres de clavegueres a tot Barcelona. Aquests senyors que s'oposen que el metropolità de la Rambla es faci a rasa oberta, s'oposaran que s'obrin en canal tots aquells carrers on es faran les clavegueres? Aleshores es consentirà malgrat els perjudicis que aguantaran els industrials d'aquells carrers tan respectables com els de la Rambla.

Arreu del món passa el mateix. Tinc un gran nombre de dades referents a grans ciutats i esmenta casos a Berlín, a París, a Buenos Aires, a Madrid. Per tant no és cert el que s'ha dit que tal obra no s'havia fet enlloc del món.

Perquè s'hi oposen? No ho sé: els

uns per sentimentalisme, que si haguéssim d'atendre'ls ja podríem renunciar a fer res gran. No hi ha obra, fins un fer un urinari, que no provoqui la protesta d'algú. El més pràctic és cercar la fórmula per a aminorar tot el possible les molèsties i això és missió dels tècnics, i quan, com l'Ajuntament de Barcelona, es té un Director de Serveis Municipals com el senyor Cabestany, es pot tenir la seguretat que així es farà, i quan l'obra sigui realitzada serà aplaudida per tothom.

El fer abaixar la rasant de la Rambla no és possible perquè seria obligar a l'empresa a desfer tota l'obra fins al carrer d'Aragó. Hi ha ningú que pugui abonar tal cosa? Això el que es fa és una mica de literatura per a fer veure que hi ha qui defensa als industrials per a després deixar-los a mans del governador civil, que per la força faci complir la concesió. A mi aquesta conducta no em deixaria tranquil·la la consciència, que semblaria que no havia complert el meu deure.

Ens trobem que és un aventatge per als industrials de la Rambla i tota la ciutat antiga, i jo, com a regidor del districte crec que defenso millor llurs interessos així, que defensant els que passegen per la Rambla.

El senyor Maynés no està conforme en demanar un informe als enginyers industrials com demanava el senyor Junyent, perquè semblaria una desconfiança envers el senyor Cabestany, que creiem ha dictaminat amb tota consciència i amb tota la seva intel·ligència.

PROPOSICIO INCIDENTAL

El senyor Junyent presenta una proposició demanant dictamen a l'Associació i Escola d'Enginyers Industrials per a veure si efectivament hi ha dificultat tècnica de fer les obres amb foradada.

La defensa dient que sols ho demana per a enrobustir el dictamen de la Comissió.

Es posa a votació nominal i és rebutjada per 24 vots contra 23.

Havent passat les hores reglamentàries s'acorda suspendre la sessió a les 9'50, anar a sopar i retornar passada una hora i mitja.

—

A tres quarts de dotze de la nit es reprèn la discussió del dictamen autoritzant la construcció del «metropolità» a rasa oberta, des de la Plaça de Catalunya al Pla de la Boqueria.

El senyor Rocha es dol que el senyor Marial, encara que es tractés d'una qüestió administrativa, en votar la proposició incidental del senyor Junyent s'hagi separat del criteri de la resta de la minoria radical.

Nega que les rasants no puguin modificar-se; s'estranya que els nacionalistes no s'hagin deixat convèncer pel sentimentalisme del senyor Carrasco; censura l'alcalde per deixar publicar una nota oficiosa prejutjant la qüestió que es debatia; s'oposa a l'autorització d'obrir les Rambles en canal i se sorprèn que en el dictamen s'hagin canviat les rasants. Diu que portar el «Metropolità» al Pla de la Boqueria, no resol cap problema.

El senyor Domènech rectifica.

El senyor Romeu diu que la Companyia ha de modificar les rasants a ses costes.

El senyor Carrasco diu que sols s'imposaria el pas del dit ferrocarril per les Rambles quan s'allargués fins al port i estació de França però això no es fa perquè resultaria massa car i es vol acabar-lo al Pla de la Boqueria.

El senyor Blajot diu que es presentarà una esmena no permetent el canvi de rasants que, segons els facultatius, no es pot fer ni tècnicament ni legalment.

El senyor Rocha, davant d'aquesta declaració, proposa que el dictamen retorni a la Comissió i sigui reformat en aquest sentit.

El senyor Maynés diu que en l'últim informe del senyor Cabestany, es proposa, d'acord amb la Divisió de ferrocarrils, que s'estableixin en altra forma les rasants, com a millor solució per a poder installar les canalitzacions d'aigua, gas i electricitat, i aquesta modificació és la que proposa l'esmena esmentada pel senyor Blajot.

El senyor Rocha insisteix, el senyor Junyent s'hi adhereix i el senyor Maynés s'hi oposa.

Es llegeix una proposició incidental demanant que el dictamen retorni a la Comissió per a un més acurat estudi.

El senyor Marial diu que no s'oposa a la proposició, però que per a votar-la, cal que abans el senyor Rocha expliqui el sentit de les paraules que ha dit, referint-se a la manera com ell (el senyor Marial) havia votat anteriorment.

El senyor Rocha ho explica i el senyor Marial es dóna per satisfet.

Voten en contra els senyors Degollada, Guarro, Blajot, Bremon, Nonell, Bosch-Labrús, Tusell, Matons, Escolà, Barbey, Nadal, Tusquets, Duran, Vilaseca, Sabater, Maynés, Cararach, Sansalvador, Plaja, Esteve, Massot, Batlle i marquès d'Alella. Total, 23.

Voten a favor els senyors Olivella, Domènech, Marial, Roure, Casajoana, Canales, Rocha, Capdevila, Novés, Santamaria, Quirós, Benitez, Palau, Romeu, Arquer Trius, Carrasco, Junyent, Viza, Bordas, Anglada (S.) i Gabarró. Total 22.

Queda refusada la proposició.

Tots els regidors han votat amb el seu vot propi i personal. Es un error el dir que el vot de la presidència ha decidit la votació. El regidor senyor marquès d'Alella ha votat com a regidor, que és de la manera que en consciència li ha semblat millor.

El senyor Degollada intervé en la discussió del dictamen i diu que el projecte del ferrocarril soterrani de les Rambles s'ha de procurar que causi als ciutadans les menys molèsties possibles durant la construcció.

El senyor Massot rectifica

El senyor Marial, dibuixant-ho a la pissarra, explica un seu projecte que entén que es podria realitzar, sense ocupar sinó una petita porció de les Rambles i la construcció es podria fer sense cap mena de perill.

El senyor Tusell també va a la pissarra i diu que no podria prescindir ni de fer valles a l'entorn dels pous que proposa, ni de dipositar les terres extretes i els materials de construcció, al mig de la Rambla.

El senyor Rocha demana que es pari atenció en el projecte Marial i vegin els facultatius la manera de realitzar-ho.

L'OBSTRUCCIO

El senyor Romeu demana que es llegeixin la llei de ferrocarrils secundoriss, la R. O. de concessió del Metropolità i el Reglament.

El senyor Maynés contesta dient que la demanda del senyor Romeu, a dos quarts de quatre de la matinada li fa tot l'efecte del començament d'una obstrucció; que no hi sap veure cap congruència entre els documents que demana i l'autorització de fer les obres del Metropolità, a la Rambla, a rasa oberta i, per tant, que entén que no procedeix satisfer la petició del senyor Romeu.

Que considera pertinent la declaració de què ja està prou discutida la totalitat del dictamen; que es doni lectura de les esmenes que s'han presentat; que la Junta de Govern vegi les que pot pendre en consideració i discsutir les que no s'admetin.

La petició del senyor Romeu no indica el propòsit de discutir, aduint raons per a convèncer; sols es proposa allargar el temps per a veure si nosaltres ens cansem i algú se'n va a dormir o es posa malalt per a així guanyar discutint i aduint. Nosaltres estem disposats a discutir tot el temps que es vulgui, però no a resistir coaccions d'aquesta mena.

El senyor Romeu insisteix i demana l'opinió dels caps de minoria.

El senyor Rocha, com és natural, li sembla molt bé el que està fent i li ofereix l'ajut de la minoria radical.

El senyor Carrasco presenta una proposició perquè la Companyia del Metropolità no faci el ramal de la Rambla.

El senyor Maynés diu que si es podia fer una provatura en aquestes qüestions, el millor seria acceptar la proposta i es veuria com al cap de poc temps serien els mateixos industrials els que el demanarien, perquè, com han dit, els compradors de l'Eixampla i barriades s'aturarien a la plaça de Catalunya i no baixarien Rambla avall; però aquestes qüestions no són coses de criatures i no s'hi pot jugar i aconsella que la proposició sigui refusada.

Es posa a votació i 26 voten en contra i 17 a favor.

JA ESTA PROU DISCUTIT

El senyor Maynés formula en una proposició incidental el que havia manifestat; que es considerés ja prou discutida la totalitat; que no es procedeixi a la lectura dels documents demanats pel senyor Romeu; que es llegeixin les esmenes i la Comissió les estudii i vegi les que es poden acceptar i discutir les altres.

El senyor Romeu s'oposa a la proposició incidental del senyor Maynés.

Aquest li contesta que fa vuit hores que s'està discutint el dictamen amb tota l'amplitud que cada regidor ha volgut; sense cap limitació, tots els regidors han pogut dir el que han tingut per convenient. A aquestes altes hores de la matinada, el senyor Romeu comença una obstrucció impertinent, ofensiva, perquè tracta de coaccionar-nos. Nosaltres, emparats també amb el Reglament, presentem aquesta proposició, que no és sinó una defensa contra l'atac del senyor Romeu.

El senyor Rocha apoia la pretensió del senyor Romeu i diu que si es vota la proposició Maynés la minoria radical es retirarà del Consistori. Demana que s'uneixi a l'expedient la rasant de l'estació del Metropolità a la plaça de Catalunya.

El senyor Carrasco, com els radicals, diu que també es retirarà.

El senyor Junyent creu que, encara que estingui el dret de presentar una tal proposició, el senyor Maynés no n'hauria d'usar i li demana que la retiri en obsequi a la concòrdia.

El senyor Romeu diu que ells també es retiraran.

El senyor Maynés diu que, davant de l'obstrucció del senyor Romeu, usant o abusant dels mitjans reglamentaris, la majoria no vol deixar-se atropellar, perquè a un senyor regidor li vinguin ganes de molestar-la, de coaccionar-la.

En legítima defensa, la majoria ha pres la resolució de no deixar-se atropellar i creu que prou latitud s'ha donat al debat i el mateix senyor Romeu, quan ha pres la resolució de demanar que es llegeixi tota la llei de ferrocarrils i la R. O. de concessió i totes les altres coses, demostra que ja no sap què dir més. Això vol dir que la discussió de la totalitat ja està exhaurida i d'això se'n fa ressò i motiva la meva proposició.

Contestant al requeriment del senyor Junyent li diu que així com ha demanat a la majoria que retirés la proposició, jo demano al senyor Junyent que interposi tot el seu valiment prop del senyor Romeu, perquè retiri la seva demanda de documents, que deixi d'emparar-se amb l'article 36 del Reglament, que si així ho fa, nosaltres prescindirem d'emparar-nos en l'article 30 i retirarem la proposició i discutirem tot el que vulgui i tot el temps que vulgui. Nosaltres no tractem de cohibir la discussió. Sols ens proposem defensar-nos d'una violència.

LA RETIRADA

El senyor Romeu insisteix en la demanda i, considerant que no serà satisfeta, es retira junt amb el senyor Arquer.

El senyor Maynés, es dirigeix al senyor Rocha i li expressa el sentiment de què el senyor Romeu, no sabent ja què dir més contra el dictamen i previent que seria derrotat en les seves pretensions, s'hagi retirat. Prega al senyor Rocha que resti al Consistori i hi romandrem tot el temps que vulgui, discutint. Vostè, senyor Rocha, pot fer-ho, perquè no ha presentat la demanda del senyor Romeu. Si vostè resta aquí, jo retiraré la proposició i l'invito a una discussió raonada.

El senyor Rocha diu que no pot atendre el prec del senyor Maynés i que es retiren.

Efectivament, tots els radicals es retiren, i al darrera d'ells hi va el senyor Trius.

Resten a la sala els senyors Carrasco, Batlle, Gabarró, els tradicionalistes i tots els altres que constitueixen la majoria.

El senyor Maynés diu que ha fet tot el possible perquè restessin al Consistori i seguissin discutint. La retirada indica que no tenien propòsit de discutir raonadament.

El senyor Junyent diu que l'oferiment del senyor Maynés de retirar la proposició i seguir la discussió, motiva també el que la minoria tradicionalista mudi de criteri i se separi dels que s'han retirat, restant al Consistori a discutir.

DISCUSSIO DE LES ESMENES

Una dels senyors Massot, Esteve, Guarro, Barbey i Duran: «Que el compliment d'aquest dictamen no es porti a efecte sense la prèvia i expressa acceptació per part de la Companyia de totes les obligacions que en el dictamen en les esmenes incorporades s'imposen a l'empresa.» (Acceptada.)

Una altra dels mateixos senyors: «Que de les obres que s'han de practicar a cel ras per a les quals s'autoritza la installació de valles, no es poden extreure les terres de l'interior d'aquestes sinó des de les deu de la nia a les set del matí.» (Acceptada.)

Una altra dels mateixos senyors: «Que els arbres que en el dictamen es considera indispensables tallar, siguin respectats mentre no constitueixin un imminent perill per als treballadors i vianants; i a fi que això no arribi, s'obligui a l'empresa a pendre les mesures de seguretat que imposi el cap dels serveis tècnics de l'Ajuntament.» (Acceptada).

Una altra dels mateixos senyors: «Que si hi ha necessitat de reposar algun arbre que necessàriament hagi hagut de suprimir-se o hagi mort, la Companyia vingui obligada a pagar les despeses de substitució, havent de tenir l'arbre substituit les condicions de mesura i altres que imposi l'oficina facultativa de l'Ajuntament.» (Acceptada).

Una altra dels mateixos senyors: «Que mentre durin les obres a què es refereix el dictamen quedin absolutament lliures i expedites la part vial destinada al trànsit rodat i voreres i per tant, l'Alcaldia adoptarà les mesures convenients, al seu judici, per a garantitzar el lliure trànsit.» (Acceptada.)

Una altra dels mateixos senyors: «Que en aquelles seccions de les rambles, en les quals s'autoritza la realització de les obres en cel ras, la Companyia vingui obligada a canviar la totalitat del paviment, tant en la part que hagi estat oberta com en la que no, d'acord amb les condicions que imposi la Direcció dels Serveis tècnics municipals.» (Acceptada.)

Una altra dels mateixos senyors: «Que si per conseqüència de l'extracció de terres es necessita intensificar la neteja de les rambles, coren a càrrec de l'empresa del Metropolità les despeses que ocasioni.» (Acceptada.)

Una altra del senyor Maynés: «Que se suprimeixi del dictamen la condició de rebaixar les excavacions a 0'60 metres, de manera que la distància sobre les vigues a la superfície del sòl sigui d'un metre, substituint-la per les que consten en l'informe del director general dels serveis tècnics d '11 del corrent.» (Acceptada amb el vot en contra dels senyors Bordas, Viza i Carrasco.)

Una altra dels senyors Junyent, Bordas, Viza i Anglada (S.): «Que després de les paraules «a cel ras», s'hi afegeixi: «donada la impossibilitat de realitzar-les per túnel». (Acceptada.)

Una altra del senyor Carrasco: «Que es limiti la llargària de les valles de la tanca, on es treballi, a 25 metres, en forma que mai pugui estar interrompuda en una extensió superior a l'esmentada.» (Rebutjada en votació nominal per 23 vots contra quatre dels senyors Carrasco, Bordas, Viza i Anglada (S.)

Una altra del senyor Carrasco: «Que es precisi la durada màxima de les obres, assenyalant el termini d'un anys a comptar des del dia en què es colloqui la primera valla, imposant a la Companyia l'obligació de satisfer una multa de 10.000 pessetes per cada dia que transcorri fins a quedar completament lliure d'obstacles el passeig central de la Rambla completament refet el seu paviment. (Rebutjada.)

Una altra del senyor Bordas: «Que si transcorregut un any just a comptar del dia que comencin les obres del Metropolità a les rambles, no estiguin acabades o, almenys, no estigui totalment lliure d'obstacles el sòl de les Rambles, la Companyia pagui 5.000 pessetes per cada dia que trigui a realitzar-ho. (Fou acceptada amb la següent variació proposada pel senyor Maynés: «la multa serà de 500 pessetes diàries durant els primers 10 dies; de 1.000 pessetes diàries els següents 10 dies; de 1.500 pessetes diàries durant els següents 10 dies, i així successivament, augmentant la penalitat en 500 pessetes diàries cada 10 dies(entenent-se llevat dels casos de força major.)

Una altra del senyor Bordas: «Que la Companyia del Metropolità no pugui transferir la seva concessió fins que estigui establert definitivament el servei.» (Acceptada en el sentit de què la companyia es comprometrà a no trametre la concessió sense traspassar totes les obligacions derivades dels presents acords municipals.)

FINAL

A dos quarts de sis de la matinada l'alcalde diu que, acabades totes les esmenes, declara closa la sessió.

Recomanem a les entitats i als particulars que tenen a bé trametre'ns articles o notes suplicades, la necessitat absoluta (sense la qual no ens és possible fer-ne el menor cas) d'avalar degudament els originals amb un segell o una firma

Els esports

REGATES A VELA

Amb el fi de disputar-se definitivament la posessió de les Copes Alcaldé, Consell de la Mancomunitat de Catalunya i Presidència, de N'Artur Sedó Guichard, afectes a les Regates a Vela, que ha organitzat el Club Marítim, s'efectuaran avui, a les 10'35 del matí les proves de desempat entre els yatchs «Cigne» i «Giralda V» de la classe de 7 metres, «Barandil» i «Mercedes», de la classe de 6 metres i «Culip» i «Nena», de la sèrie Hispània, classe «Z», corresponents als indicats trofeus.

BOXA

La vetllada celebrada el dimarts a l'Iris Park fou una d'aquelles nits d'emoció, però d'una emoció curta, donada a dosi i repetida en diferents moments.

En el curs de la mateixa hi van haver tres k. o. i, gràcies als quals, no solament tingué la vetllada un dèix interessant, car això del k. o. és cosa que sembla que convenç la majoria, tan sols sigui per l'efecte que fa, sinó que va fer que poguéssim plegar més aviat i no repetir el de cada dimarts, sortint a dos quarts de dues de la matinada. Creiem que valdria la pena que els organitzadors tinguessin en compte que a dormir tothom hi té dret, fins ells.

En Mur, després d'un combat acceptable, aconseguí deixar k. o. a En Marcos al tercer assalt.

El segon encontre fou entre En González i En Bertrand; ells posaren tota la fe en guanyar-se, i quasi de poc el segon queda vençut abans de finir el temps fixat. No obstant, va vèncer En González per punts.

L'Urtasum-Barnils, van donar-se una sèrie de cops durs, desenrotllant-se els assalts amb vistosa escomesa. L'estilisme de l'Urtasum no fou suficient per a dominar el seu adversari, al qual va proclamar-se vencedor.

Era convenciment general que el combat Anderson-Marco, seria una victòria de l'italià, però segurament que ningú esperava que l'ex-campió amateur del Languedoc, caigués pels deu segons reglamentaris en el transcurs del primer assalt. Així esdevingué aplaudint-se xardorosament el vencedor.

Finalment, l'encontre revenja Albert Zaldívar, feia creure en una bona lluita per ambdues parts, però en començar en Zaldívar ja va demostrar la seva fortitud, de la qual cosa n'abusa en alguns moments. Refet l'Albert de les primeres escomeses, anava la cosa anivellada, quan a l'acabament del tercer assalt, aquest cau, salvant-lo aparentment l'acabament del temps reglamentari. Hi ha canvi de guants, i en començar novament, després d'un xic de bregа, l'Albert cau també, perdent.

Això és el que vam veure el dimarts a l'Iris. Per al dimarts vinent s'anuncià el combat Saez-Valls, per al campionat d'Espanya.

—

Dimarts es va reunir el Consell Directiu de la Federació Espanyola de Boxa per a tractar del Campionat d'Espanya del pes welter que es posarà en joc en el combat Saez-Valls.

Es va acordar que aquest campionat fos disputat a la distància de dotze rounds de tres minuts i amb guants de quatre unces.

També varen ésser designats com a jutges els senyors Reyes i Delquer, i com a director de combat i jutge el senyor Casanovas els quals acords varen ésser tramesos als organitzadors per al seu govern.

La festa de Sta. Cecilia

Solemnial i de caràcter catalanesc fou la festa que dedicà la parròquia de Santa Maria de Jesús, de Gràcia, en la diada de Santa Cecília, amb motiu de la festa inaugural dels chors parroquials i per a solemnitzar la diada de Santa Cecília, en la qual volgueren donar a conèixer la seva tasca dintre de la parròquia. Amb assistència de bon nombre de fidels, i prenent-hi part el Pomell de Joventut «Flors oloroses», tingué lloc el solemne Ofici, amb sermó, que digué el doctor Carreras. En la missa va estrenar-se una formosa casulla de capa.

—

Ahir es va celebrar amb gran esplendor en molts temples barcelonins la festa de la Patrona de la música religiosa, Santa Cecília.

Igualment s'ha celebrat en moltes poblacions catalanes.

LES TERRES CATALANES

PERPINYA

Enterrament de la senyora Ramell. —El passat divendres, més de dues mil persones van acompanyar al cementiri la despulla mortal de l'honorable senyora Ramell, esposa del diputat català Pere Ramell, morta de malaltia incurable, contractada com infermera major, quan durant la guerra, cuidava els pobres soldats tuberculosos.

La respectable difunta era condecorada amb la Creu de la Legió d'Honor i amb la Medalla d'Or de les Epidèmies.

Nombroses societats havien enviat corones i delegacions, particularment L'Union des Femmes de France, amb el seu drap d'honor, l'Associació dels Mutilats. Els honors militars eren presentats pel 24 Colonial.

Al cementiri de Sant Martí, en la nostra terra catalana, on, segons la seva voluntat descansa ara aquesta noble figura, víctima de la seva abnegació, el doctor Rives, en nom dels Mutilats va homenatjar la difunta tributant-li tota la gratitud dels malalts i ferits de la guerra. Després, en nom de la família, l'ex-ministre de l'Interior Juli Pams, senador pel Rosselló, va pronunciar un bell elogi i, fent-se l'intèrpret dels assistents, va presentar al diputat Ramell el més pregon i sentit condol per tan irreparable pèrdua.

Rebi el valent diputat dels Pireneus Orientals, en aquesta dolorosa circumstància, l'expressió de la nostra simpatia entristida.

La moneda d'alumini. — El Banc de França acaba de rebre 150.000 francs de moneda d'alumini endaurat, destinada al Rosselló. Seran tretes de circulació per una suma igual, les monedes de paper de les Cambres de Comerç.

Una artista catalana. — Ens comuniquen d'Avinyó l'èxit creixent assolit per la nostra jove compatriota senyora Lluïsa Baribel (alies Jane Pey) d'Elna, alumna de la cèlebre artista Forti-Marill, avui professora de cant a Perpinyà.

Lluïsa Baribel ha estat molt aplaudida en el paper de Matilde de Guillem Tell, la qual cantava per primera vegada, en La Micaela de Carmen.

Els diaris d'Avinyó i de la regió són unànims en predir-li un bell esdevenidor artístic.

Ens n'alegrem i felicitem coralment la nostra gentil compatriota.

La fira. — Aquesta setmana, molt més freda i ventejada, no ha estat gens favorable a la fira. Els dies feiners, entre dos raigs de sol, les parelles més coratjoses, les criades de més guimbera i la canalla, sempre trempada, s'arriscaven en els remolins de polseguera, desafiant la ispa i la tramuntana.

A la nit, moltes barraques ja no obrien.

Sols el diumenge, malgrat una mala ventegada, els ciutadans, complint llur deure dominical, omplien els Plàtans, parant-se com és de costum, més per reflexe mecànic que per curiositat ja satisfeta, davant de cada barraca; i el rostre d'alguns es veia no-res-menys la indiferència transformar-se, per graus successius, en evocacions infantívoles, en records d'aquell temps endaurat de cabellets i de dolços quan manejaven espases de fusta, fumaven cabellera i cavalquejaven un quart d'hora per cinc cèntims.

Accident a la fira. — Al carrussel de les barques, un nen de tretze anys, el jove Besa, va perdre el coneixement quan es gronxava, i va caure a terra ferint-se greument.

Un bell concert. — L'entitat La Amicale Symphonique va donar al Teatre, el dilluns passat, un grandiós concert, estrenant-se diverses composicions líriques del mestre Bertran de Balanda, i dues gracioses orquestracions del mestre Eustace, sobre els temes dels chors catalanas «Albada», d'En Calcet, lletra d'En Grando, i «Vora mar», d'En Batile. Foren molt aplaudits l'Orquestra Simfònica i els cantaires catalans. Prestaren llur concurs l'apreciada senyoreta Coeur professora de cant, el tenor Bassou, el concertista Puig i alguns altres artistes rossellonesos.

SABADELL

El bosc de can Feu

Des del nostre benvolgut colega, el degà «Revista de Sabadell», una personalitat molt acreditada i que s'ha distingit tostemps en aportar la seva col·laboració en tots els afers que facin referència a qualsevol dels aspectes sabadellencs, especialment en els que atanyen a la seva història i tradició, sota un seudònim, aquesta vegada ha donat el crit d'alerta davant la qüestió del bosc de can Feu; bosc particular o bosc sabadellenc?, esmentant com actualment en aquest bosc s'han comès una pila de talles d'arbres continuadores d'altres esdevingudes amb freqüència d'un temps ençà.

Nosaltres, que volem dir entre parèntesi, som companys de tota la vida d'aquell bé de Déu de pins i roures i plans i marges, que hem vist adés i ara totes les facècies que s'han fet al malaguanyat bosc — i diem malaguanyat perquè recordem en aquest moment les continuades tallades d'arbres, les freqüents i inexplicables cremes, aquella representació de l'òpera «Carmen» amb braus i tot, aquella infecció de les aigües que són de tanta durada i l'abandó de tota la vida en què s'ha tingut per part dels elements i corporacions oficials sabadellenques — no cal dir si en aquesta nova malestar en restem contristats i entristits. Es vergonyós, realment, no pel propietari del bosc, que al cap davall no ha mai vist un interès palesat per nostres entitats ni municipi en la conservació, millorament o transformació del bosc, i que contràriament es veu en el cas freqüent d'embrutiment per part de certs indesitjables visitants que no miren prim en malmetre tot allò que troben al seu pas i al seu abast, sinó que és vergonyós per a nosaltres, vergonyós per les nostres entitats culturals i científiques, per les nostres entitats dites d'ordre, per l'Acadèmia de Belles Arts, centres excursionistes, Ateneu, pel nostre municipi. Es cert que s'ha parlat molt d'aquesta qüestió, però sempre han estat veus isolades, i encara des de la premsa. Com ara, per desenganyar-vos, amic, de la «Revista de Sabadell», tampoc aconseguirem res, a no ésser que abandonem momentàniament els diaris i ens unim, els que siguem, per a parlar-ne i cercar solucions, que, qui sap si ens fóra atorgada en aquell cas una col·laboració més àmplia, més generosa, més eficaç que la que se'ns atorgarà ara, llegint-nos i dient núicament en acabar la lectura: «realment, aquests tenen raó».

La cobla Barcelona

La joventut del Centre Català d'aquesta ciutat, celebrarà el vinent dissabte, dia 25, tal com diguérem, un festival de sardanes a casa seva, a base, hom diu, del següent programa: «L'avi Xena», d'En Juncà; «El taup», d'En Gratacós; «Records de Sabadell» o «El bosc de can Feu», d'En Juncà; sardana inèdita d'En Garreta, «Quan el dia s'esllavissa...», d'En Blanch, i «Empordà i Rosselló, d'En Morera.

Ja es veu, doncs, que es tracta d'una exquisida i flairosa festa que fa venir set només de preveure-la.

Enterrament

S'ha fet l'enterrament del que va ésser distingit periodista i bon sabadellenc, N'Evarist Jaló.

L'acte s'ha vist molt concorregut, posasnt-se de relleu les simpaties que gaudia el difunt.

L'auditori tributà a cada u merescudes ovacions.

A l'Associació Politècnica. — El distingit professor Lluís Thomas, de la Facultat de Lletres de Montpeller, va analitzar el passat diumenge, a la sala Arago, la crònica d'En R. Muntaner, poant-hi la matèria d'una interessant conferència titulada «Els catalans als Dardanels al segle XIV». Fou molt elogiat.

El vinent diumenge, el professor Moy, de la Facultat de Lletres de Montpeller, tractarà el següent tema: «El lloc de l'home en l'Univers».

C. G.

TARRAGONA

(Conferència de les 9 de la nit)

ACTE PATRIOTIC

Diumenge proppassat, a Sarreal, va celebrar-se un acte patriòtic organitzat per Nostra Parla.

Hi van pendre part, dirigint la paraula al públic, el diputat de la Mancomunitat En Manuel Potau i el ferm nacionalista En Manuel Ausó Esplugues, que foren extraordinàriament aplaudits.

UNA ESTAFADORA

Una senyora que es dedica al mandarisme, i que ha estat a Tarragona uns quants dies, ha desaparegut de l'hotel on s'estatja, i, la seva desaparició ha coincidit amb una pluja de denúncies per petites estafes comeses.

La policia està fent gestions per a atrapar l'estafadora.

MERCAT D'AMETLLA I AVELLANA

Ametlla. — Molla, 58 pessetes el sac de 50'400 quilos; gra llarguet, 120 pessetes el quintà; Esperança, 115; comú, 105.

Avellana. — Oregreta, 47 pessetes, el sac de 58'400 quilos; exportació, 45 pessetes; gra primera, 74 pessetes el quintà; segona, 72 pessetes.

ALTRES NOVES

El Centre Industrial anuncia la celebració d'un concurs d'objectes d'art.

—La venda de pa per compte de l'Ajuntament, que demà comença, es farà en tots els mercats de la ciutat.

—De Montroig comuniquen que han estat detinguts en Miquel Mendoza, de motiu «Arrupit», la seva sogra i dos fills, per furt d'una important partida d'olives a Francesc Sot.

—Demà passat faran festa els empleats de l'Ajuntament amb motiu d'estorar-se les dependències de la Casa Consistorial.

El jove advocat i ferm nacionalista de Montroig N'Enric Aragonès, ha instal·lat el seu despatx de bufet a Reus.

—Al teatre de l'Ateneu hi debuta aquesta vetlla una companyia dramàtica, dirigida per Horaci Socias.

Vallès

PALAU-PLEGAMANS. — Hi hagué en aquest poble una diada pomellista. Al matí, començà amb una comunió general que se celebrà a l'església de Palausolitar. Donava bo de veure tot aquell estol de damisel·les cofades amb la típica caputxeta; els joves, tots portaven la barretina vermella damunt les espatlles en anar a rebre el Santíssim.

A les deu, l'església de Palausolitar estava curulla de gent. Els pomellistes locals cantaren l'ofici, que celebrava el senyor rector del poble. Aquest, en la plàtica, va dir que ell pregava a Déu que conservi molts anys els Pomells de Joventut pel bé de l'església i de la nostra Pàtria.

Sortint de l'església el senyor Serra i Ustrell, el qual portava la representació del patriarca dels Pomells, senyor Folch i Torres, va dir un sentit parlament que fou ovacionat pel nombrós públic que hi havia congregat.

Es va cantar l'«Himne dels Pomells» i es van donar visques al senyor Folch i als Pomells de Joventut.

A les dotze es va celebrar a l'espaiosa sala de can Estany un àpat de germanor, el qual va transcórrer en mig de la més franca cordialitat.

A les dues el senyor Serra i el poeta Marian Lleixà, el qual venia en representació dels Pomells barcelonins, van marxar a Barcelona; mes, abans, el senyor Serra i Ustrell va dir uns mots condolent-se d'haver de marxar tan aviat.

A dos quarts de tres hi hagué una interessant vetllada patriòtica a la sala de can Estany, la qual estava engalanada de boniques garlandes. A la presidència hi vàrem veure el batlle del poble, senyor Castells, i les Juntes dels Pomells locals. Va obrir l'acte el secretari del Pomell Niça Catalana, llegint una encoratjadora carta del senyor Folch i Torres, en la qual deia que per damunt de la joia que sentia, per aquest esdeveniment, hi calia expressar la recança que sentia de no poder assistir-hi. Acabava tan afectuosa lletra encoratjant els pomellistes a fer un nou i més gran recull d'entusiasmes per glòria de Déu i de la Pàtria. Aquesta lletra va ésser llargament ovacionada. Es va llegir també una lletra del Pomell Sant Jordi, adherit-se a la festa. També se'n llegí una de molt sentida d'En Lleixà.

L'entusiasta senyoreta Dolors Mas, del Pomell Gentil Llaçada, va llegir «Pàtria», que va ésser xardorosament ovacionada per l'entusiasme i fermesa que la va recitar.

La bella pomellista del Gentil Llaçada, senyoreta Antònia Oliver, va dir una bella poesia, la qual fou llargament ovacionada.

També la senyoreta Maria Malla va dir un parlament encoratjador, pel qual va ésser molt felicitada.

El jove Evarist Bordina va dir la forta poesia «Sagramental», que va ésser molt ben rebuda pel nombrós públic que omplia la sala.

El pomellista Miquell Vilardell va dir un inspirat parlament.

Va cloure la festa el conseller dels Pomells de Palau-Plegamans. Acte seguit es van cantar «Els Segadors», i el públic anà a la plaça de la Vila, on la Cobla Cathalònia deixà anar tot un enfilall de belles cançons de la nostra terra, i aviat es van veure tot de mans entrellaçades, puntejant la dansa Pàtria, i en mig de la més franca germanor va acabar la tan magna festa.

LLEYDA

(Conferència de les 9'30 de la nit)

LA FESTA DE SANTA CECILIA

Amb motiu de la festa de Santa Cecília, i complimentant un vot de la ciutat que commemora aquesta diada en la qual els lleydatans trencaren el siti de les tropes Franceses, l'Ajuntament ha fet posar draperies i les banderes en les dues façanes de la Casa Consistorial.

ALTRES NOVES

S'ha calat foc a un cobert dels afores, propietat d'en Josep Mallorca, havent-se cremat 250 quintars de palla.

Ha quedat destruït i no s'ha de doldre cap desgràcia persosnal.

—Han estat detingudes Francisca Prat i la seva filla Dolors Canela, veïnes de Fontarellach, pressumptes autores d'un furt comès dins d'una finca de Bartomeu Tebrós, de la mateixa població.

—Ha estat auxiliada al dispensari municipal en Joan Borràs, amb modiu d'unes cremades que s'ha fet a la mà esquerra.

Pla de Lleyda

MOLLERUSA. — Diumenge vinent se celebrarà una solemne festa amb motiu d'homenatjar la Patrona de la música, Santa Cecília. Hi pendran part els Pomells, l'Orfeó Mollerusenc i altres elements musicals de la vila.

— A l'Acadèmia Montserratina s'hi celebrà una festa organitzada pel fundador dels Pomells de Joventut a Mollerusa, mossèn Marcelí Boixader, per tal de nomenar conseller dels Pomells a mossèn Josep Obiols.

— La delegació de Nostra Parla ve organitzant amb sovintesa festes literàries i patriòtiques que es veuen molt concorregudes.

Ha tingut lloc amb solemnitat mai vista, la festa de la Presentació de la Mare de Déu, a la capella de les Germanes Carmelites de la vila. Foren elegides organitzadores les senyoretes Na Maria Capdevila i Na Teresa Costa.

Oficià el reverend arxiprest, mossèn Joan Pintó, i féu la plàtica de la Comunió el P. Fabregat de la R. de Cervera.

Tots els actes han revestit una solemnitat magna, essent extraordinària la del moment de la Presentació de Nostra Senyora, que féu la senyoreta Costa, acompanyada de les senyoretes Magdalena Costa i Soledat Pallerola.

GIRONA

(Conferència de les 9'45 de la nit)

CONSTRUCCIO D'UN PONT

El senador per Girona senyor marquès de Camps ha comunicat al president d'aquesta Diputació n'Agustí Riera, que s'ha celebrat la subhasta per a la construcció d'un pont damunt el riu Terri, a Costa Roja, i que s'és adjudicada a «La Vascònia», de Bilbao, pel preu de 121.000 pessetes.

ALTRES NOVES

De SSant Joan de les Abadesses comuniquen que un carro guiat per Francesc Airós ha agafat el nen de nou anys Ernest Illa i Anglada, qui ha quedat mort a l'acte.

El carreter ha quedat detingut.

—Per a demà, a les onze del matí, està anunciada la reunió, a la Casa Consistorial, dels alcaldes i advocats de Girona, La Bisbal Santa Coloma de Farnès, per a formar la ponència que ha d'intervenir per a oposar-se a la creació del partit judicial de SSant Feliu de Guíxols.

—Pel ministeri de Foment s'ha disposat la incoació d'expedient sobre l'electrificació de la línia Ripoll-Puigcerdà.

—Demà, a les tres de la tarda, tindrà lloc a l'escola de Na Carme Auguet el certamen literari anunciat.

Vida religiosa

Avui: Sant Climent I, papa i màrtir, Santa Lucrècia, verge i màrtir.—Demà: Sant Joan de la Creu, fundador. i Santes Flora i Maria, verges.

Quaranta hores: Demà, a l'església Religioses Escolàpies. Hores d'exposició: **De les vuit del matí a les sis de la tarda.**

La missa de demà: **Sant Joan de la Creu,** color blanc.

Cort de Maria: Demà, Nostra Dona del Remei, a Sant Jaume.

Adoració nocturna: Avui, Torn del Santíssim Corpus Christi.

Vetlles en Sufragi de les ànimes del Purgatori: Avui, Torn de Maria Mare de les Ànimes, a la seva capella, **Escorial, 155 (Gràcia).** — Demà, Torn de Nostra Dona de la Mercè, **a la mateixa capella.**

—La Congregació de Maria Immaculada (de la Medalla Miraculosa) i de Santa Cecília celebrarà, els dies 24, 25 i 26, per a solemnitzar l'aparició de Maria Immaculada de la Medalla Miraculosa, un tridu, les funcions del qual tindran lloc, a les sis de la tarda, predicant el P. August Huppfeld, S. J., i cantant-se escollits motets per l'Orfeó de Santa Cecília, que dirigeix la senyoreta Concepció Ginot. Les susdites funcions tindran lloc a l'església del Col·legi de Maria Immaculada, Consell de Cent, 393.

Obituari

FUNERALS

Na Maria del Cor de Jesús. Superiora que va ésser de l'Asil del Bon Pastor, d'aquesta ciutat. Demà, misses a l'església de l'expressat Convent. Començaran a dos quarts d'onze.

Na Dolors Castellar i Ramis de Hallegg. Morí el 24 d'octubre. Demà, a les deu, a la Casa de Caritat.

ANIVERSARIS

Na Lluïsa de Sentmenat i de Gallart, marquesa vídua de Castelldosrius. Demà, a dos quarts d'onze, a Sant Agustí.

N'Artur Bosch i Suñé. Morí el 23 de novembre de 1921. Demà, de deu a dotze, misses al Bonsuccés.

En Rosend Partagàs i Carbonell. Morí el 24 de novembre de 1921. Demà, de deu a dotze, misses a Santa Anna.

N'Emili Cantallops Poulet. Morí el dia 25 de novembre de 1921. Demà, de deu a dotze, misses a Betlem.

PARTICIPACIONS DE DEFUNCIO

Na Filomena Julià i Farell, vídua de Saiz. Enterrada aquest matí.

En Manuel Sánchez i Sánchez. Coronel d'infanteria retirat. Enterrat la tarda.

En Llàtzer Foz i Ponz. Enterrat avui al Cementiri Nou.

Na Dolors Suñol i Massagué, vídua de N'Antoni Folguera. Ha estat enterrada aquesta tarda al Cementiri de Les Corts.

Na Josepa Rivera i Morales, vídua d'En Joan Anglada. Ha estat enterrada aquest matí al Cementiri Vell.

VIDA MARÍTIMA I COMERCIAL

Ingressos de la Companyia dels Ferrocarrils de Madrid a Saragossa i Alacant

LÍNIES	Quilòmetres en explotació	Ingressos dels dies 21 al 31 d'octubre de 1922 (Pessetes)	1921 (Pessetes)	Diferència (Pessetes)	Ingressos des de 1.er de gener al 31 d'octubre 1922 (Pessetes)	1921 (Pessetes)	Diferència (Pessetes)
Xarxa antiga	2.944	6.022.084'88	6.450.790'89	— 428.706'01	157.033.244'30	152.630.239'56	+ 4.403.004'74
Xarxa catalana	719	2.683.380'08	2.150.965.66	+ 532.414'42	59.912.208'74	58.127.680'70	+ 1.784.528'04
Tota la xarxa	3.663	8.705.464'96	8.601.756'55	+ 103.708'41	216.945.453'04	210.757.920'26	+ 6.187.532'78

Barcelona, 20 novembre de 1922. — El Secretari accidental del Comitè, Enric Messa.

LA JUNTA DEL PORT

En l'última sessió de la Junta del Port, presidida accidentalment per don Rafel Roig i Torras, foren aprovats els comptes corresponents al passat mes de setembre, essent els assumptes de major interès objecte de la dita sessió els següents:

Cobrament del primer semestre de subvenció extraordinària concedida a aquest port en quantitat líquida de pessetes 1.085.800; acordant-se amb tal motiu, vista l'efectivitat de la indicada subvenció tantes vegades ineficaçment oferta des de 1908, fer present a la superioritat la gratitud de la dita Junta, amb prec de què disposi que siguin tretes amb urgència a pública subhasta les obres aprovades, sancioni les tarifes en tràmit i accepti els projectes que vagi presentant per el ràpid desenrotllament i millora del nostre port a fi de recuperar en el que es pugui, el temps amb tantes demores perdut;

Informe favorable a la concessió d'un espai a l'Associació de Patrons Carreters de Sant Beltran, per a muntar una caseta a la zona d'unió del dit moll amb el de Ponent;

Subhasta pública el dia 12 del pròxim desembre per a l'arrendament del quiosc núm. 2 del moll de Sant Beltran, i

Devolució de quantitats per ocupació de molls en virtut de demandes fundades en causes de força major.

En la dita sessió féu constar terminantment el Director de Sanitat Marítima que el port havia estat sempre net durant el petit període en què hi hagué en la ciutat algun cas de malaltia sospitosa i així es mantenia, expedint les patents dels vaixells fentho així constar de manera categòrica, malgrat el qual algun cònsol mantenia contrari criteri, enterament injustificat i altament perjudicial al nostre port; el qual seguia vigilant proseguint la campanya de desratització en molls, coberts i vaixells amb la cooperació de l'indicada Junta; la qual, per unanimitat, acordà un expressiu vot de gràcies a favor del citat Director de Sanitat Marítima pel seu laudable zel i singular encert en pro dels interessos de la salut pública i del tràfec marítim-comercial, donar compte de tan categòriques manifestacions al governador civil de la «província», pregant-li, que per la seva part, disposi el necessari perquè s'esvaeixi tota prevenció sobre l'estat sanitari del nostre repetit port, i comunicar les anteriors manifestacions i resolucions a les Cambres de Comerç i Navegació i d'Indústria i al Foment del Treball Nacional perquè puguin exercir la seva merescuda influència prop dels cònsols establerts en la nostra ciutat a fi que desapareguin tan infundats prejudicis.

ACCIDENT AL PORT

En sortir del nostre port el transatlàntic francès «Mondoza», el qual es dirigeix a Buenos Aires, degut a haver-se trencat el servomotor, féu una falsa maniobra, tirant a fons un vivers flotants de musclos que hi ha a l'avantport.

La rapidesa en què es donà la contramarxa evità que esdevingués una veritable catàstrofe, i encara hauria estat inevitable de no sortir el vapor amb la marxa lenta reglamentària.

L'accident detingué el viatge de l'esmentat transatlàntic, puix hagueren de passar a bord els perits per a apreciar els danys causats.

Moviment del Port el dia 22

VAIXELLS ENTRATS:

Vapor espanyol «Rey Jaime II», de Mahó, amb càrrega general i 15 passatgers.

Vapor holandès «Amazone», d'Amsterdam, amb càrrega general.

Vapor espanyol «Margari», de Gijón, amb carbó.

Vapor espanyol «Francisca Uravein» d'Avilés, amb carbó.

Vapor espanyol «Cabo Roche», de Santander, amb càrrega general i 3 passatgers.

Pailebot espanyol «Joven Paquito», de Palamós, amb càrrega general.

Llagut espanyol «Teresa», de Sant Carles, amb arròs i sal.

Pailebot espanyol «Gorgonio I», de Vinaroç, amb garrofes.

Pailebot espanyol «Almazora», de Vinaroç i Castelló, amb càrrega general.

Llagut espanyol «Anita Martínez», de Castelló, amb garrofes.

VAIXELLS DESPATXATS:

Vapor espanyol «S. Giner», amb càrrega general, cap a Pasajes i escales.

Vapor espanyol «Navarra», amb càrrega general, cap a Melilla i escales.

Goleta espanyola «Comercio», amb càrrega general, cap a Sant Feliu.

Llagut espanyol «Joven Amàlia», en llast, cap a Vinaroç.

Bergantí goleta italià «Virginia», en llas, cap a Roses.

Vapor espanyol «Ampurdanés», amb càrrega general, cap a Roses i escales.

VAIXELLS SORTITS:

Vapor espanyol «Tirso», amb càrrega general, cap a Cartagena.

Vapor espanyol «Cabo Ortegal», amb càrega general, cap Trrgon jeesrhecC càrrega general, cap a Tarragona.

Vapor noruec «Botne», amb càrrega general i de trànsit, cap a Tarragona.

Vapor noruec «Geir», amb càrrega general, cap a Casteó.

Vapor espanyol «Fernando L. de Ibarra», amb càrrega general, cap a Avilés.

Vapor anglès «Haworth», en llast, cap a Burriana.

Vapor noruec «Sisto», en llast, cap a València.

Vapor alemany «Hamm», amb càrrega general i de trànsit, cap a Marsella.

Vapo respanyol «Mallorca», amb càrrega general, cap a Palma.

BORSA DE BARCELONA — 23 novembre de 1922

Cotització única del Col·legi d'Agents de Canvi i Borsa i el Mercat lliure de Valors

SESSIONS DEL DIA. — Al matí, a la Sala de Contractacions del Casino Mercantil, a fi de mes: Es fa de Nords de 68'65 a 68'70 i a 68'65, Alacants a 68'70 i a 68'65, Orenses a 17'65, i Colonials a 64'75.

A la tarda, a la Casa Llotja: Es fa de Nords de 68'45 a 68'65 i a 68'55, Alacants de 68'50 a 68'70 i a 68'60, Càceres variable de 34'15 a 34'00, Filipines a 194'00, i Colonials de 66'50 a 65'25.

Cotització de valors tractats al comptat i no inscrits encara en el Butlletí Oficial

Barcelona Traction and Light Power 7 %, «1921», a 100'25 i 00'00.
Barcelona Traction and Light Power 7 %, * a 106'00.
Barcelonesa de Navegació 6 %, * a 57'00.
Obligacions Espanyola Colonització 6 %, * a 95'00.
Elèctrica del Cinca 6 %, a 73'50.
Grans Molins Bascos 6 %, a 90'75.
Acers Sant Martí 7 %, * a 89'50.
Mines de Potassa «Súria» 7 %, a 99'50.
Municipis de l'Exposició 6 per 100, * a 96'25 i 00'00.

AL COMPTAT (Reproduït del Butlletí Oficial)

Canvis estrangers

París, xec, publicat	47'10
Londres, xec publicat	29'68
Berlín, xec.	0'15
Viena	0'015
Roma, xec.	30'35
Gènova, xec.	00'00
Zurich, xec.	121'60
Nova York, xec.	6'54
Corones sueques, París	363'50
Corones sueques, Londr.	168'15

Deutes Estat

Interior	A.	70'80
»	B.	70'50
»	C.	70'50
»	D.	* 70'40
»	E.	70'35
»	F.	70'35
»	G. i H.	71'00
Exterior	A.	87'00
»	B.	87'00
»	C.	87'00
»	D.	86'90
»	E.	86'35
»	F.	86'25
»	G. i H.	* 86'25
Amortit. 4 %	A.	86'40
»	B.	* 96'15
»	C.	95'25
»	D.	* 96'25
»	E.	96'25
»	F.	* 96'20
Amortit. 5 %	A.	* 96'20
»	B.	* 96'20
»	C.	96'10
»	D.	* 96'00
»	E.	* 94'90
»	F.	* 98'00
Tres. 5 % v. juliol 1922	A	* 100'80
» » » »	B	* 101'[illegible]
» » gener 1924	A	* 102'70

Tresor 5 % v. gener 1924	B	102'45
» » febrer »	A	102'00
» » » »		1000'00
C. de Rmts 5 %		81'00

Ajuntaments i Diputacions

Municipi 1903		* 78'50
» 1904		* 78'50
» 1905		78'75
» 1906	A.	78'75
» 1906	B.	79'00
» 1906	C.	* 79'00
» 1907	D.	* 77'25
» 1912	B.	* 77'25
» 1912	C.	* 75'00
» 1912	F.	73'00
» 1913	B.	* 74'00
» 1916	B.	* 77'50
» 1917	B.	* 77'50
» 1918	B.	77'75
» 1919	B.	77'50
Eixample 1879		* 98'75
» 1907		* 89'75
» 1913		* 85'25
Bonos Reforma		* 80'75
Diputació	A.	* 77'50
»	B.	* 77'50
»	C.	* 77'50
Mancomunitat	J.	73'50
» 1923		* 72'50
Caixa Crèdit Com.		* 72'00

Obligacions

Port de Barc 1905	* 86'00
» » 1908	89'00
» de Melilla	* 100'00
Port de Sevilla	* 95'50
Port Gijón Muse.	* 95'50

Ferrocarrils i tramvies

Nord Esp. 1.a A.	61'00
» » 2.a A.	59'00
Pamplona nac.	59'75
Prioritat tit. nac.	61'00
Astúries, 3.a hip.	57'25
» Lleida Reus	* 81'50
» Segovia	74'50
E. Almansa	75'35
» Almansa ad.	* 63'25
» » nond.	* 46'00
» Sant Joan.	* 65'50
» Alsasua	80'00
» Osca a F.	* 75'75
Alacant 1.a hipot.	57'00
» A.	* 90'50
» B.	75'50
» C.	69'35
» D.	* 88'25
» E.	75'00
» F.	84'35
» G. 6 %	93'15
» França 1884	58'00
» » 1878	54'50
» Directes	47'75
Orense A. B. C.	* 31'75
» G i H. prior.	* 59'00
M.-Càc. i Portugal	* 72'00
Olot a Girona	* 64'00
» » 2.a hip.	* 86'00
Andalusos 1.a 3 %	* 53'25
» 2.a 3 %	53'00
Aux. F.-C. Bessain	99'00
Gral. Tranvies 4 %	* 75'50
» » 6 %	* 93'75
Tranv. St. Andreu	* 78'00
F.-C. Sarrià, 6 %	* 102'15
F.-C. Catal. 6 %	90'00
F.-C. Castellà 6 %	98'75

Aigua, Gas i Electricitat

B.a Elect. 1900	* 96'00
» 1907	* 78'25
» 1912	86'50
» 1918	* 83'25
» 6 %	* 95'00
Aigües Barna. 5 %	88'25
Catalana Gas E.	* 73'00
Catalana Gas F.	78'00
» » Bonos	* 88'25
Mallorquina	* 101'00
Energia Elèct. 5 %	8'75
» 6 %	98'75
Bonos E.* » 6 %	82'50
Produ. Forces M.	84'75
Reg. Llevant 6 %	90'50
Hisp. Amer. d'E. 6 %	94'75
» » Bonos	102'75

Varies

Trasatlàntica 6 %	* 88'50
Canal Urgell	* 87'35
T. Filipines 1908	* 00'75
Asland 6 %	* 93'50
» 7 %	* 103'25
Foment d'Obres	* 89'50
Unió Vidrera	* 90'00
Carbons Berga	* 64'00
A. Reganta Sobre.	* 83'00
Const. Naval 6 %	* 95'00
Const. i Pavi. 6 %	95'50
Ast. Cardona 6 %	* 41'00
G. Hexadius 6 %	* 84'00
Mecànica Velluters 6 %, 1.a	99'50
A. Forns Andalusia 6 %	* 95'75
Tenería Moderna 7 %	98'00

Accions Bancs

Banc Barcelona, pts.	* 37'50
Banc d'Espanya	* 517'00
Banc de Terrassa	* 8'50
Crèdit i Docks	* 185'00
Banc Hisp. Colonial	* 329'00

Varies

F.-C. Nord ptes.	341'25
» Alacant ptes.	* 342'50
» Andalusos	* 55'55
Hull.a Espanyola	* 170'00
» A. Aragó, ord.	* 200'00
» » pref.	* 99'00
C. Hisp. A. Elect. s. A.	* 183'00
» » » s. B.	* 189'00
Espanya Industrial	181'00
General Telèfons	* 87'00
Peninsular Telèfons	81'50
Anònima Cros	* 130'00

Estrangeres

Banc E. Rio Plata	* 232'50

* Els valors assenyalats amb asterisc no han tingut cotització. Deixem constatat l'últim canvi per a guia del llegidor.

Cotització: Francs, 47'10; **suissos**, 121'60; **belgues**, 44'10; **lliures**, 29'38; **lires**, 30'35; **dolars**, 6'54; **marcs**, 0.15. **i corones**, 0.015.

DARRERA SESSIÓ. Al Casino Mercantil, de dos quarts de cinc a les cinc de la tarda, a fi de mes: Es tanca de Nords i Alacants a 68'60, Andalusos a 57'10, i Colonials a 65'35.

Diferències de les operacions a terme

De la tanca d'ahir a les cinc de la tarda a la d'aquest matí, es puja 0'05 de Nords i d'Alacants.
De la del matí, a la de les cinc de la tarda d'avui, es baixa 0'05 de Nords i d'Alacants.

REBLE

Centre Cotoner de Barcelona

INFORMACIÓ TELEGRÀFICA

TELEGRAMES OFICIALS DEL DIA D'AVUI

Liverpool	Tanca anterior	Obriment avui	Segon telegrama	Tercer telegrama	Quart telegrama	TANCA
Disponible	14.90	00.00	14.81	00.00		00.00
Futurs:						
Gener	14.05	14.20	14.07	00.00		00.00
Març	13.83	13.95	13.85	00.00		00.00
Maig	13.66	13.80	13.69	00.00		00.00
Juliol	13.46	13.59	13.49	00.00		00.00
Octubre	12.69	N.	12.72	00.00		00.00

Alexandria	Desembre	Febrer
Futurs. Asmhouni	28.65	28.85
	Novembre	Gener
» Sakellaridis	34.75	35.60

Jumel	Tanca anterior	Obriment avui	TANCA
Gener	17.70	00.00	00.00
Març	17.95	00.00	00.00

Nova York	Tanca anterior	Obriment avui	Segon telegrama	TANCA
Disponible	25.40	00.00	00.00	00.00
Futurs:				
Desembre	25.32	25.19	25.05	00.00
Gener	25.30	25.18	25.08	00.00
Març	25.31	25.19	25.06	00.00
Maig	25.20	25.06	24.93	00.00
Juliol	24.82	00.00	00.00	00.00

Nova Orleans	Tanca anterior	Obriment avui	Segon telegrama	TANCA
Disponible	25.00	00.00		00.00
Futurs:				
Desembre	24.82	00.00		00.00
Gener	24.85	00.00		00.00
Març	24.88	00.00		00.00
Maig	24.74	00.00		00.00
Juliol	24.44	00.00		00.00

Barcelona, 22 de novembre de 1922.

Banca Tusquets, S. A.
CANVI — VALORS — CUPONS
Rambla del Centre, número 9

Nonell Germans
CANVI — VALORS — CUPONS
Rambla del Centre, 16

Accidents marítims

NOTES DEL LLOYD

Halifax, Nova Escòcia, 20. — La goleta auxiliar anglesa «Dorin», desarmejada, ha estat recollida i remolcada pel vapor «Rosabrid».

Nova Orleans, 20. — El vapor anglès «Asian», que sortí d'aquí cap a Liverpool el 16, h atornat al port amb foc a les carboneres.

ACORDS DE LA LLIGA DE DEFENSA INDUSTRIAL

En l'última sessió celebrada per la Junta Directiva de la Lliga de Defensa Industrial i Comercial sota la presidència d'En Ferran Mercè, després de tractar-se dels treballs que està portant a cap aquesta entitat amb l'objecte de procurar la major concurrència possible d'industrials a la Fira de Mostres que ha de celebrar-se en aquesta capital el pròxim mes de març, es donà compte de les gestions practicades oportunament per la presidència amb el fi d'aconseguir que fos prorrogat el R. D. vigent sobre inquilinat fins que sigui promulgada una llei que reguli tan important matèria, les quals gestions han aconseguit èxit complet.

Fou aprovada una instància telegràfica dirigida al ministre de Finances pregant que sigui suspesa l'aplicació del Reial decret que disposa la col·legiació dels Agents de Duanes i anunciant el trametiment d'un detallat informe sobre aquest assumpte, que pot ésser causa d'importants perjudicis per al comerç d'importació. Així mateix donà la seva conformitat la Junta a les gestions iniciades prop de la Companyia dels Ferrocarrils de M. S. A. per aconseguir que aquesta ofereixi majors facilitats en la facturació de certes expedicions, sobretot les de fardatge major, sempre que reuneixin determinades condicions.

Arxius, Museus i Biblioteques

Provincial Arqueològic. — Obert de onze del matí a la una de la tarda: Capella de Santa Agata. Plaça del Rei.

a la una de la tarda i de les quatre a les set de la tarda: Casa de la Ciutat.

Museu Pedagògic de Ciències Naturals de L. Soler Pujol.—Plaça Reial, número 10.

—Especial de Patologia Vegetal del Consell de Foment, (Aragó, número 287, principal). Públic. Tots els dies feiners, de deu a una i de quatre a set també es pot visitar els dies festius.

—Del Consell de Foment. (Aragó, número 287, principal). Agricultura, Indústria, Comerç i Patologia vegetal. Pública. Tots els dies feiners, de deu a una i de quatre a sis del a tarda. Els diumenges.

Especial de Mineralogia, Petrografia, Paleontologia i Conquiliologia, de la Societat de Ciències Naturals «Club Muntanyenc», Princesa, 14, principal. — Obert d'onze a una i de cinc.

Arquitectura: Escola d'Arquitectura. — Segon pis de la Universitat. D'onze de la vetlla.

D'Història Natural de la Universitat: Edifici de la Universitat.

Artístic i Arqueològic de Barcelona. — Obert de les nou del matí a la una de la tarda, i de les tres fins a sis de sol: Palau Reial del Parc.

Municipal: Obert de les deu del matí.

De la Catedral: Plaça de la Catedral.

De la Corona d'Aragó: Carrer dels Comtes de Barcelona.

De Protocols: Notariat, 4.

De la Universitat: Edifici de la Universitat.

Centre Excursionista de Catalunya (carrer del Paradís). — Oberta de sis de la tarda a dos quarts de nou del vespre.

Biblioteca del Consell de Pedagogia. — Urgell, 187. — Oberta, de 12 del matí, i de 4 a 7 de la tarda. Els diumenges, de 11 a 1 del matí. Aquesta Biblioteca és circulant.

Episcopal: Palau Episcopal. D'onze a una del matí.

Dels Museus Artístics (especial de pintura): Oberta de les deu del matí a una de la tarda. Museu Arqueològic: Palau Reial del Parc.

Biblioteca pública de Sant Andreu Palomar (Santa Marta, 18 i 20).— Oberta de les vuit a les deu del vespre.

Biblioteca de l'Escola Elemental del Treball (Urgell, 187, Casa Batlló). — Especialitat en obres d'ensenyament tècnic per a obrers. Oberta tots els dies feiners, de sis a vuit des vespre.

Provincial Universitària. — Oberta de dos quarts de deu del matí a dos quarts de dues de la tarda: Edifici de la Universitat.

De l'Associació de la Premsa D'Aria (Canuda, 13): De sis a nou del vespre.

Biblioteca de la Cambra de Comerç i Navegació. — Oberta els dies feiners de dos quarts de deu a una, i de dos quarts de quatre a vuit; els diumenges, de deu a una.

Biblioteca pública per a cecs. Passatge de Torres Amat, 6. Dies feiners, de deu auna i (llevat els dissabtes).

Biblioteca de l'Institut de Fisiologia(Facultat de Medicina), especialitzada en Fisiologia , Biologia i Bioquímica, tots els deies feiners, de deu a una. Dies festius, de dos quarts d'onze a dos quarts d'una.

Biblioteca especialitzada en matèries textils. Escola d'Indústries Textils de la Universitat Industrial (Urgell, 187), oberta, de deu a dotze. Servei de préstec.

Arús. — Oberta de deu a una del matí, i de set a nou del vespre. Passeig de Sant Joan, 26, principal.

Biblioteca del Poble. — Sostinguda per l'Associació de la Premsa Diària, Canuda, 13, primer. — Oberta al públic tots els dies feiners, e sis a nou de la nit, i els festius, no diumenges, de deu a dotze del matí.

D'Història Natural de l'Acadèmia de Ciències i Arts: Rambla dels Estudis, 9.

Del Reial Patrimoni: Palau de la Diputació.

—Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona. — De les deu a dos quarts d'una del matí, de les cinc a dos quarts de nou de la tarda, els dies feiners; de les deu del matí a dos quarts de sis de la tarda, els diumenges. Els dilluns, al matí, roman tancada.

Linotipistes

que puguin compondre correctament en català. Es necessiten. Direcció de LA VEU, De set a nou del vespre.

S'HA POSAT A LA VENDA EL

DIETARI CATALÀ

llibre diari de caixa i indicador de Catalunya per a l'any 1923

(segon de sa publicació)

Propietat de

EDITORIAL CATALANA, S. A. i SALVADOR BONAVIA

Conté mapes i plànols de la Nació Catalana, interessant a les famílies, comerciants, industrials, propietaris, banquers, propagandistes, empresaris, etc., etc.

Edició única d'UN DIA EN PLANA: 3'50 ptes.

No es confongui aquest Dietari amb cap altre

DIPOSITS:

EDITORIAL CATALANA, S. A. Carrer d'Escudellers, núm. 10 bis

SALVADOR BONAVIA Tapineria, 13, llibreria

BARCELONA

Els Pomells de Joventut

Formosíssima i d'un xardorós èxit fou la festa que se celebrà diumenge a la tarda, a l'Asil de Sant Rafel, de les Corts de Sarrià, organitzada pel Pomell de Joventut «Dolça Pàtria».

El programa es desenvolupà amb absoluta justesa, essent aplaudides per la nombrosa i distingida concurrència que omplenava el local, totes les que prengueren part en aquesta simpàtica festa, que són les senyoretes: F. Carbonell, T. Feliu, T. Roca, E. Grau, C. Porta, M. Llobet, M. Pont, C. Arbós, Trilla (Mercè i Carola), C. Artís, C. Castelló i Pilar Pérez.

La presidenta del Pomell Margarida Nadal, féu un vibrant parlament d'obertura, sadollat d'un pur amor a la Pàtria Catalunya, i ple d'un amor per les pobretes asilades, a les quals, en un paragraf ple de sentiment, els diu que ofrenen aquell obsequi com un deure que tenim tots d'ajudar-nos.

La secretària del Pomell, Conxita Arbós, llegí una encoratjadora carta d'adhesió del mestre Folch i Torres, ensems que excusava la seva assistència, degut a la malaltia que l'afligeix, essent aclamat el mestre en donar per acabada la lectura.

En finalitzar la primera part, foren obsequiades totes les asilades amb un suculent «lunch» servit per les senyoretes pomellistes.

Després de la segona part es començà el sorteig dels regals que havien rebut de moltes dames caritatives d'aquesta ciutat.

Acabà aquesta simpàtica i agradosa festa de caritat i amor al pròxim amb l'Himne dels Pomells, i visques a Catalunya.

—

El Pomell «Record de Corpus» convida a tots els Pomells de Catalunya a l'excursió que farà (mitjançant Déu) el diumenge, al Castell de l'Aramprunyà.

Hora de sortida pel Baixador del Passeig de Gràcia, a tres quarts de sis en punt.

Diada de la Llengua Catalana a Sarreal

Se celebrà al poble de Sarreal l organitzada per Nostra Parla de Barcelona, la Diada de la Llengua Catalana.

La festa d'homenatge i el míting d'afirmació nacionalista tingueren lloc al casal del Centre Republicà Autonomista, el qual estava ple gom a gom.

Hi parlaren En Domènec Pallerola i En Rafel Cardona Martí, per Nostra Parla, de Barcelona, i En Manuel Miró, president de la Delegació de l'entitat de Tarragona.

La presidència era ocupada pel diputat de la Mancomunitat En Manuel Potau, i els elements de la Junta del Centre.

Després de pronunciar el president breus, però expressives frases patriòtiques, presentà els oradors, cedint la paraula a En Rafel Cardona.

Aquest, començà fent ressaltar la grandiositat espiritual de l'acte que se celebrava en retre l'homenatge d'amor a la nostra llengua, enfortint una vegada més la fe en la causa de la Pàtria.

«M'estic convencent— continuà l'orador'— que avui els nacionalistes catalans no podem ésser pessimistes. Abans, de Ponent, hi venia un núvol negre de pessimisme, avui, gràcies a Déu, Catalunya ha fet ja el miracle i la boira de Ponent s'esvaeix covarda i avergonyida davant la llum esplendorosa del nacionalisme català que duu la senyera de la llibertat. (Aplaudiments.)

Continuà l'orador explicant patriòticament la importància suprema de l'obra nacionalista, i en manifestar el deure de tots els catalans d'estimar la nostra llengua parlant-la bé i escrivint-la bé, remarcà que aquest era el mitjà més adequat i eficaç de palesar el nacionalisme.

Terminà afirmant que per a garantir cada dia més la victòria de la nostra causa, cal que tots els fills de Catalunya se sentin nacionalistes, perquè s'ha d'afirmar que bon nacionalista vol dir home digne i bon català. (Gran ovació.)

Parlà a continuació En Domènec Pallerola, el qual començà adreçant una salutació encoratjadora als nacionalistes de Sarreal.

«Havem vingut al vostre poble, per a conviure amb vosaltres aquests moments d'emoció suprema que fa bategar els cors purificant l'esperit; havem vingut per a predicar-vos la missió patriòtica de l'amor a la llengua nostrada, de l'amor a Catalunya».

Parla del problema nacionalista explicant una a una totes les causes que enforteixen i justifiquen l'ideal nacionalista en combatre l'opressió centralista.

«Recordeu bé, nacionalistes de Sarreal, que el Govern espanyol que s'oposà a la concessió de la xarxa dels telèfons a la Mancomunitat, és el mateix que suspèn els concursos de ramaderia de la Seu d'Urgell; és el mateix que s'oposa a la concessió de l'autonomia Universitària, és el mateix que vol pendre'ns un llegat ben nostre, és el mateix que tolera i serva a Catalunya a un jutge que ha menyspreat la nostra llengua seguint l'exemple d'altres homes de Madrid, que ho feren amb l'únic motiu de mortificar la nostra dignitat de patriotes. Em sembla que ens cerquen i cal que ens trobin, però cal que ens trobin amb una saó nacionalista que faci flors de victòria i fruits de sobirania nacional catalana.» (Xardorosa ovació).

Se sent esperançat en veure que Catalunya reacciona, i termina dient que si és veritat que hi ha a la nostra Pàtria una majoria indiferent i conformista encara, cal fer-se càrrec de la tasca de totes les joventuts nacionalistes. Nosaltres anem de poble en poble i de comarca en comarca sembrant una llavor molt bona. La llavor és bona, la terra és fecunda, bon averany, per una primavera de flors i un estiu de bona collita, perquè la falç del català l'esmolen a Madrid maneix. (Aplaudiments.)

En Manuel Miró, diu eloqüentment que és un deure sagrat estimar la llengua catalana perquè estimar la llengua vol dir estimar la pàtria mateixa. Explica la tasca de Nostra Parla predicant l'amor a l'idioma català per tot Catalunya, ensenyant-lo i defensant-lo de les sagetes verinoses de ponent.

«Quan començà la reacció nacionalista a Catalunya en sa darrera època— afegeix l'orador — Nostra Parla va nèixer elaborada de l'entusiasme d'uns quants joves ardits nacionalistes que es proposaven contrarestar amb l'amor dels catalans a la llengua llur, el desamor palesat pels del centre de l'Espanya. Aleshores Nostra Parla era solament una agulla, després una sageta i ara ja lluu valenta com un punyal venjador.» (Aplaudiments).

Demana que enforteixin els sarrealencs llur conviccions nacionalistes i termina clamant per un pronte triomf de l'ideal republicà autonomista.

El diputat En Manuel Potau clogué l'acte amb patriòtiques manifestacions que arrencaren força aplaudiments.

La festa resultà explèndida, acabant-se donant entusiastes visques a Catalunya.

Publicacions rebudes

—«Ibèrica». Revista dedicada al progrés de les ciències. Publica, en el seu número 451, el següent sumari:

«El cotó a Espanya, E. Domènech, S. J.. — Curset de Prehistòria, Congrés d'Higiene i Sanejament. — Perú. Medicina i Higiene. — L'expedició àrtica de Rasmussen. — La marina mercant en 1921. — Nou motor hidràulic per a salts petits. — El cuc de terra en l'agricultura. Cobalt, manganesi i níquel en els vegetals. — Construcció d'un edifici pel procediment Pretest. — El tauler universal per a dibuix, model «Simplon». — Raid París-Bucarest en 12 hores. — La demostració de l'atracció universal newtoniana en l'ensenyament, T. Wulf, S. J. — El marquès de Cerralbo, J. Cabré. — Bibliografia.»

—«Butlletí de la Societat Arqueològica Luliana». Núm. corresponent als mesos d'agost i setembre.

—«Renaixement». Setmanari vendrellenc, núm. 32.

—«A Nosa Terra». «Idearium das «Irmandades da Fala».

—«Escala». Portantveu del Foment Autonomista Català. Núm. .

—«Sa Marjal». Núm. 168.

—Butlletí de la Cambra Mercantil. Núm. 8.

—«L'Acadèmia Calasància». Número 763.

—«Boletín de la Sociedad de Salvamento de náufragos». Núm. 368.

—«Boletín de la Junta de Colonització interior». Núm. 14.

—«Eugènia». Revista de cultura.

—«Mujer y Madre». Revista femenina contra la mortalitat infantil. Números 21-22.

Musicals

El segon concert de la tanda que organitza l'Orfeó Núria en son estatge social, haurà efecte el diumenge vinent a la tarda, i anirà a càrrec de la jove concertista de piano Mercè Rubio, la qual és acreditada ja pel seu temple musical auxiliat per una perfecta execució.

—

S'ha fet públic el programa del concert que tindrà lloc el diumenge al matí al Teatre Tívoli organitzat per l'«Associació Estudiants Universitat Nova», i que és triat entre les produccions dels millors mestres de la nostra música.

Aquest és així:

Per l'Orfeó Gracienc: «Voltant la Senyera», Balcells; «Els Fadrinets de Sant Boi», Pérez Moya; «Sota de l'Om» i «Estiuenca», Morera; «Serenata», Otto; «L'Hivern», Lully; «Empordà i Rosselló», Morera; «El Maridet», Pérez Moya; «Les Ginesteres», Balcells; «L'Emigrant», Vives; «La Sardana de les Monges» i «La Sardana de la Pàtria», Morera.

Per la cobla La Principal de La Bisbal: «La Processó de Sant Bartomeu», Català; «Toc d'oració», Pep Ventura; «Les noies de Prats de Molló», Juncà; i «Davant la Verge», Morera.

Per l'Orfeó i la cobla: «La nit de l'amor»; Morera, i «L'esiluada», Lambert.

Sens dubte serà un èxit aquesta festa que a part del caire simpàtic de l'organització porta la garantia de la notabilitat dels elements interpretadors.

Anuncis d'espectacles

Gran Teatre del Liceu

Avui, cinquena de propietat i abonament. A tres quarts de nou. Primera sortida dels eminents artistes Poli Randaccio i Hipòlit Làzaro. Debut dels aplaudits artistes Buades, Gherardini, Melnik, amb l'òpera en quatre actes **AIDA**. — Dissabte, darrera de **LOUISE**. — Diumenge, tarda: **AIDA**.— El dimecres: Darrera d'**AIDA**. — La propvinent setmana: **LA FAVORITA**, i **CARMEN**. — Avui: **MARINA** i **LA DAME DE PIQUE**. — Es despatxa a comptaduria per a la tercera i quarta funcions d'Hipòlit Làzaro.

Principal Palace

Plaça del Teatre, 914: Tels. 5125 14736 A

AVUI, DIJOUS, NIT, a les DEU. la revista de gran espectacle

CRI-CRI

amb el nou quadre estrenat ahir, AMB GRAN EXIT

SILUETAS, LUCES Y COLORES

Totes les nits, a les deu: CRI-CRI Els dijous, diumenges i dies festius a les quatre de la tarda,

CRI-CRI

Teatre Català ROMEA

Telèfon 3500 A. — Avui, dijous, nit: **Tertúlia Catalanista:**

GRAZIEL-LA i DE L'OU AL SOU

Demà, tarda, preus populars: GRAZIEL-LA. N-t: Extraordinari programa de gran broma. Tothom a riure!! ELS RETRUCS DE L'AMOR i LA CASAMENTERA. — Diumenge, a les tres. Per única vegada, en aquesta sessió: LA VENTAFOCS; a dos quarts de sis: Magnífic programa clàssic: LES JOIES DE LA ROSER i LA MALVASIA DE SITGES, dues grans crea

cions de la Companyia. Nit: REI I MONJO i LA CASAMENTERA. — Es despatxa a Comptaduría.

TIVOLI
LIRIC CATALA

Direcció: **Josep Bergés.** — Avui, dijous, dia 23. Nit, a les deu. Preus especials populars: Seient de pati, a 3'50 pessetes. Entrada general, 50 cèntims.

DON JOAN DE SERRALLONGA

pels eminents cantants Sagi-Barba, Bugatto i Vendrell. — Demà, tarda: Butaca, 2 pessetes: LA GATA MAULA. Nit: Butaca, 3'50 pessetes: KI-KI RI KI i LA GATA MAULA. — Dissabte, tarda: Butaca, 2 pessetes. LA GATA MAULA. Nit: Grandiós cartell: DON JOAN DE SERRALLONGA, pels senyors Sagi-Barba, Bugatto i Vendrell, i NIT DE REIS. — El diumenge, tarda: LA SANTA ESPINA i NIT DE REIS Nit: DON JOAN DE SERRALLONGA. —Es despatxa a Comptaduría.

Aquest teatre està dotat de calefacció central.

Teatre de Novetats
Circ Eqüestre

Gran Companyia de Mr. Ventura Gannau. — Avui, dijous, dia 23, nit, a tres quarts de deu: Gran Moda. Extraordinàries funcions. DEBUT del poutpourri d'esport,

LES 4 D'ANGOLU'S

èxit grandiós de tota la companyia, de la qual formen part els notables THE ARQUES, Mlle. MADRIGALI, mademoiselle ROSE THEA, MAX KIDD, excèntric; Mlle. PETROTBI, senyoreta jockey. El famós FLORENCES i Miss SELIKA, enigmàtics còmics; EL GRAN GORDON, únic en son gènere; LA BELLA SCHREIBER, elegantíssima amaçona; LES 7 ASCARDS, acrobates a la bàscula. Les divertides parelles de pallassos RICO i ALEX, i el seu botones, i els GERMANS ALBANOS. — Demà, divendres, dia 24, nit, a dos quarts de deu: Grandiosa funció.—Dissabte i diumenge tarda i nit: Escollidíssimes funcions.—El dijous, 30 novembre. Debut de la més original atracció de l'any 1922.

ELS OSSOS COMEDIANTS

ELDORADO

Companyia de sarsuela

ORTAS : : LEONIS : : GALLEGO

Avui, dijous, dia 12 de novembre de 1922. Nit, a les deu. L'entremès AHI VA ESA MOSCA! i l'exitàs extraordinari de la divertida farsa sainetesca en dos actes dividits en sis quadros, i una pel-lícula com a proleg, original dels senyors Muñoz Seca i Pere Pérez Fernández, música del eminent mestre Amadeu Vives, EL PARQUE DE SEVILLA. apropiada sentació. Pel-lícula interpretada pels mateixos artistes que intervenen en l'obra i impressionada expressament per l'editorial cinematogràfica TRILLA, S. C. Divertidíssims contes andalusos, per Casimir Ortas. — Tots els dies: EL PARQUE DE SEVILLA. — Aviat: Estrena de LA AMAZONA DEL ANTIFAZ.

TEATRE NOU

Companyia d'opereta

VICTORIA PINEDO

LLUIS BALLESTER

Avui, dijous 23 novembre, nit, a les deu. **HAZ BIEN SIN MIRAR A QUIEN** i **LA REINA DE LAS PRADERAS,** admirable partitura del mestre Guerrero. L'EXIT DE L'ANY.

TEATRE COMIC

Avui, dijous, nit, a dos quarts de deu: **EL CABARET DE LOS VENENOS** (set actes), i el passatemps català **QUI... COMPRA MADUIXES!**

Teatre Victòria

Avui, dijous, nit, a tres quarts de deu. Primer: **FELIPE EL TERREMOTO;** segon: **LAS CORSARIAS;** tercer: **LAS MUJERES DE TODOS;** quart: **PIM-PAM-PUM.**

TEATRE TIVOLI

Diumenge 26, a les onze del matí,

CONCERT POPULAR

organitzat per la

ASSOCIACIO ESTUDIANTS UNIVERSITAT NOVA

a càrrec del

ORFEÓ GRACIENC

amb la cooperació de la Cobla

La Principal de La Bisbal

Per programes als Magatzems de Música. Per localitats al local de l'Associació: Urgells, 187, i al Teatre del Tívoli el dia del concert.

Teatre Apolo

Dissabte, 25 novembre

Represa de la temporada

ESTRENA

de la sarsuela de costums catalanes

El senyor Ramon enganya les criades

lletra de LLUIS PLANAS DE TAVERNE, música del mestre FONT.

Decorats i sastreria nous i apropiats. Es despatxa a Comptaduría.

Gran Teatre Espanyol

Companyia de vodevill, Pep Santpere

Avui, dijous, dia 23. Nit, a les deu **TOTHOM... I NINGU PAGA.**

Teatre Català ROMEA

Dilluns, 27. — Primera de les funcions de Teatre Selecte:

FANNY I ELS SEUS ORIATS

comèdia en quatre actes, de Jerôme K. Jerôme, traducció de Millàs Raurell. — Es despatxa a Comptaduría.

Teatre Poliorama

Companyia de comèdia

Güell - Tudela - Asquerino - Cortès

Avui, dijous, nit, a les deu. POPULAR. BUTACA PLATEA AMB ENTRADA. DUES PESSETES La joguina en un acte,

UN CRIMEN MISTERIOSO

i el conte escènic en dos actes i un intermedi dels senyors López Montenegro i Peña,

EL NIÑO PERDIDO

Demà, divendres. POPULAR. Tarda. **EL AMOR VELA.** Nit. **UN CRIMEN MISTERIOSO** i **EL NIÑO PERDIDO.**

Es despatxa a Comptaduría. — Telèfon 413¼ A.

TIVOLI. — De 4 a 5 de la tarda, en l'Administració d'aquest teatre s'admeten anuncis per a un objecte que s'ha de repartir al públic en una obra a estrenar-se pròximament.

TEATRE GOYA

Companyia **MORANO**

Avui, dijous, nit, a les deu: **LOS MUÑECOS.** Exit de Morano. — Demà, divendres, tarda, funció organitzada pels alumnes de l'escola d'Enginyers. **LOS MUÑECOS.** Nit. Grandiós cartell. DUES REPRESES: **EL NIDO AJENO** (tres actes), **EN EL TELEFONO** (dos actes). Insuperable creació de Morano.

PALACE CINE

Gran Saló de Moda

Avui, dijous, magnífics programes. GRANS ESTRENES. La formosa pel-lícula **MARIANA,** per VIVIAN MARTIN; **A DOS DUROS CONSULTA; BABY ARTISTA DE CIRC,** per la petita i ja célebre BABY; **LLEGAT DE SETTY;** últim dia de la magnífica pel-lícula exclusiva, **EL MISTERIOS DOCTOR WANG,** pel célebre artista japonès, Sessue Hayakawa i la seva esposa Ysury Adki. — Demà, divendres, estrena de la magnica pel-lícula **LA CULPA D'ALTRI,** per Katherine Mac Donald i Rodolf Valentino. — Diumenge, nit, reposició del grandiós film **AL COR DE L'AFRICA SELVATGE.** — Dimecres, que ve. GRAN ESDEVENEMENT CINEMATOGRAFIC. ESTRENA de la interessant pel-lícula històrica, **LA FILLA DE NAPOLEO,** basada en la célebre obra del mestre Bernardo d'Aiglon. Pel seu llarg metratge (deu mil metres), i per tal que el públic la pugui veure amb comoditat, aquesta pel-lícula es dividirà en quatre jornades de 2.000 metres.

Diumenge, nit, dia 26, al luxós

PALACE CINE

Per fi va a tenir lloc la tan desitjada reposició de l'èxit més estupend de la cinematografia moderna

Al cor de l'Africa selvatge

Viatge científic instructiu per les immenses selves africanes, editat per la marca SVENSKA i exclusiva GAUMONT

Diorama

Programa per a avui: EL CRIAT DE LA MASIA, per Charles Ray (Programa Ajúria). Estrena de l'extraordinària super-producció del Repertori Miguel: MADAME DE LAVALLIERE, ELS PATINADORS, ELS NEBOTS DE DON LESMES. —Demà: SUPREMA NOBLESA, per W. S. Hart. — Diumenge, nit, esdeveniment cinematogràfic. Estrena de la primera jornada de: JO ACUSO.

Saló Catalunya

Gran Cine de Moda

Notable sextet **Jordà-Moltó.** — Avui, dijous dues estrenes: «Baby artista de circ», per la novella artista Baby Peggy; «Viatge del príncep de Gales a l'Austràlia», segona etapa, pel-lícula de gran interès, dedicada a la Colònia Anglesa; últims dies del grandiós succés, èxit colossal, «Els tres mosqueters, tercera i última jornada, per l'inimitable artista Douglas Fairbanks; exitàs: «El proscrit, Programa Rialto, pel simpàtic Eliot Dexter. — Diumenge, nit, estrena: «La terra de promissió», treta de l'obra anglesa del mateix nom, de gran èxit, per Thomas Mehigan i Billie Burke. — Dilluns, grandiosa exclusiva Gaumont: «Sa Altesa», bonica comèdia per la genial artista Mlle. Madys, una veritable joia d'art. — Aviat, el més gran en pel-lícula: «Joana d'Arc», per Geraldina Farrar i Wallace Reid, presentació i fuisse en escena com no s'ha vist en cap pel-lícula.

Palau de la Música Catalana

Diumenge, dia 26 de novembre, tarda, a dos quarts de cinc.

PRIMER DELS 6 CONCERTS EN DIES DE FESTA A LA TARDA

Concert per

l'ORFEÓ CATALÁ

dirigit pel mestre En LLUIS MILLET

Programes, abonament i localitats, al Magatzem de música Unió Musical Espanyola, Portal de l'Angel, 1 i 3. Condicions especials per als senyors socis de l'Orfeó Català.

Amics de la Música

Avui, dijous a tres quarts de deu de la nit, recital de piano

ALBERT TADLEWSKI

Obres de Bach, Beethoven, Chopin, Scriabin, Schoemberg, Alnals.

PALAU DE LA MUSICA CATALANA

KURSAAL - Aristocràtic Saló

PALAU DE LA CINEMATOGRAFIA

Orquestra Suñé, dirigida pel mestre ALBERT HUFELD. — Avui, dijous, insuperable programa. Estrena del sentimental cinedrama MARIANA, creació de la gran artista SCHYRAL MASON, èxit sorollós del més gran triomf cinematogràfic de l'òpera fantàstica LES ANIMES (film cantat) per una notable companyia alemanya, on reapareix l'eminent sorprenent PARISETTE, denominat: LA PENSIO FAMILIAR, i les interessants ACUALITATS GAUMONT. Tarda i nit, LES ANIMES, de gran èxit.

NOTA: Durant la projecció de l'òpera LES ANIMES (film cantat), els preus que regiran: Butaca numerada, 3 pessetes. Especial, 1'50. Es despatxaran butaques numerades d'onze a una del matí i de cinc a vuit de la tarda. — Dissabte, estrena del sisè capítol de la novel-la PARISETTE, denominat LA FORTUNA MISTERIOSA.

FUTBOL

CAMPIONAT DE CATALUNYA

Diumenge, 26 Nbre, a les 2'50 tarda

UNIO SPORTIVA DE SANS-BARCELONA, camp de la Unió.

EUROPA—ESPANYOL, camp de l'Europa.

JUPITER—BADALONA, camp del Júpiter.

Per entrades i localitats d'aquests partits, el dia de la seva celebració al camp del joc.

Sala Æolian
Fill de Paül Izabal

35, Passeig de Gràcia 35,

Demà, divendres, 24 de novembre, a dos quarts de sis de la tarda (495 audició): CONCERT ESPECIAL, dedicat especialment a fragments d'òperes PRESENTACIO de la mezzo-soprano senyoreta CONXITA RODRIGUEZ que cantarà trossos de LA FAVORITA, HUGONOTS, SANSON I DALILA i algunes cançons de LONGAS.

En PIANOLA I ORGAN: «El Barber de Sevilla», CARMEN, LE COQ D'OR, RIGOLETTO, HANSEL UND GRETEL i LOUISE. Invitacions, com de costum. — Direcció artística: F. LONGAS.

Frontó Principal Palace

Avui, nit, a un quart d'onze, interessant partit de pilota. Vermells: MAZO i SALSAMENDI. Blaus: BARRENECHEA i ELGOIBAR.

EDEN CONCERT

Asalto, 12. — Exit enorme del programa. LES 10 BOXAJADORES. LES LISANDRES i 20 formosíssimes artistes més.

DIVERSIONS PARTICULARS

Tertúlia Catalanista

TEATRE CATALA ROMEA

Avui, nit, **GRAZIEL-LA** (tres actes), dels senyors Rusiñol i Burgas, i

DE L'OU AL SOU

d'En Feliu i Codina

Es despatxen vals: Sombrereria Gili, Hospital, 16, i Rellotgeria Mollor, Davallada de la Presó, 8.

TENIR

UN BON PAÏDOR

és una gran riquesa, una fortuna inapreciable. Pair-ho tot sense molesties, sense fadigues, sense dolors, és un tresor que cobdicia aquell que té l'estòmec delicat. — *D'això no en pue menjar... — Això potser em farà mal... — El metge m'ha dit que d'això...* Proveu tant sols vuit dies de prendre l'**Estòmec Artificial,** i totes aquelles exclamacions desapareixeràn de vostres llavis. *Alivi immediat. Curació certa i prompte.*

■ ANEU EN COMPTE ■
Refuseu com a falsificades les caixes que no portin la firma dels únics concessionaris per Espanya I. Uriach i C.ª Bruch, 49

Demaneu-lo en farmacies i centros d'especifics

PROTEJED
a vuestros hijos contra las inclemencias del tiempo con
TABLETAS GABA
refrescantes, desinfectantes, soberanas contra la TOS y afecciones de la garganta.
Producto de la S. A GABA. BASILEA (Suiza).
Pídase en todas las farmacias.

L'acreditada casa exportadora de vins i conyac de Xerez
CARMONA & LOPEZ Successors
FUNDADA EN 1819
Sol·licita agent per a la seva representació en aquesta província. S'exigeixen coneixements del negoci i solvència per a la concessió d'un dipòsit en cas convenient.
Dirigir-se: Jerez de la Frontera (Cadiz)

Lloguers
Pianos de lloguer de vàrias preus. Bruch, n.º 78, entresol. C. BIEGER.
MAGATZEM
per a llogar tocant al carrer de Corts i Plaça d'Espanya, propi per a indústria o taller, preu 55 duros al mes. Raó: Portal de l'Angel, 12, pral., 2.ª Telèfon 4428 A. De 6 a 8.

Fábrica de Flors, Corones i Plantes
Tot el que's necessita per a fer-les
Antiga Casa T. COSTAS. Palla, 13 i 15, pral.

Catarro dels nois
L'Anti-catarral BORBONET, és el veritable específic acreditat per a curar en pocs dies la Coqueluche, Bronquitis de tota mena de tos de les criatures.
Dipòsits: Farmàcia de l'autor, Carders, 44; Doctor Andreu i J. Viladomat, Rambla de les Flors.

Professor de piano i solfeig
s'ofereix: Consell de Cent, 391

Vendes
A GRACIA
es ven magnífic solar 12 metres per 60, façana a dos carrers, cèntric, entre Salmeron, Diagonal i futura Rambla de Catalunya.
Raó: Ronda de Sant Pere, 21, primer, segona.

MODES
Variadíssim assortit en capells, a partir de
17'50 Pessetes
MODES CASTILLO
Plaça Universitat, 3, primer

COPIES Circulars
reproduïdes en l'aparell
MULTIGRAPH
LES MES PERFECTES
Casa Garcia Suarez
38, Rambla Catalunya
Telèfon 4335 A.

Joies d'ocasió
Safates i serveis de plata, a pes. Compro or, plata, platí, brillants i perles.
Joieries de J. Núñez
Rambla de les Flors, 8 A
i Cardenal Casañas, 8.

Anuncis

Telegrames
Cablegrames, Radis (servei oficial) telefonemes. Es cursen immediatament servint-se de la
EMPRESA IDEAL D'INFORMACIÓ
Estalviareu temps i molèsties. Rambla de les Flors, 16, baixos.

ELECTROMOTORS I DINAMOS

especialitat en les de
ELECTROQUIMICA
Bobinats - Instal·lacions
Reparacions
Maquinària Elèctrica, S. A.
(Antics tallers Balcells)
Corts Catalanes, 416. T. 556 H.

XINXES
Un fiascó patentat d'AKANTROL les extermina per sempre. Unic producte que es ven a prova. — Dr. Deu, 14, ent. De venda: Bantis i Soler, V. Ferrer, Monegal, Dalmau i Oliveres, Vidal i Ribas, Uriach Viladot, El Siglo i principals droguerles. Diploma d'Honor l'Exposició d'Higiene.